

~~M. 2, 226.~~

~~H. N. II, 398.~~

~~1056~~

~~11, 399.~~

~~109. *[illegible]*~~

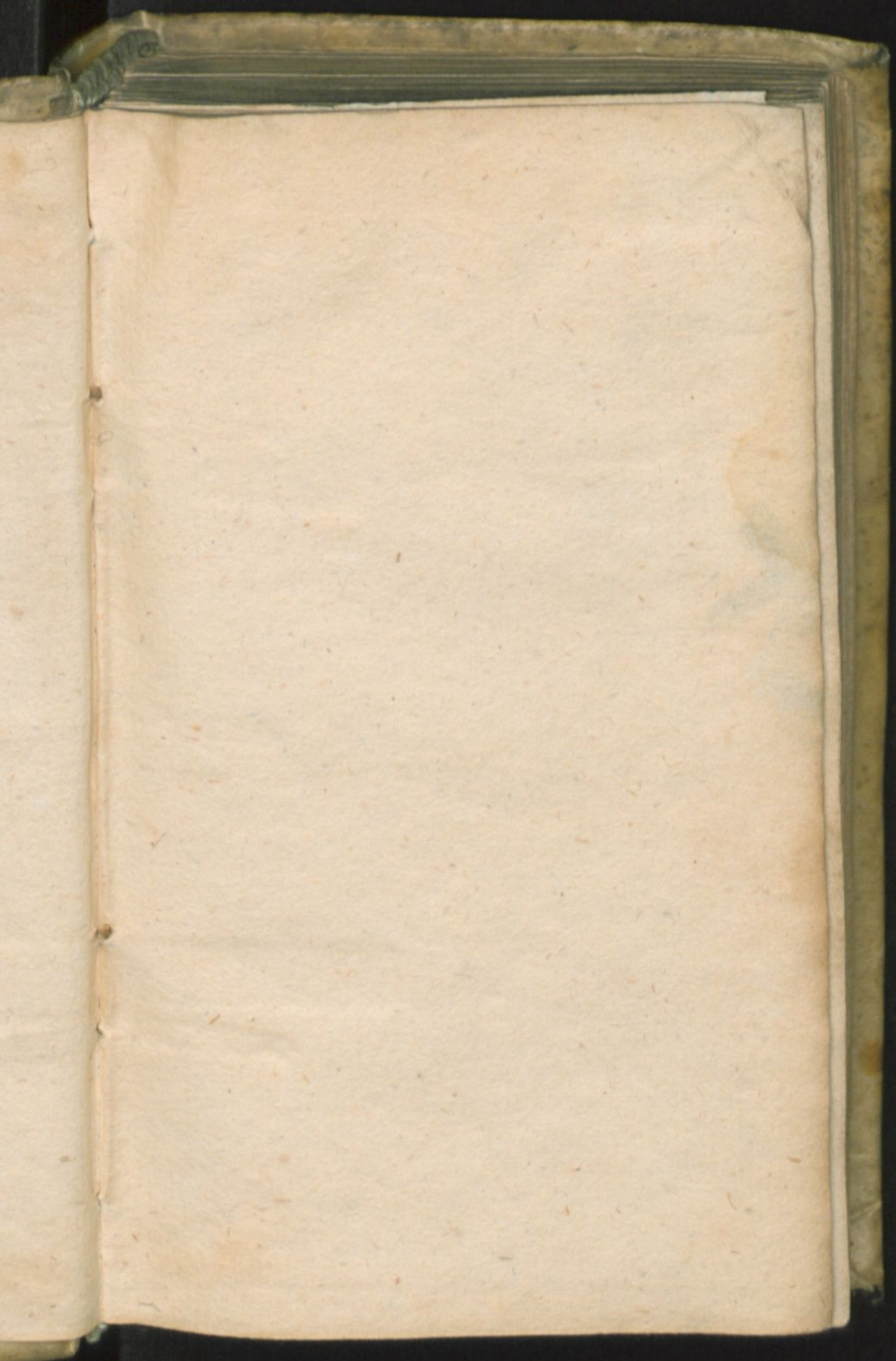

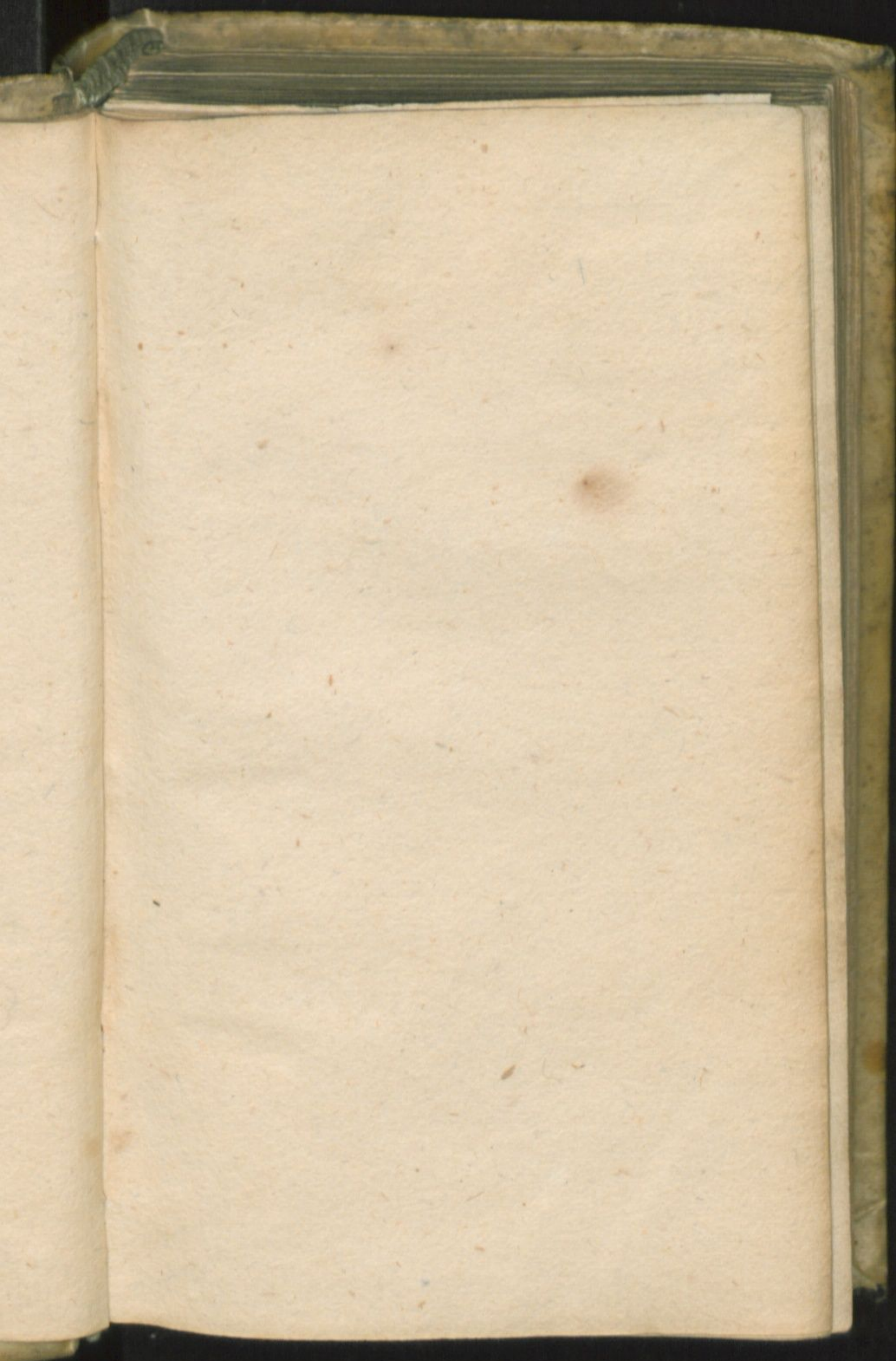

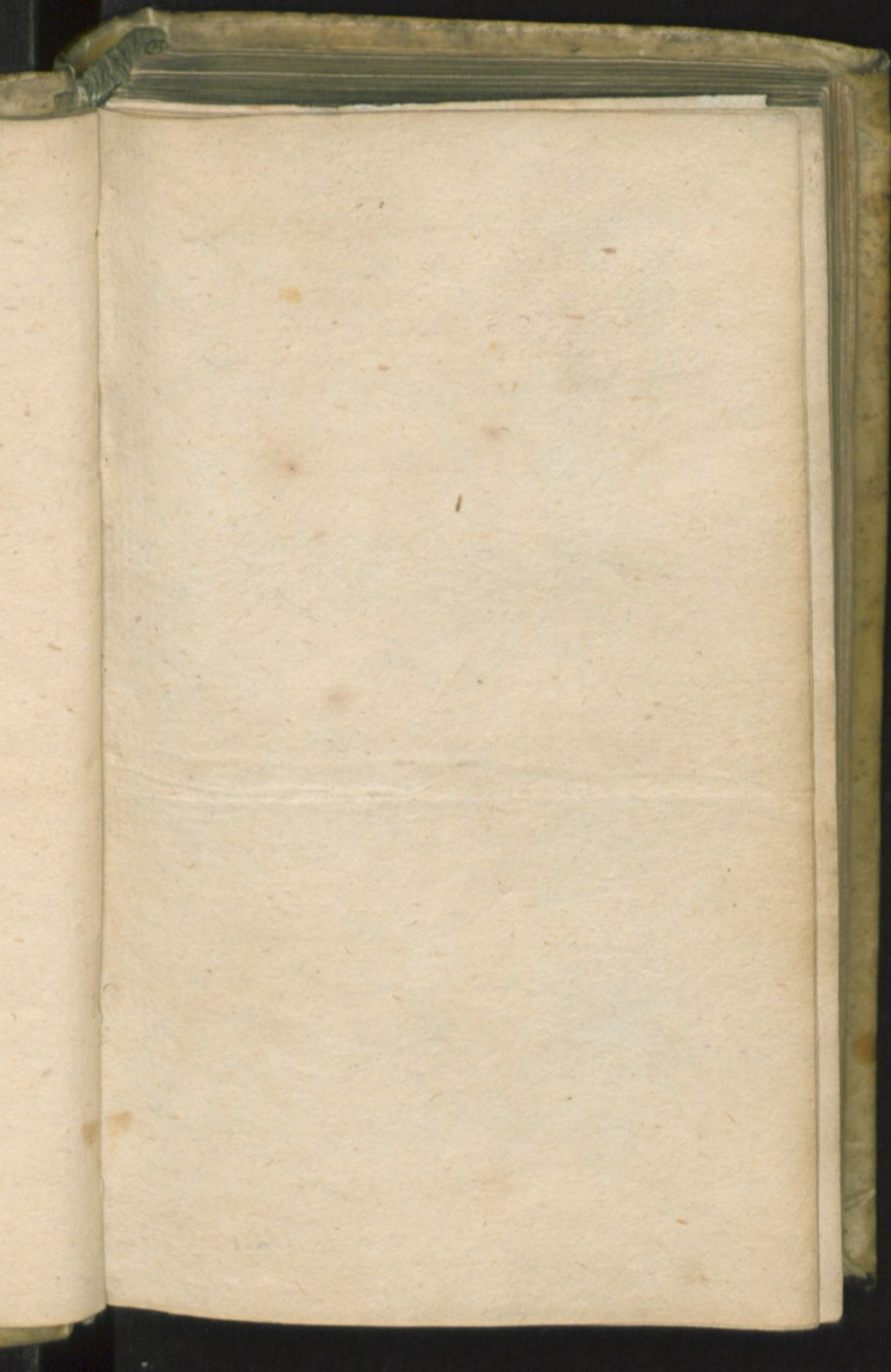

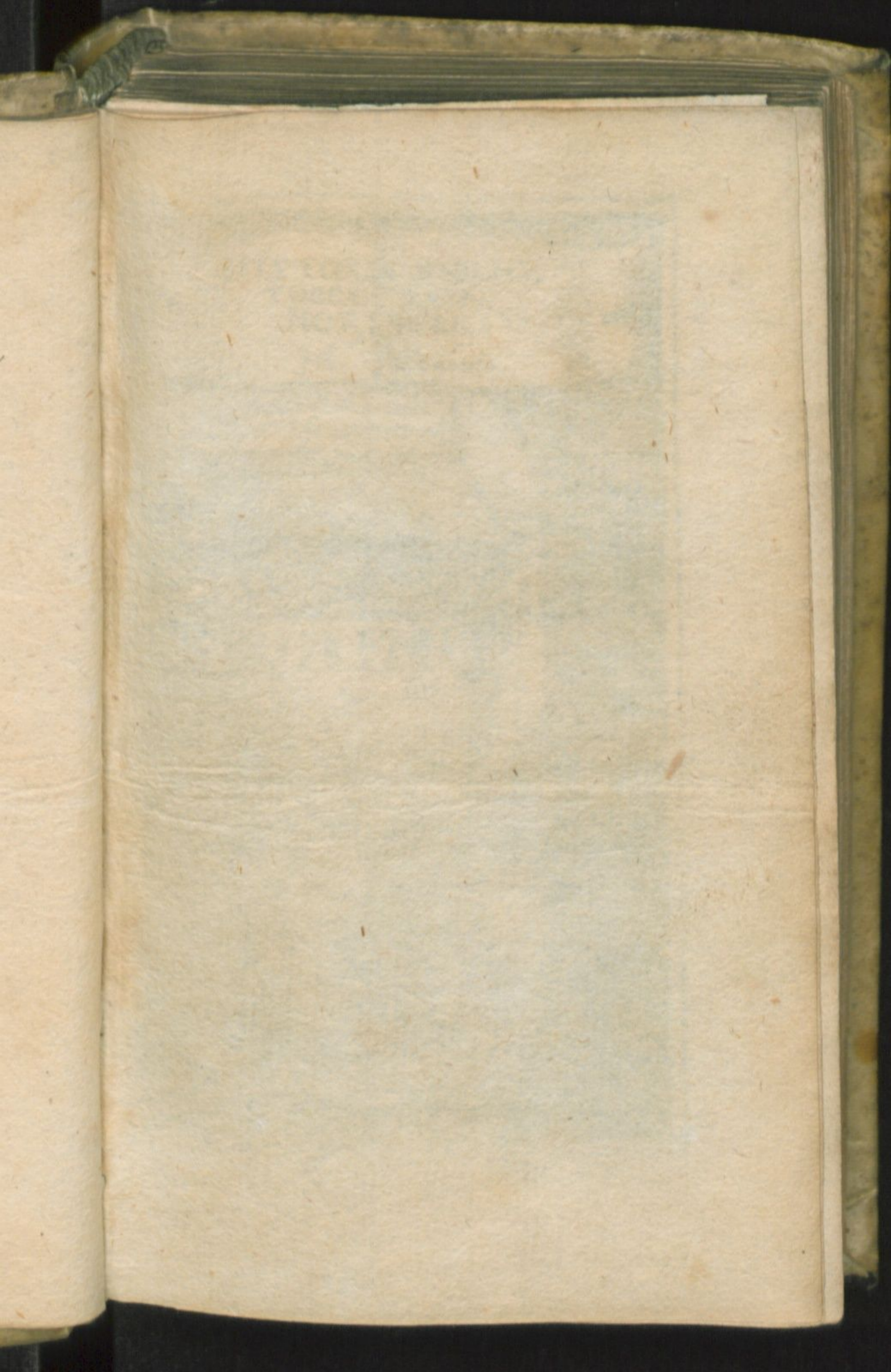

HISTORIA BIBLIO-
THECÆ REIP.
NORIBERG.

Joh. Sauberto.

HISTORIA BIBLIO
THECA REIP.
NORIBERG.

Jo. A. Schaefer

**BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA**

B

du

alt

alt

J.

Ac

A

i

HISTORIA
BIBLIOTHECÆ
REIP. NORIBER-
GENSIS,

duabus Oratiunculis illustrata,

quarum

altera de ejus STRUCTORIBUS
& CURATORIBUS,
altera de RARIORIBUS quibus-
dam & scitu dignis agit,

Authore

J. SAUBERTO, Ecclesiæ
Noribergensis ad Div. Sebal-
di Pastore &c.

*Accessit ejusdem curâ & studio
Appendix de Inventore Typographiæ,
itemq; Catalogus librorum proximis ab
inventione annis usq; ad A.C.
1500. editorum.*

NORIBERGÆ,
Typis Wolfgangi Enderi,
Anno 1643.

VIR O

MAGNIFICO, NOBILISSI-
MO ET MAXIME STRENUO,

DN. MATTHÆO

APELLI à Löwenstern
in Langenhof ꝛc. SAC. ROM.
CÆS. MAIESTATIS, & Il-
lustris. Ducis Monsterbergen-
sis Consiliario meritis-

simo,

Domino & Amico faventissimo,

S. P. D.

Bnter melioris litera-
turae Optimates Te
unum hic jam appel-
lo, APELLES
MAGNIFICE, cum pro-
bè sciam, nec distortis oculis,
nec animo scabie infecto, sed can-
didè

didè benevoleq; libellum hunc Te
esse excepturum, qui vel solo ar-
gumento se Tibi probabit.

Agitur hìc de Instrumento,
quo Imperatores, Reges, Duces,
Comites, Barones, Consiliarii,
maximi, medioximi, minimi,
in consiliis, in deliberationibus,
in curiis, in foro, in dicasteriis,
aliisq; actionibus publicis & pri-
vatis carere non possunt.

Agitur de libris, quorum
insigni supellectile Te quoque sic
gaudere accepimus, ut non tan-
tum eorum spectaculo, sed & stu-
dio, cultuq; perfruaris. Quan-
tum enim ex illis profeceris, co-
gnoscere proclive est ei, qui inge-
nii tui monumenta accuratius
evoluit, & inter alia præcipuè
DESIDERIUM PACIS (quod
denuò nuper evulgasti) conside-

rat: in quo scriptiois genere tam
nemini cedis, quàm alios longè
superas.

Agitur hic de NORICO-
RUM BIBLIOTHECA, ad
quam, quia coràm non possum,
compendiario quodam mentis iti-
nere Te introduco, amicus ami-
cum. Visum enim Tibi est, eorum
me numero, sponte tuâ, adscisce-
re, quos effusè diligis.

Censebis autem facilè no-
biscum, nulli in Germania No-
stram Hanc inferiorem esse, si à
Principis AUGUSTI, Ducis
Brunsvic. & Lunæburgensis,
DOMINI, MEI CLEMEN-
TISSIMI, Bibliothecâ disces-
sero. Amplissima ea est, & Posses-
sore Augustissimo, Literatissimoq;
superbit, de cuius Pietate & stu-
diis à nemine tam multa, tamq;
magna

magna prædicari possunt, quin
multò meliora & majora encomi-
is supersint: Nec desunt hodie
Viris eruditis cause, cur omnes
faustissima omnia **TANTO**
PRINCIPI certatim & gra-
tulabundi comprecantur.

Sed ad Te redeo, **VIR CLA-**
RISSIME, & animum tuum in
me tam propensum l. m. q. ample-
ctor, veneror, exosculor. Faxo
etiam deinceps, (quantum in me
fuerit,) ut dum in vivis agemus,
vivat quoq. & floreat amicitia
nostra: quam fidem meam inte-
rim hac ipsa nominis tui laudatissi-
mi præscriptione ob signo.

Vale pulcherrimè cum tota
Domo, & plurimam ex me salu-
tem inter Amicos communes,
Dn. Dn. HVBRIGIVM, BO-
HEMV M, COLERUM, &
TSCHER-

TSCHERNINGIUM di-
vide. Dab. Noribergæ, die Arch-
angelo MICHAELI sacro, An-
no, quem BOHEMVS noster in
perpetuam DESIDERII tui
memoriam sic expressit:

Lætâ paCe VIRI ConsVLta
JehoVa gVbernet,
qVI paCeM CVnctIS
optat In orbe VIRIS.

Joh. Saubertus,
votis vestris omni-
bus.

Arma

A Rma canant alii, dilaudent fortia
fortes:

Optima Sauberto Sparta relicta fuit.
Ille tibi veterum laudat monumenta
Virorum,

Et quibus est summi vox patefacta Dei.
Cætera tempus edax deformat, perdit &
aufert,

Ne possis vitæ commoda ferre tuæ.
Ipsaq; forma perit, viresq; æt te fatiscunt,
Ac premit indigno fors inimica pede
Pleraq; ; quin magno constructa palatia
sumtu

Dispercunt: famam nil superare valet.
Hanc pridem celebrasse docet, quos pu-
blica magno

Possedit numero Bibliotheca, libros
Saubertus, doctæ decus immortale cohortis,
Saubertus, sacri gloria prima chori.

Rev. plurim. atq; Excellentiss.

Dn. Sauberto honor, ergo

f.

Theod. Hackspan/Lingu.

Sanct. Prof. & h. t. Univer-

sitatis Altorfinae Rector.

Reverendo & Excellentissimo Dn.

Johanni Sauberto, Theologo Ec-
clesiæ Norib. primario:

O Lim cum juveni Tibi florida surgeret
ætas,

Et coleres Clarii Numina casta Chori,

A 5

Te

Te chartis famaꝫ, dedit populoꝫ, loquendū
Doctrina, è sꝑhicus jugiter hausta libris;
At cūm firmato jam starent pectore vires,
Magna Tibi è Sacris gloria nata fuit.
Nunc Senium obrepit. Quid Tu? Te Rheto-
ra monstras,

Eloquiūꝫ, facis flumina nota Tui.
Maētē istis donis! Excellentissimus audis
Iure, cui est toties emicuisse datum.
Sidera post mortē Cœlorum excelsa subibis,
Claraꝫ, per terras fama superstes erit.
Deb. amoris & off. ergo
Fac.

Georgius König, D. & P.P.

DVm crepitant alii Romphæos, tela,
farissas, (bos:
Bombardas, peltas, sulphureosq; glo-
Cūctaꝫ, Vulcani curā fabrefacta solerti;
Vrbis Noriacæ quæis HO PLOTHE-
CA tumet;

Non voluit SAVBERTI animus monu-
menta latere, (tenet.

Quæ locuples Vrbis BIBLIOTHECA
Sed mersum lōgis ignoratumq; tenebris
Eruit & pādīt gnāviter. HOC OPERE.
Hinc magnam NOSTER laudem sum-
mamq; SENATVS, (bet.

Tot monumēta parans, sedulitatis ha-
REV. & Excell. Dn. Collegæ & Af-
fini plur. observando

M. Cornelius Marci,

ad D. Laurent. Pastor.

*In Orationem Reverendi & Doctis.
Viri Theologi & Polyhistoris, Dn.*

JOAN. SAUBERTI, &c.
Epigramma ad Reverend. & Doctisf.
Theologum,

Dn. CORNELIVM MARCI,
&c. Dn. & Amicum honoratum.

MARCE, perorantis SAUBERTI
agnovimus ora,
Quā pulchris steterit Bibliotheca locis;
Quam multorum ope culta operâq; fi-
deq; ; sed ipse est
Orator doctis Bibliotheca Viris.

14. Jun. An. 1643.

Ioan. Vlricus. IC.

In Orationem

**DE BIBLIOTHECA
NORICA,**

Emblema Anagrammaticum.

JOHANNES SAUBERTUS,
prodit Epigraphe Em-
blematica

**NÆ, THESAVRVS NOBIS!
Evolutio.**

Se.

Ecedant leuium greges
Dromonum,
queis solus labor est, gulã
fovere;
quos conuiuia, quos vo-
cationes,
quos nummiq; tenet cupido dira,
aut conuicia & emulationes,
Carbones pretium ante res putantes!
SAUBERTUS, Sophiæ ille Mystagogus,
ipsa dulcisona medulla Suada,
NÆ NOBIS reserat diu repostum
THESAVRVM, ambrosiã atq; dulce ne-
vincentem, teretesq; margaritas, (ctar
quas nullo Cleopatra aceto soluat:
Nam sic aurea dicta, facta, scripta
divinã quasi virgulã recludit,
Orco Mercurii instar, evocatq;
Orbi Mercurius datus diserto.
Adeste ingenio mei sodales,
quos pulcro Genius potens amore,
& Musæ sacer illigavit ardor!
Heic solus labor est, fovere Mentem,
nobisq; eruere & viterna rerum,
Thesaurum minimeq; transeuntem!

ita ex animo censet

Georg-Philippus Hars-
dörffer.

Pro-

PROGRAMMA

publicè
affixum.

I.F.P.Q.

MAvortis impiger ferocis adsecla
menses cruentos jactet atq; tympana,
et arma fonte sanguinis manantia.

Avarus optet nobilis myrmecia
auri, magisq; nobiles auro suo
gemmas, suoq; quicquid alveo vehit
Pactolus, aut Tagi fluenta fulgida.

Latetur hic & iste lubricis bonis:
nos gaudeamus mentis enthe & bonis:
rerumq; multiformium scientiâ:
quã præbet ætas cū recens, tum antiquitas,
quæ se libris præsentat immortalibus.

Videre forsán seculorum discupis
retrosiorum principes acuminis
& ingenI, scientiarum Antistites?

Thecas ad librarias: & inspice.
Nam Bibliothecæ quid? nisi viva Virum,
loquentium nobis adhuc, imagines,
& absq; tetra fraude consulentium.

Quis major ornatus Rei-sit-publicæ,
quàm Bibliothecæ publicæ sacrarium,
æternitatis aureum Capitolium:
quali triumphat inclyta hæc Respublica,
benigna nutrix literarum & Artium.

Sed BIBLIOTHECÆ NORIDOS do-
Oratione encomium Noster canet (etissimâ
SAVBERTVS ille, clarus orbis per plagas,
Cœlestis Eloquentia Peitho, tuba
Ecclesia, cœtus sacri fax prævia;
ortumq; & auctus explicabit singulos.

Prænobilis vos PATRIÆ MAGNI PA-
TRES,

& qui fovetis atq; amatis literas,
cras, hora cùm secunda nobis fulserit,
venite: SAVBERTVM audiatis ut No-
strum,
jucunda dicturum atq; doctis commoda.

P. P. XIII. JunI d̄ob̄cXLIII.

JOHANNES MICHAEL
DILHERRUS, P. P.

ORA-

ORATIO PRIOR.

Vm, plusculis
abhinc annis, AU-
DITORES O-
MNIUM ORDI-
NUM HONORATISSIMI,
Justus Lipsius, Magnus ille e-
ruditionis Arbiter, CARO-
LVM, Ducem Crojum & Ar-
schotum Bibliothecæ ampli-
ficandæ operam dare vide-
ret, non potuit facere, quin
de Bibliothecis Syntagma
quoddam conscriberet, non
voce (ut aiebat) sed facto tan-
ti Principis incitatus.

Ego (liceat enim ho-
muncionem giganti, corpo-
ri umbram conferre) cùm vi-
di hætenus, ex hac rerum,
tem-

ca,
lica,
m.
S do-
tissimâ
agas,
os.
II PA-
it,
ut No-
noda.
XLIII.
HAEL
P. P.
RA-

ORATIO PRIOR

temporumq; caligine, denuò
inter nos, DEI beneficio, eri-
gi & efflorescere honesta stu-
dia, ac proinde nostrates plæ-
rosque literarum Sacra cole-
re, alios ea favore suo ornare,
alios munificentiam propaga-
re & fovere, omnes denique
Doctrinarum instrumento,
LIBRIS delectari: de *Biblio-
thecâ Bibliothecarius* verba a-
pud vos hoc loco facere, con-
stituti.

Neque animus est, ad
longinqua nunc abire. Non
arcessam huc ex Diodoro Si-
culo vetustissimam de Rege
illo Ægypti historiam, qui li-
bros magno numero primus
collegit, titulumq; adjecit:
Ψυχῆς ἰατρείον, ANIMÆ OF-
FICI-

FICINA MEDICA. Non laudabo prolixius quadringenta illa librorum millia, Alexandria à Ptolomæis relicta. Superfedebo etiam, dicere de hujusmodi thesauro, Athenis custodito, qui Pisistratum authorem habuit. Non commemorabo, quâ industria & alacritate Reges Attalici Bibliothecam Pergami struxerint, Pergamenam postea dictam. Tacebo Julii Cæsaris factum, de quo *Svetonius* presè & breviter: Destinabat, inquit, bibliothecas Græcas & Latinas quàm maximè publicare, datâ Marco Varroni curâ comparandarum & dirigendarû. Ita ille. Quo exemplo invitati Successores, idem

curâ

4 *NOTA ORATIO PRIOR.*

curâ impendiosâ egerunt, ut Romæ tandem, Petro Victore annotante, Bibliothecas publicas undetriginta conspicere licuerit.

Disſimulabo recentiores, aut ſaltem nomine attingam, Vaticanam hodiernam, Florentinam Medicæam in Etruria, Venetam, Cardinalis Beſſarionis libris auctam, Salmanticenſem in Hiſpania, eidemq; vicinam Lovanienſem & Lipſianam, Pariſienſem & Aurelianenſem in Gallia, cum primis Franciſci Primi Bellaquenſem, Oxonienſem & Cantabrigienſem in Anglia, Lugdunenſem Batavorû, Viennenſem in Austria, Monacenſem in Bavaria, Hei-
del-

DE BIBLIOTHECÆ STRUCTOR. 5
delbergensem, belli injuriâ
distractam, Brunsvvicensem
Augusti Principis florentissi-
mam, Augustanam, alias:

Nimirum à *publica* lau-
datissimæ hujus Urbis *Biblio-*
thecâ dicendi argumentum,
mihi sumam, idq; eò gratius
Vobis futurum, quò arden-
tior vos tenet librorum a-
mor, ut etiam in senescere il-
lis, aut immori non pauci ve-
litis.

Quæso igitur, permitti-
te, *Viri Generosi, Magnifici, No-*
bilissimi, Prudentissimi, Consul-
tissimi, Reverendi, Clarissimi,
juvenes ornatissimi, permitti-
te, inquam, mihi, quemad-
modum Athenesius quon-
dam Philonis præsentia in ru-
borem

6 ORATIO PRIOR.

borem datus, abesse eum vigilans somniavit, ut ita & ego absentes vos mihi imaginer, & sub hoc ipso indultus & benevolentia vestrae praesidio infantiam meam, abscondam.

Duo autem sunt, quae in meum veniunt institutum, alterum, ut *variora* quaedam *Bibliothecae Noribergensis*, a me animadversa, vobis recitem: (quod brevi, cum DEO, fiet) alterum, ut enumerem Structores ejusdem Magnificentissimos, ordine eo, quo quisque a DEO datus est: Et hoc nunc quidem agam, quantum per temporis brevitate licuerit.

Ex Syris notum est translatici-

latitium illud: multi libri, multa
 eruditio: quod tamen nemo
 cordatus sine cautione affir-
 maverit. Quis enim ignorat,
 etiam indoctissimos quan-
 doque eruditionis gloriolam
 librorum copiâ aucupari?
 qua de causa Philomusum,
 quendam ab Aufonio explo-
 sum legimus, istis verbis:

*Eritis quòd libris tibi Bibliotheca
 referta est,*

doctum & grammaticum te,

Philomuse, putas:

hoc genere & chordas & plectra

& barbita conde,

*omnia mercatus, cras citha-
 rædus eris.*

Hanc quoque insaniam
 insanavit Christophorus Car-
 dinalis Eboracensis, qui etiam si
 nihil

3 ORATIO PRIOR.

nihil bonarum literarum at-
tigisset, cujuscumque tamen
disciplinæ, linguæq; nomen
& scientiam eminentebatur,
testem subinde allégans in-
gentem librorum suorũ nu-
merum, quos non modò
non intelligebat, sed ne lege-
rat quidem. Itaque cùm ali-
quando, Reginaldo Polo
Cardinale & Thoma Moro
præsentibus, se adducere vo-
luisse versum Homericum,
sed excidisse sibi memoriã,
dixisset, Morus ad Reginal-
dum cõversus, ἄδεν' ἀεὶσ' ἔπος,
inquit; Tum Christophorus:
& hic ipse est versus, quẽ vo-
lebam: verùm exciderat. Ita
svavem movebat illis risum,
vanus instructissimæ Biblio-
thecæ possessor. De

DE BIBLIOTHECÆ STRUCTOR.

De veris autem bonarum literarum cultoribus verè dixero, eos non posse non amare libros honestos. Amavit, Aquila Philosophorum, Aristoteles, primus in Græcia librorum collector, διδάξας τὰς ἐν Αἰγύπτῳ βασιλέας βιβλιοθήκης σύνταξιν, ut Strabo testatur, id est, qui suo hoc exemplo Reges Ægypti structuram Bibliothecæ docuerit. Amârunt igitur postea etiam Ptolemaei, Reges doctissimi. Amavit Augustus Cæsar, quia magnos in literis progressus ipse fecerat. Amavit Antoninus Imperator & id ipsum memorabili hac expressit voce: ἄλλοι μὲν ἵππων, ἄλλοι δὲ ὀρνέων, ἄλλοι θηρίων ἐργῶσιν: ἐμοὶ δὲ βιβλίων κλήσε-

κλήσεως ἐκ παιδείας δεινὸς ἐντέ-
 τηκε πύθϙ: alii equos, aves alii;
 alii feras deament: mihi verò
 à puero ingens desiderium li-
 brorum possidendorum, in-
 stillatum est. Amavit quoque
Carolus Magnus, quòd artes li-
 iberales non leviter degustâs-
 set: Idq; eo quidem tempore,
 quo jam cœperant ipsi Docto-
 res cum Musis divortium fa-
 cere, donec barbarie squalle-
 rent toti. Hinc librorum con-
 temtus sequutus, quos vel
 stupiditate quadam, ut inuti-
 les, damnabant, vel invidiâ,
 tanquam suis obstruentes lu-
 minibus, oderunt: Id quod
 homo quidam Pontificii Or-
 dinis inficias ire non potuit,
 cùm scriberet: Hildeshei-
 men-

DE BIBLIOTHECÆ STRUCTOR. 11

mensis Episcopi, ut ferè omnes Germaniæ Pontifices, aliquando armis, quàm libris congerendis & versandis studiosiores, Bibliothecas penitus neglexere. Neglexere, inquit: nempe quia nec docti erant, nec probi, sed in Comici Latini verba conclamaverant, paulùm immutata: *Exequias literis & libris, quibus est commodum ire; ite, jam tempus est.*

Si quid librorum ipsis reliquum fuit, omne inevolutum, pulvere obsitum & undequaque vinctum caecum jacuit, ut meritò hunc Poëtæ jocum proritariant:

*Haut secus, ac duro fugitivos
carcere servat*

B

vestra

*vestra catenatos Bibliothecae
libros.*

*Quid mirum, si nulla viget Do-
ctrina, colendi*

*Doctrinae Authores hic ubi
vincla gerunt.*

Isti verò inscitiae Patroni
facile suos reperiebant Suc-
cessores, qui nullum non mo-
vebant lapidem, ut bonas li-
teras, librosq; tum paulatim
reflorescentes, opprimerent;
Sed frustra tamen, DEO pro-
hibente, fuerunt, cum artium,
ingeniorumq; cultura in aliis
plurimis librorum quoque
colligendorum curam atque
impensam pepererit.

Sic uno, eodemque tem-
pore & inter mortua studia re-
vocârunt, & libros carie, situq;
peri-

perituros restituerunt. LEO
 decimus in Italia, apud Hispa-
 nos Cardinalis Toletanus,
 Rex Henricus octavus apud
 Anglos, in Gallis Franciscus
 primus, in Germania Elector
 Saxonix, & Eberhardus Dux
 Würtembergicus, alii alibi.

Nam & ad Imperii Urbes
 felicitas ista pertigit; inter
 quas primam eâ ipsâ de causâ
 hanc nostram, atq; adeo no-
 bilissimas Patriciorum Fami-
 lias laudamus. In harum enim
 Sacraria si mecum intraveri-
 tis, bone Deus! quot audietis
 Nomina magna? quot Heró-
 as? quot Patres Patriæ? quot
 insignes studiorum & libro-
 rum Propagatores ac Patro-
 nos?

B 2

Non

Non repetam, quæ de re-
 bus gestis *Bilibaldi Pirkameri*
 ab aliis notata accepimus.
 Unum illud vehementer hîc
 afficere nos potest & debet,
 quòd Senator iste, qui, præter
 Jurisprudentiam, in Græca
 quoq; lingua plurimū studi,
 operæq; posuerat, melioris
 notæ Authores & editiones,
 librorum de omnis generis
 disciplinis & artibus sibi com-
 paraverit, nihil ulli vel sum-
 tui vel labori parcens, quòd-
 q; hoc egerit non ostentatio-
 nis causâ, aut ut doctus vide-
 retur potiùs, quàm esset, sed
 ad usum luculentum, & ut
 perdius in libris ac pernox
 habitaret.

Cujus Bibliothecæ inæsti-

ma-

mabilis reliquias, id est, libros non solum excusos, sed & manuscriptos multò plures, maximè Græcos, Sanctorum Patrum Basilii & Nazianzeni epistolas, capita gnostica Nili, quædam Johannis Damasceni & Maximi Confessoris, vitas Philosophorum à Diogene Laertio conscriptas, Euclidem Græcum, Claudii Ptolomæi de Geographia labores, &c. quos, inquam, libros quid dicam nos in hac Urbe habere? immò habuimus.

Floruit eodem tempore CHRISTOPHORVS SCHEVRLE, Jurisconsultus, Reipublicæ hujus Varro & commune Oraculum, qui etiam Luthe- ro in honore & precio fuit. Is,

Pirkameri exemplo provocatus, id operam, dedit, ut, quam primùm libri elegantiores prodiissent, quovis etiam vel maximo sumtu illis potiretur. Atque sic Bibliothecam sibi struxit amplissimam, ipse quoque βιβλιοθήκη πρὸ ἐμψυχῶ καὶ πειπατῶν Μεσσηϊον, quod de Longino Eunapius olim affirmavit.

Ceterùm ut ad rem propiùs accedam, videte mihi Nobilissimos Ecclesiæ hujus Noricæ & Scholarum Ephoros.

Primus erat, post Reformationem Evangelicam, Dominus Hieronymus Baumgartnerus, Senatus Ornamentum & literarũ bonarũ Sol quidam.

Sicut

Sicut enim Sole oriente lucē
& vires, succum & spiritum
consequuntur res, quæ in Or-
be sunt, ita *Baumgartnero* in
Patrum ordinem cooptato,
animam, vitamq; recuperare
etiam bonæ literæ, literatiq;
videbantur.

Amicis usus est *Luthero*,
Philippo Melanchthone, *Ca-*
merario & cæteris Viris Pal-
ladiis, qui quo animo in eum
essent, testabantur mœrore
suo, cùm ab latronibus inter-
ceptus, & in diversis latebris
abditus, diu vexaretur. Ita
enim *Philippus* ad *Camerari-*
um: Ad vulnus, inquit, quod
domestica mihi calamitas fe-
cit, accessit alterum, *Hierony-*
mo Baumgartnero capto, quem

multis de causis *verè* & ex animo dilexi. Quem enim ullâ in Civitate Virum meliùs meritum de suâ Republicâ, de Ecclesiâ, de studiis literarum, aut magis ornatum domesticis virtutibus nominare possumus? Non possum igitur non vehementer dolere, talem & Virum & Amicum in tantum discrimen venisse. Hæc ille.

Liberatus verò *Baumgartnerus* cùm ad curas publicas, tum etiam ad Bibliothecam suam, omni genere librorum refertissimam, rediit, qui annis sequentibus in Bibliothecæ publicæ incrementum, cesserunt, ut in loco dicam.

Atque his libris, haustæ-
que

DE BIBLIOTHECÆ STRVCTOR. 17

que ex iisdem Pietati ac eruditioni, magnam partem debebatur Decretum de Confessione in Comitibus Augustanis à nostratibus edendâ. Etsi enim ipse *Baumgartnerus* Augustam eo tempore non venit; domi tamen adversus superiorum seculorû errores, ad fidei veræ constantiam, animos aliorum omni studio præparavit.

Sed & hoc animadvertite, quòd Scholis & Ecclesiis præfectus, statim de initiis Bibliothecæ alicujus publicæ seriò cogitare cœperit. Itaque libros ex Cœnobiis translatos primùm in Muséo Ægidiano, (quod jam Auditorium nominant) deinde in Monasterio

rio Prædicatorum, loco valde idoneo quidem, sed angustiore, locari iussit, cuius rei testes hodieq; in manu sunt Catalogi quidam, plus satis docentes, Bibliothecæ Noribergensis incunabula *Baumgartnero* accepta ferenda esse.

Et vel ex eo immortale nomen indeptus est, quòd ad templum contiguum thesauros illos deponere amaverit, nempe in morem veterum, qui, ut studia redderent ornatiore, librosq; facerent commendabiliore, utq; doctorum hominum cultum, & venerationem augerent, ut denique literas rem *sacram* esse ostenderent, Bibliothecis

NON

non alibi, quàm in DEORUM
suorum immortalium tem-
plis locum dabant.

Successit Baumgartnero
Dn. JOACHIMUS HALLE-
RUS, literis bonis addictissi-
mus, qui nihil magis Senato-
rem decere ajebat, quàm illa-
rum cognitionem. Et id qui-
dem ajebat verissimè. Quem-
admodum enim antiqui Scri-
ptores Numinibus suis alii
alia tribuerunt arma, Miner-
væ galeam, Neptuno triden-
tem, sagittas Apollini, ita pru-
dentes vitæ humanæ censo-
res ab aliis alias, quibus præ-
diti esse debeant, virtutes exi-
gunt, à Senatore cum primis
Pietatem & eruditionem. Mul-
tum enim scire eum oportet,

qui omnibus debet prodesse.

Longè sanè abludit iudicium hoc ab iustissima Brassicani querelâ : Videmus, inquit, quàm ingenia feliciora à literis abhorreant & (quod invitus, verè tamen dico) quàm in Germaniæ quibusdam amplissimis etiam Urbibus hoc sit Germanum, *litteras odisse* : hoc sit, esse Prudentissimum Senatorem, studia semel omnia damnare, hoc sit, compositæ vitæ civem esse, literatos contemnere, hæc denique sit optimè constituta Respublica, in qua minus sit literarum & literatorum.

Hallerus verò is erat, quem diximus, id est, cultioris literaturæ perquam studiosus & eru-

eru-

eruditorum Patronus eximi-
us.

Eo piè defuncto, o-
mnium votis subrogatus est
Dn. HIERONYMUS BAUMGART-
NERUS, ut Patri cognominis,
ita hæres bonorum & digni-
tatum, qui merita paterna, si
non superavit, æquavit tamè
& illustravit. Nō satis illi erat,
in medium consulere, ut ad
provehenda literarum, stu-
dia, Gymnasium Altorfii, æ-
dificiis necessariis magnificè
structis & Viris doctis libera-
liter illucevocatis, constitue-
retur, triennio pòst, quàm
hæc acta erant, *Privilegiis Aca-*
demicis ab Imperatore Ru-
dolpho condecoratum:

Sed etiam necessum esse

B 7

sta-

statuebat, fundamenta Bibliothecæ publicæ à Parente feliciter jacta, porrò stabilire & augere: cùm hæc illi sollicitudo inter privatos quoq; libros enata esset, quos oculis suis cariores habuit, & prope modum universos suâ consignavit manu, addito disticho, ad insignia alludente:

*Qui volucres pascis, Pater, &
qui lilia vestis,
Corporis atq; animi sit Tibi cura
mei.*

O excelsam & prædicandam omnibus seculis mentem! (ita de eo olim *Scipio Gentilis*) Cur enim magis, inquit, aut *Marci Catonis* discendi studium prædicetur, qui in *Senatum* sic manè veniebat,

ut

ut librum semper aliquem
 secum ferens, dum Patres
 conscripti convenirent, avi-
 dissimè legeret? aut Alphon-
 si Regis Virtus, quem tradunt
 nullum diem præterlabi pas-
 sum, etiam in Castris atq; ex-
 peditione, quin aliquid in
 Caji Cæsaris Commentariis
 perlegeret.

Baumgartnerus certè libro-
 rum curam nunquam depo-
 suit, sed ex Senatu vix domũ
 reversus, ita ad Bibliothecam
 properavit, ut absens eam de-
 siderasse videretur. Semper
 lectitabat aliquid, etiam in
 summis assiduissq; Reipubli-
 cæ occupationibus & miserè
 afflictâ valetudine: Quod ut
 commodiùs aliquantò face-
 re

re posset, lectulum, (in quo morbus eum affixum tenebat) Bibliothecæ suæ sic applicaverat, ut contingeret.

Quid igitur ejus in exorandâ Urbis Bibliothecâ studium, quid votum de libris suis in eam aliquando transferendis miremur?

Nunc ad Successorem
Dn. *BARTHOLOMÆUM*
PÖMERUM transeo, cui quidem magnum quid ac sublimē erat, in publicâ rerum administratione versari, sed maximum tamen, Scholas Ecclesiam & Reipublicæ libros curare, quorum custodem perhibent eo tempore fuisse D. Gerbelium, hominem eruditissimum, gratula-
tum

tum sibi sæpius, quòd Bibliothecam Medicam Doctoris *Palme* ad Publicam illam viderit accedere, manumq; auxiliarem Dn. *FULII G. EVDERI*, studiorum Mecœnatis magnifici, in hoc librario negotio senserit.

Ubi, dum *Geuderi* mentionem injicio, si vela pandere & ut Poëta ait, classibus austros dare vellem, in mare vastissimum inveherer. Nunc verò in portu sistendum est.

Sub Domini *MARTINI HALLERI*, Viri eminentissimi, ἐφορῆς, idem ille Gerbelius, pro amplificandâ Bibliotheca & coëmendis bonorum Authorum scriptis, Consilia exquisitissima & optima dedit,

dit, eventu non sequiore ;
quamvis anno æræ Christianæ
post millesimum, sexcen-
tesimo quarto, ita flagitante
rerum suarum conditione,
aliò concesserit: cujus perso-
nam mox induit & magna
cum laude gessit Jureconsul-
tus & Poëta Clarissimus Bern-
hardus Prætorius, quo tum
nemo curæ huic aptior erat.
Nam sicut privatim libros si-
bi collegerat benè multos,
partim ab amicis donatos,
partim studio & impendio
proprio conquisitos, ita locu-
pletandæ Bibliothecæ publi-
cæ mirâ sollicitudine urge-
batur.

Decretum Senatus cum
impetrâset, quo annui sum-
cus

tus ad novos libros compa-
randos ex Monasteriorum Di-
væ Claræ & Catharinæ ratio-
nibus designarentur, pro
DEVM immortalem, quæ vo-
luptas eum incessit? quod
gaudium? Sic intra breve
temporis spacium maximam
librorū vim contraxit, quo-
rum precium singulis annis
trecentorum florenorum
summam excedebat. Author
etiam & suavor laudatissimo
Magistratui fuit, ut libri Jo-
hannis Schelhameri & Henri-
ci Fabricii, Theologorum,
publici usus & juris publicæ
impensâ fierent.

Et verò in magna felici-
tatis parte posuit, quòd hæc
sua officia in Magnifici Do-
mini

mini *GEORGII VOLCAME-
RI* ætatem incidissent, cujus
Viri tam multa in Rempubli-
cam, in Ecclesiam & Scholas
fuere merita, ut neque nu-
merare ea, neque æstimare
possimus. Quis enim illo do-
ctior? quis incorruptior?
quis in gratificando huma-
nior? quis denique in benè
de Viris literatis merendo pa-
rator erat? Addo: in feren-
dis sententiis quis eo fuit
promptior? quis in omni ne-
gocio, quid locus, quid tem-
pus, quid rei ratio postularet,
circumspectior? Quàm sæpè
in medium aliquid propone-
bat, ut Doctorum sententias
vel exploraret, vel ipse, quid
sentiret, adductis fundamen-
tis

DE
tis
eui
re
no
var
ru
an
ria
m
bl
Se
ac
er
at
b
ip
p
ju
P

tis exponeret? Quis famâ
eum cognovit, qui non vide-
re discuperet? Quis vidit, qui
non stuperet, amaret, obser-
varet?

Quamobrem minimè mi-
rum videri debet, quòd è tam
amplâ segete gloriae ac mate-
ria laudum, etiam hanc sibi
meruit, quâ *Locupletator Bi-*
bliothecæ Urbis diceretur. Nam
Senatusconsultum illud de
accumulandis libris publicis,
enixè assererat & suâ faciebat
authoritate, ut Doctoris Ga-
brielis Mörderi & Prætorii
ipsius Bibliothecæ, maximam
partem Publicæ nostræ ad-
jungerentur.

Etenim ex humanis jam
Prætorius excefferat, in cuius
lo-

ME-
cujus
ubli-
nolas
nu-
nare
do-
ior?
ma-
benè
opa-
ren-
fuit
i ne-
tem-
aret,
sæpè
one-
ntias
quid
nen-
tis

locum Christophorus Reich
 afficitus fuit, Demetrio Pha-
 leraeo non absimilis, si studi-
 um & operæ, quas ad Biblio-
 thecam Reipublicæ contulit,
 probè expendantur. Rem
 enim egit officiosissimè par-
 tim sub incomparabilis, quæ
 dixi, *Volcameri* Patrocinio,
 partim verò post luctuosum
 ejus obitū, Successore Domi-
 no *LEONHARDO GRVND-
 HERRO*, quem Virum non
 aliter decantare possum, nisi
 ut omnem laudationem me-
 am imparem ipsi fatear. Et
 nemo est vestrum, qui tanti
 Senatoris magnanimitatem,
 si novit, non sic admiratus:
 nemo, qui, si nostro arbitrio
 fata irent, ex animo dicturus

NON

non fuerit, eum unà cum
Volcamero in hanc vitam esse
 revocandum.

Cæterùm cumulatè jactu-
 rã refarciit DEUS, ubi Tu, Ma-
 gnifice Domine FÛRERE, in
 relictã defunctorum officia,
 allectus es. Nam quod de ævo
 suo Philosophus: Non parvi,
 inquit, sed magnoperè, imò
 omnino refert, utrum sic, an
 secus statim à Puerò assuefias;
 hoc ad educationem tui refe-
 rimus. Cùm enim ætatem
 primam assiduis in literarum
 studio vigiliis egisses, facile
 didicisti, veræ Nobilitatis,
 quæ in solidâ eruditione &
 virtute consistit, custodes
 & Magistros esse monetæ pu-
 rioris Libros atque Bibliothe-
 cas.

cas. His multâ animi propensione adeò favisti *Senator novitius*, ut nemo Te frequentius ad Bibliothecam Urbis ventitaret, nemo plures ex eadē contemplaretur & evolveret Authores, nemo consiliis Bibliothecarium magis juvaret.

Neque etiam cū Ecclesiæ & Scholarum *ἡγοφείς* constituereris, amor tuus, sive potiùs illa, ut ita dicam, in literas & libros pertinacia vel tantillum remittebat. Gestiebas insigni præ gaudio, quòd jam antè Senatus inclutus decrevisset, ut locus & ædes Bibliothecæ amplificarentur. Hic Tu, Nobilissime Vir, quod coeptum erat ab Antecessore, dexterrimè consummasti,

mâsti, Reichio illo & viris e-
ruditis aliis ministrantibus.
Tuo auspicio libri ad unum
omnes numerati & notati
sunt, insertis Herelianorum,
Philippi Camerarii & aliorum
libris privatis. Tuo jussu, ar-
maria, à Cicerone pegmata,
vocata, erecta: Tuo nutu fo-
ruli, sive, ut Seneca vocat, di-
stincta loculamenta fabrefa-
cta, & elegantibus monosti-
chis exornata: Breviter, o-
mnia Te Authore in elegan-
tiores formam, ditioresq;
structuram redacta sunt.

Equidem divite librorum
supellectile domi Te gaudere
scimus; Sed majus hoc ducis,
quòd splendidissima, Urbis
Bibliotheca sui Restaurato-

C

rem

rem Te agnoscit, & quòd adi-
tum ad eam liberum. Viris
bonis patefecisti, memor ver-
borum, quæ ex Romano Sa-
piente Lipsius olim dictavit:
Quid sunt Bibliothecæ, si so-
læ, aut rarus adventor? Si ho-
mines, inquam, non sunt, qui
frequentent, aut evolvant,
quò ista librorum congeries?
& quid, nisi studiosa quædam
luxuria sunt?

De SIXTO quinto Ponti-
fice referunt, cum abhinc ali-
quot retrò annis Bibliothecam
Vaticanam restituere,
inque locum insigniorem
transferre, animum induxif-
set, quòd in ipso Bibliothecæ
domicilio, præclarè à se & a-
liis gesta, emblematis & in-
scri-

scriptionibus variis repræsentari, atque hinc inde ob oculos poni curaverit.

Sine me, Fürere Magne, sine me hoc impetrare à modestia tuâ, ut ea, quæ sentio, hîc dicam. Si liceret nobis ad Bibliothecæ publicæ parietes & columnas figere imagines & signa, de iis, quæ, Te Ecclesiæ Præfecto, in bonum ejusdem peracta sunt, quot, quæso, inscriptiones apparerent legentibus? quàm varia emblemata circumquaq; refulgerent?

In Vaticanâ illa inventor Carminis & compositor fuit Gulielmus Plancus, Poëta Nobilissimus; In nostrâ talis elegantia architectus salutari

à nobis posset, si viveret, Melchior Rinderus; si, inquam, viveret, Bibliothecarius, ut sub tuo Imperio vixit, vitâ apud nos longiore dignissimus. Sed ævum cum DEO in Coelis agat!

Nos si periculum faceremus interea, sic primùm legeretis:

*Hoc Duce, fundamen positum fuit
it Ægidiani*

*Gymnasia & tanta semina jacta
Et a Schola.*

Neq; enim nescii sumus, quot & quàm arduas deliberationes eâ de re nobiscum, sæpe habueris, & quantæ molis fuerit, Gentem illam Museam condere.

Legeretis alterum quoq;:

Hoc

*Hoc Duce, Doctores proclamandi
 ampla potestas
 parta Palacómæ, publicitusq;
 data est.*

Quem enim id latet, nisi
 quem præconia, in promul-
 gatione privilegiorum Al-
 torfinorum decantata, fugi-
 unt?

Legeretis & tertium:

*Hoc Duce, grande nefas ludorum
 & multa profana*

exesse è Cætu iussa fuere Sacro.

Ita est sanè. Nam subla-
 tâ Mimorum, & gladiato-
 rum impiâ ac intolerabili li-
 centiâ, annon in locum suc-
 cessit sancta καλήχησις? qua nil
 utilius Urbs vidit, nil saluta-
 rius flos juventutis nostræ ad-
 huc sensit. Et detestabilis die-
 rum

rum feriatorum profanatio
annon emtoribus & vendi-
toribus præcisa est? Annon
publicè mendicantium frau-
des detectæ, & de pio eleemo-
synarum usu latæ leges? an-
non Bacchanaliorum impie-
tas profligata?

Testes advoco venerabi-
les Dominos Concionatores,
Collegas meos, τῆς αὐτοῦ πλάσ καὶ
αὐτηγόρας, præstita Ecclesiæ be-
neficia tua summis laudibus
etiam deinceps & alibi me-
cum celebraturos. Hic igitur
desino. Quia enim, præter cæ-
teras virtutes tuas, ea in Te
semper excelluit, ut Te laude
dignum malles, quàm lauda-
ri; hoc etiam in me peculiare
beneficium collatum, nunc
esse

esse arbitrabor, si omnes intelligāt, me de Te dicere maximè voluisse, & potuisse minimè.

Sed & tuorum meritosum elogia in magno illo Musfarum domicilio legeremus, *MAGNIFICE DOMINE GRUNDHERRE,* literarum & librorum amore Antecessoribus tuis non inferior. Sed enim in iis laboribus, in quibus tua exundavit industria, nihil unquam tam optabile fuit Ecclesiæ, quàm quòd conventus sacri, quot mensibus celebrandi, Te urgente, in Senatu decreti sint: quòd item liber Agendorum & Ceremoniarum ejusdem Ecclesiæ nostræ revisus, auctus, typis denuò exscriptus

& liberaliter. distributus; quòd consilio, quantum poteras, & labor., plus penè, quàm poteras, pro Ministris Ecclesiæ excubueris & vigila-
veris, ut ipsis pecuniæ statis temporibus fideliter nume-
rarentur: quòd deniq; sub Dominio tuo ingens Biblio-
thecæ Urbis incrementum, allatum: idque Dn. Cornelio Marci, Affine meo & Fratere carissimo administro, quem honoris causâ, & quòd plurimum illi commodaverit, no-
mino.

Amasti me quoque, *DOMINE*, & hodieq; amas, scio, non quia id mereor, sed quòd à Te ideò dignus existimer, ne non semper sis humanus.

Quid

Quid igitur agam, tot vinculis Tibi obstrictus, & nunquã futurus solvendo? Nimirum facultatis meæ inopia, in debiti solutione, copiosæ beneficentiæ tuæ præconium est. Fateri enim, æquari debitum nunquam posse, ingens precium debiti est, & grata beneficii redemptio, si nunquam satis sit, quod subinde rependitur.

Alia de aliis virtutibus tuis encomia silentio hîc prætermitto: quia quæ cum curâ & appositè tacentur, magna pars eorum sunt, quæ optimè dicuntur, ut habent verba Belgici Oratoris.

Denique non minora nobis de Te pollicemur, Nobilif-

fime Domine *LVCA FRI-
DERICE BEHAIM*, Septem-
Vir & Ecclesiarum, Schola-
rumq; Ephore Amplissime,
quos honores, cum incolu-
mitatis perennantis voto, ex
animo Tibi gratulamur.

Pater eris nobis in Scho-
la & Templo laborantibus, ut
sarta tecta sint, quæ hucusq;
Optimo publico accepimus,
utq; sceleribus & flagitiis pas-
sim grassantibus obviam ea-
tur, ad quæ gemere non velle,
est, futuri iudicii metum per-
didisse.

Alphonsus nobis eris,
quem perhibent librorum a-
deò studiosum fuisse, ut u-
nionibus & margaritis eos
prætulerit, dederitque militi-
bus

bus suis mandatum, in dire-
ptione Urbium si quos libros
comperissent, ad eum statim
deferrent: Eris, inquam ille,
ubi Bibliothecæ publicæ pro-
pagatione, etiam tuum no-
men æternitati cōsecraveris.

Nec est, qui dubitet. Post-
quam enim honestæ Doctri-
næ flumina hausisti ipse ex li-
bris; probè nōsti, quanti, Rei-
publicæ intersit, Bibliote-
cam non aperire modò, sed
& augere, auctamq; posteris,
tanquam peculiarem Urbis
thesaurum, transmittere; cā-
demque operâ Civitatis peri-
cula depellere, ac Reipublicæ
pestem, & generis humani
propudia, literarum bona-
rū & librorum hostes trium-
phare. C 6 Nam

Nam sicut olim de Republica Spartana Delphicum Oraculum pronunciâsse fertur, tum interituram, cùm pecuniarum amore flagrare inciperet; ita nos de bonis literis affirmare posse videmur, tum interituras in Republica, cùm sordere ei Bibliothecæ cœperint.

Itaque Author nobis monitorque eris, ut Illustrium Scriptorum monumenta, veluti inscitiae præsentissima Pharmaca, diligentissimè Bono Civitatis & colligamus & custodiamus. Atq; sic exemplum, ardoremque posteritas abs Te sumet.

Magna quidem est Miraculorum Mundi celebritas, quæ

quæ tamen omnia opum vanissimam, ostentationem, & profusionem sumtuum, addo & temporis jacturam, præ se tulerunt. Hæ verò eruditionis merces, quas jam laudavimus, longè majus Tibi operæ precium, spondent. Hæ mœniis, turribus, labyrinthis, Piramidibus & columnis superiores, non modò oculos, sed & mentes pascunt. Hæ sunt muti illi Magistri, qui sine dolo, & bile docent. Nulla est doctrina, nulla professio, disciplina nulla, quam non offerant ad se crebrò itantibus. Erudiunt imperitos, solantur mœrentes, erigunt animo dejectos & mi-

râ perfundunt voluptate.

Sed hîc abjungendum
 censeo, *Auditores Splendidissi-*
mi, cùm jam accepistis, quot
 & quantorum Ephororum
 patrocinio Bibliotheca Rei-
 publicæ ad eam gloriam cre-
 verit, ut verâ æstimatione
 fit inter R A R A S: id quod
 alio tempore demonstratum
 ibo, si vixero.

Interim nos illorum tali-
 bus fruimur bonis, divitiis
 locupletamur, victoriis tri-
 umphamus. Arbores illi se-
 culo suo severunt, quæ no-
 stro & sequentibus profint.
 Illi clausum ad hanc felicita-
 tem iter aperuere; nos ingre-
 dimur. Illi dumetis horri-
 dam ac plenam salebris viam

com-

DE BIBLIOTHECÆ STRUCTOR. 49

complanârunt : nos sine of-
fensione incedimus. Illi ma-
gnificentissimum Sapientiæ
Domicilium patefecerunt :
nos penetramus. Illi lautif-
simas epulas conquiverunt,
nos opiparè convivamur. Illi
Theatrū scenasq; ornârunt:
nos spectatores, & ut *Senatus;*
Populusq; Noribergensis sem-
per floreat, vigeatq; supplices
Te veneramur, ò *DEUS Tri-*
nune,

O tueare VIROS SEPTEM, Magmenta
Senatus,

FÜRERVM, GRVNDHERRVM, PöME-
RVM, RIETERVM,

HALLERVM, TEZELIADEN, NO-
STRVMq; BEHMÆVM,

Cum reliquis, quos his precibus sublimo,
SCHOLARCHIS,

Cumq; aliis cunētis Dominante in Corpo-
re Membris.

O tueare Urbem hanc, & in hac tua
Templa, Scholasq;

inq;

50 ORATIO PRIOR

inq̄ Scholis Tēplisq̄, pios, fidosq̄, Ministros!

*O tueare, DEVS, cum Privis Publica
nostra*

*Omnia. Dum totum fervere tot ignibus
Orbem*

*Cernimus, omne malum pellas, Pacemq̄,
redones,*

*qua recreante tui vigeat sub Numinis
umbrâ,*

*donec ad æternæ Pacis veniamus hono-
res.*

DIXI.

ORA-

nistros!
Publica
ignibus
pacemq;
luminis
s hono-

ORATIO POSTERIOR.

RA-

Inscriptio
Bibliothecæ.

D. O. M. S.

Illustris cura, studioq; favēte Senatus,
Heic habitant Musæ, Pallas, Hy-
geia, Themis:

Et Dea, Lux veri: & Reverentia Numi-
nis. Hospes

Pasce volens licitis mentem, oculosq;
modis:

Ast unguis cohibe: Rhamnusia non
procul, & quæ

Supremū claudit Mortis imago locū.

Alteræ.

Pulchra quidem res est, Mundi sapientia
Mundo,

Atq; suæ Charites concitantur opes:
Vna sed ante omnes omnis sapientia Cælo

Regnat, & eximium est, quicquid O-
lympus habet.

SAN-

I. F. P. Q.

SAVBERTVS ILLE NOSTER, ut cœpit
gazarum librorum Noricas ostendere: (bene
sic perget ipsas amplius proponere;
micantis hora cras secunda ut venerit
meridiei, prosperante Numine.

Oratione luculenta maximè
edisferet celebrium cimelia
Virum; quibus funesta dira spicula
à se propulsarunt necis longissimè,
et vindicarunt nomen à rubigine.

Caduca dona sortis arbitraria;
quæ sola vulgus credit, et vocat bona,
puncto fugacis colliquescunt temporis:
sed fama sempiterna gliscit è libris,
animi velut pulcerrimis è liberis,

Fugat voluptas; tamq̃ velox usus est
rerum suaviuum, levis quàm sensus est.
Ut herba solstitialis occidit repens:
sic fluxa pravi gaudii seges perit:
at eruditi fama Scriptoris manet.

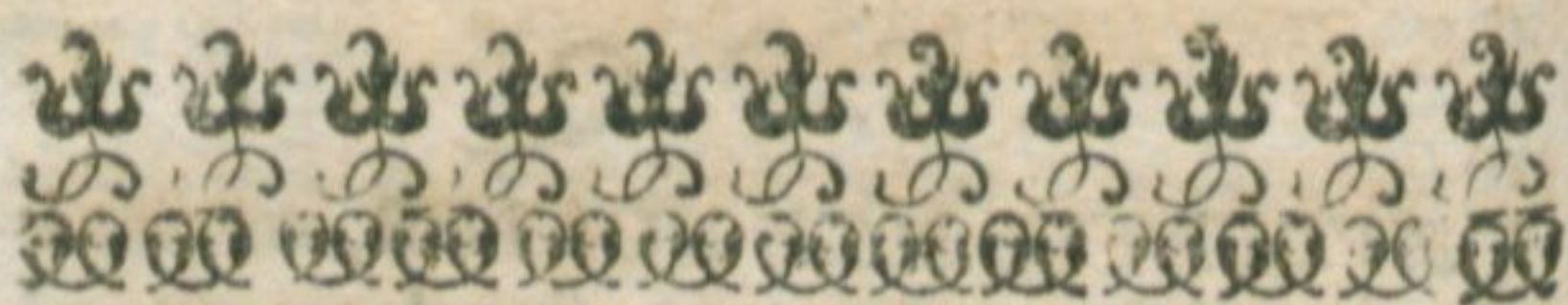
Vos ERVDITIONIS ergò PRÆSIDES,
Magni Patroni, PATRIÆ chari PATRES,
Vos, qui politas literas tuemini
colitisq̃; promptos Nestori Vos sistite.
Perire tempus omne Vobis credite,
quod, si licet, non artibus bonis datur.

IOHANNES MICHAEL
DILHERRUS.

P. P. Norimberga, XIV.
Sept. clc̃lcc̃XLIII.

Σὺν

Σὺν Θεῷ

DRæclarè Sapiens RO-
MANUS & veluti ex
tripode : Paucis, in-
quit, natus est, qui populū æ-
tatis suæ cogitat. Multa anno-
rū millia, multa populorum
supervenient. Ad illa respice.
Etiam si omnibus tecum vi-
ventibus silentium livor in-
dixerit, venient, qui sine of-
fensâ, sine gratiâ judicent. Ita
ille olim.

Ita ego hodie de instituto
meo, *AVDITORES OPTI-
MI, MAXIMI*, sed debitâ ta-
men animi submissione, spe-
ro, & ad tribunal posteritatis
provoco : postquam, cœpi
nuper,

nuper, egregiam Inclutæ hu-
jus Reipublicæ *Bibliothecam*
non tam nostro, quàm futu-
ris seculis, si quæ fuerint,
commendare:

Ubi ordo postulare vide-
batur, ut ante omnia Funda-
menti rationes exponerem
& Structores Magnificos iis
laudibus, quibus par erat, ef-
ferre conarer. Itaque egi,
quod potui, non ut palpum
optimè meritis & merenti-
bus obtruderem, sed profes-
sionis meæ, officiiq; causâ, ne
alii nescirent, quantam illi
gloriam virtutibus suis con-
ciliâssent.

Quia verò non tam benè
cum rebus humanis agitur,
ut meliora omnibus place-
ant:

ant: facili animo unius, alteriusq; spicula feram, quibus in adulationis suspicionem detrudere me laborârunt, fortè causam ex Ulyssè Homericò mutuati:

δύσζηλα γάρ τε εἰμὲν ἐπὶ χθονὶ
φῦλ' ἀνθρώπων:

Suspiciosum enim in terrâ genus hominum sumus.

Fateor sanè, seipsum laudare, stultitiæ, alios privatim & in faciem laudare, adulationis argumentum esse; At verò in Panegyri, locoq; publico Patronos laude dignos, absentes, præsentésq; à Clientibus ingenuis laudari impunè posse, fungus est, qui non intelligat, infanus, qui neget. Interea linguarum malevolâ-
larum

larum flabra si non frangere possumus, flectantur tamen, oportet. Ut enim (quod Lipsius dixit) culicem moleste circumstrepentem levi manu & sine irâ dispellimus, ita liceat & deceat in iis, qui innoxiam quietem nostram turbant.

Pergo igitur ad dissolvendum as alienum, nuperâ obligatione contractum, id est, ea, quæ in Bibliothecâ Urbis rariora & cariora habentur, Vobis breviter designare cogito, spe fretus ingenti, fore omnino, ut solitam attentionem & benevolentiam vestram mihi, fidem apud Vos liberaturo, ne denegetis. Sic enim per communia
hæc

hæc Sacra humiliter. & enixè
Vos rogo atque obtestor.

Ostensurus autem Vobis,
in præsentiarum Inclutæ Rei-
publicæ κέρως Ἀμαλθείας, (cur
enim hoc nomine non ap-
pellem divitem istum The-
saurum, multa librorum,
Millia continentem?) situs,
ordinisq; rationem habebō,
quàm possum, diligentissi-
mam. Ædificium ipsum ut
Ambulacris quatuor. con-
stat, formâ quadrangulari; ita
ab omni parte libros confer-
tim exhibet.

Intrantibus enim per ja-
nuam, quæ Occidentem spe-
ctat, statim in conspectum
veniunt FACULTATIS
PHILOSOPHICÆ libri; quòd
ea non

ea non
prima

theca
ubi ar
nihil i
affectu

ea non dignitate, sed ordine
prima sit & à discentiũ men-

AMBU
QUAT
BIBLIC

theca κειρ. nobis suppeditat:
ubi ante omnia monendum,
nihil in hoc orbe sublunari
affectum, simul & semel con-

D fici,

hæc Sacra humiliter. & enixè
Vos rogo atque obtestor.

Ostenfunde

i

p

e

p

fa

M

o

q

m

A

sta

ab

tin

nuam, quæ Occidentem spe-
ctat, statim in conspectum
veniunt. FACULTATIS
PHILOSOPHICÆ libri; quòd
ea non

ea non dignitate, sed ordine
prima sit & à discentiũ men-
tibus removeat caliginem, ut
prima media & ultima rectiũs
videant, Ænea Sylvio teste.

Antequam verò progre-
diar; si de Typographis híc
à mō Jueas aliquid intersper-
gam, nihil insolens, aut in-
commodum fecero. Etenim
de Typographiæ inventione
& primo partu lis fuit haete-
nus inter doctos, quorum alii
locum, tempus alii, quidam
Authorem in dubium vocâ-
runt. Salva tamen res est ex
iis fundamentis, quæ Biblio-
theca Reip. nobis suppeditat:
ubi ante omnia monendum,
nihil in hoc orbe sublunari
affectum, simul & semel con-
D fici,

fici, multò minùs perfici posse. Detur opus, machina, aut moles, quæ non crebras artificum manus experiatur: quæ non per initia paullò rudior, postea cum temporis accessione & solerti hominum indagine concinnior fiat, ac suo modo perfectior, ut rectè notat Becmannus.

Eadem Typographiæ nascentis conditio fuit. Et hinc illud ἀμφισβητήσιμον ortum, num volumen reperire aliquod liceat, anno post millesimum, quadringentesimo quinquagesimo primo, secundo, tertio, aut proximis, arte Chalcographicâ expeditum? Dico ego non tribus, quod ajunt, verbis, sed uno,

NUL-

NULLVM. Nullum, inquam, Volumen, licet in pagellis nonnullis prima characterum impressorum specimina Moguntiaë edita sint.

Ex antiquis verò quibusdam codicibus, Authoritate Cæsareâ munitis, totam historiam in hanc summam conferre libet.

Johannes Fusth, aliàs *Faust*, civis Moguntinus ex se, suaq; sponte speculari coepit artis illius principia, anno à Nativitate Christi, quadringentesimo quinquagesimo, *Fride-rico* tertio Romanorum Imperatore: quo ipso tempore famulus ei obtigit, *Johannes Guttenbergius*, qui eadem animo jam voverat. Hinc con-

firmatior redditus Faustus, nō
abs re esse cogitata sua intel-
lexit. Itaque ad ἐπιδοσιν, sed te-
studineo tamen gradu, acces-
sit, donec tandem anno quin-
quagesimo secundo, Alpha-
beti totius typos non effinxe-
rit modò, sed & in eum nu-
merum auxerit, quo verba
integra exprimi possent. Atq;
hîc opuserat aliorum quoq;
operis. Clam igitur Faustus
laborum societatem cum Pe-
tro Schöffero, ministro suo,
coïvit, quem etiam (cùm fi-
dem & industriam suam He-
ro abundè probâsset) & ad-
optavit, & generum sibi de-
legit. Cæteri familiares, fa-
mulique, secretò artis hujus
conscii, silentii fidem jureju-
ran-

rando illis duobus dederunt
& servârunt quoq; tantisper,
dum anno sexagesimo secun-
cto in diversas regiones dila-
berentur, Arcana ea omnia
passim revelantes. Ita res ipsa
habet, sed verbis horridulis,
à nobis paullùm mitigatis.

Redeat nunc, unde pau-
lisper aberravit, Oratio. Qui
igitur disciplinis Mathemati-
cis, Astronomiæ, Astrologiæ,
Geographiæ & Geometriæ
operantur, facilè hîc reperi-
ent, quòd magnopere demi-
rentur. Ut enim Cichi Escu-
lani commentariorum, de
Sphæra, librorum Mefséhélá-
chi & Massáhálæ, tabularum
Abrahami Zacuti, operumq;
Regiomontani omnium &

D 3

alio-

aliorum plurimorum raras editiones taceam : in membranis descripta videbunt Professionis suæ Ornamenta, Albionis instrumentum Mathematicum & Geometricum, Albategni Commentarios, Archimedes Græcum de Sphæra & Cylindro, Alfragani differentias, tabulas Johannis de Blanchinis, tractatum de Accidentibus Mundi Johannis de Eschinde, Geometriam Euclidis, Julii Firmici libros, Cosmographiam Ptolomæi, manu ipsius Trapezuntii, ut videtur, correctam, & quis cætera in hac circumscripti temporis brevitate recenscat?

Atque huc referendus est

Aba-

Abacus ligneus, quem si leuiter aspicias, ne teruntio quidem aestimaveris, ubi accesseris propius, auro contrà carum dices, & dolebis forsan, non in auro, argento ve puro, sed in ligno vilissimo tam subtiliter, tam eleganti manu Chronologiam totiùs veteris Testamenti accuratissimam repræsentari.

Nec minùs operæ precium est, eximiam hanc Artificis industriã dilaudare, quàm quò ante annos aliquot Laurentius Pignorius Mensam Jsiacam publicè decantavit. Cùm enim Vincentius, Mantuæ Dux, inter insignia alia Antiquitatis Monumenta, Mensam, ex Petri Bembi, Cardina-

dinalis, Muséo translata, domi haberet, Philologiae Cultores illuc non accurrerunt modò, ut viderent, sed & varias suas attulere interpretationes, donec Pignorius, hortante Marco Velsero, utramque faceret paginam & quaestionem illam, utrum Osiris fuerit Isis maritus, an frater, vel filius? prolixè decideret. (Diodorus enim maritum, Plutarchus fratrem & maritum, Lactantius & Minucius Felix filium, Eusebius maritum, fratrem & filium fuisse, scripserant.)

Quid verò attinebat, rei isti tam anxie insudare? cum intra aniles Ethnicorum fabulas & inanes Ægyptiorum
su-

superstitiones tota consisteret, quas nemo Christianus, nisi cum stomacho, aut risu, legat. Longè plura, longeq; majora commoda ex Abaco nostro ligneo haurient rerum intelligentes.

Deprehendent quoque Globos raræ, miræq; magnitudinis, cœlestem, unum, & duos terrestres, non æri incisos, non typhetarum characteribus insignitos, sed doctissimorum hominum manibus scriptos, quorum similes in toto Germania non apparent, ut itinerum variorum experti seriò, sæpiusque affirmarunt.

Præterea rerum Naturæ Consulti, itemque Metaphysicæ

sica & Logica, aliarumq; Ar-
 tium Amasii si hujus sui Ordini
 Manuscripta requirent, videbunt
 Librum de Natura rerum, & alterum
 de Anima, ejusque Actionibus,
 utrumq; ineditum, Avicennæ
 Metaphysica & Canones, Opus
 Philologicum Remspergeri,
 nondum excusum, Alberti Magni
 opera, in plures tomos distributa,
 quæstiones Logicas Bartholomæi
 de Brugis, nondum vulgatas,
 Dictionarium Morale Petri Berthoni,
 Senecæ epistolas, Grammaticam
 Theodori Gazæ Græcam *αὐτογραφήν*,
 Cicero- nis Rhetoricam & Officia. Ad-
 do Poëtas Manuscriptos, Ho-
 merum integrum, Sophoclem,

clem, Pindarum, Hesiodum,
 Æschilum, omnes & singu-
 loselegantissimæ scriptio-
 nis, Catonem cum interpreta-
 mentis, Horatium, Juvena-
 lem, Virgilium Ovidium,
 alios: ubi locum quoque ho-
 norificum Conradi Celtis &
 Eobani Hessi manus mere-
 tur.

Aristotelis opera peculiari-
 ter in Philosophorū gratiam
 hinc noto, quia & χειρόγραφα
 quoque sunt, & vetustissimis
 commentariis ac versione il-
 lustrata. Nugas me agere si
 quis existimat, quòd anti-
 quam textuum Aristotelico-
 rum versionem, commen-
 dem, audiatis, quæso, Andre-
 am Chioccum, Italiae Medi-

cum Clarissimum : Profectò
longè meliùs, inquit, conver-
sio vetus, ad verbum facta,
mentem Aristotelis & Theo-
phraستي refert, quàm hujus-
modi eruditorum, nullo suc-
co seriæ doctrinæ imbuto-
rum, ambitiosa sedulitas, qua
orationi, solum Latinæ elabo-
randæ, operam dant, genui-
nam verborum significatio-
nem & vim floccifacientes.
Atque in hoc vitium, quod
κακοζηλίαν literariam meritò
appellaveris, Joachimus Pe-
rionius & Bernardinus Do-
natus incurrerunt: hic, dum
quæstiones quasdam Platonis
convertit & germanas Au-
thoris voces, quæ propriæ
sunt disciplinæ, Ciceronis
Phra-

Phrasibus, anxie conquisitis,
& veluti torno elaboratis, ex-
primere satagit: ille pariter,
dum moralem, Philosophi
doctrinam vertit. Sic ille

Nec est, ut silentio hic in-
volvam Theonis Commen-
tariū in Syntaxin Ptolomæi,
Græcè scriptum, antiquitatis
δειγμα præclarum, quod à Bes-
saronne Joannes Regionōta-
nus dono se accepisse manu
suâ testatur, ad ipsius Bessa-
rionis præscriptionem αὐτό-
γραφον talem: Ἐ θεῶν ὁ εἰς τὴν
Πτολωμαίαν σύνταξιν βιβλῶν ἑμῶν
βησαρίων ὁ καρδινάλες Ἐ
τῶν Τροσκωλώνων, id est, Theo-
nis in Ptolomæi Syntaxin Li-
ber meus Bessarionis Cardi-
nalis Tusculani.

Sed enim hæc ex Græcia
olim in Italiam, ex Italiâ ad
nos in Germaniam transiisse,
in lucro deputandum est: &
magnificianda simul primo-
rum seculorum Membrana
quædam, qualem Josephus
libro duodecimo Antiqui-
tatum describere videtur, ubi
de septuaginta interpretibus,
ad Regem Philadelphum mis-
sis, agit. Cùm ostenderent,
inquit, tenuitatem Membra-
næ, Rex miratus est. Miramur
& nos tenuissimam nostram,
ac in ea sive antiquissimi
Commentatoris, sive ipsius
Claudii Ptolomæi manu du-
ctas figuras: Et hîc Varronis
error simul liquet, cû mem-
branas, modumq; in illis scri-
ptitan-

ptitandi Pergaménos² de-
 mum invenisse credidit; qui-
 bus tamen & Hebraei, longo
 tempore antè, & Græci (He-
 rodototo teste,) usi sunt.

Locus hic postulat, ne in-
 dictos relinquamus Philippi
 Melanchthonis, viri ab se no-
 tissimi, Libellum de Anima &
 librum Physices, τὸς αὐτογρά-
 φος, eosq; ipsos, quos tessel-
 lis suis Typothetæ olim adhi-
 buerunt, *exemplaria*, more
 antiquo, vocantes; ut meritò
 gratiam debeamus illis, qui
 liquias tales primi collegere,
 & ab interitu, blattarumque
 moriunculis vindicârunt.

In precio quoq; Philosophis
 sit Manus Fortunati Crellii &
 præfatio, qua laudes in Rem-
 publi-

publicam istam multas con-
 gessit, & quanti Aristotelem
 Majores nostri fecerint, mō-
 stravit his verbis: cui potius
 Peripateticæ Familiæ Paren-
 tem offerrem, quàm hujus
 Familiæ Fautori & Educatori,
 Senatui Noribergensi, qui sic-
 ut literas, ita literatos omnes,
 & in primis Peripateticos,
 quod omnes uno ore passim
 testantur, singulari Amore
 profecquitur? &c.

Sunt hîc, quæ & Musico-
 rum mentem voluptate ali-
 quâ delinire possint, si non
 modò opera didactica Cleo-
 nidis, Glareani, Franchini,
 Froschii & Simonis Brabanti-
 ni de quercu, sed & opus illud
 Musicum, ab ipso Principe
 Mau-

Mauricio, Hassiæ Landgravio, magnam partem concinnatum, & Reipublicæ huic dono datum, illi intueantur.

Sub finem hujus Classis Calepini meminisse lubet, quòd ejus labor ostendat, aliorum avaritiam famam æternam Authoribus parere posse. Conscripserat is librum de vocabulis ad usum privatum. Cùm verò publici juris fecisset, tanti eo tempore æstimatum est nomen, ut illius prætextu Typographi, lucro inhiantes, Nomenclatores quosvis & Dictionaria edere ausi sint, donec liber in amplissimum excreverit volumen, quod hodieq; sub Calepini nomine apparet : Id quod

con-
telem
mō-
otius
aren-
ujus
atori,
qui sic-
mnes,
ticos,
assim
nore
usico-
te ali-
non
Cleo-
chini,
banti-
is illud
incipie
Mau-

quod ex editionum, quas habet Bibliotheca, diversitate, & succedaneis libri incrementis, patet clarissimè.

Sed de Philosophis satis multa pro temporis ratione, pro argumenti tamen qualitate non satis.

Pergendum hinc est Meridiem versus, ad *Libros Historicos*, tum recentiores, tum veteres, ubi primas editiones (quas certis de causis enumerō, licet recentiores non desint) Julii Cæsaris, Suetonii, Salustii, Taciti, Diodori Siculi, Laertii, Suidæ, Sabellici, Sigeberti, Appiani, Aretini, Volaterrani & cæterorum comperietis; quibus accensendus *Platinae Liber de Pontifi-*

tificur
Norib
præsci

Iolep
cump
dam,

tificum Vitis, primùm hîc
Noribergæ, Authoris ipsius
præscitu & jussu, excusus :

Iosephi editiones ferè omnes,
cum primis Germanica quæ-
dam, literis Hebraicis, quas
CUR-

quod ex editionum, quas ha-
bet Bibliotheca, diversitate,
& succedaneis libri incre-

Volaterrani & cæterorum
comperietis; quibus accen-
sendus *Platina* Liber de Pon-
tifi-

tificum Vitis, primùm hîc Noribergæ, Authoris ipsius præscitu & jussu, excusus: nempe ut foris ille faceret, rei periculum, quod domitum non audebat.

Inter Manuscripta Eusebii Cæsariensis, Egesippus, Josephus de Bello Judaico, liber exemplorum & similitudinum ineditus, Petri Comestoris historia, Conradus Celtes de Urbis Noribergensis Moribus & Statutis, Secundinus de Origine Turcorum, cum aliis quibusdam nondùm vulgatis, eminent.

Hîc offerunt quoque se Iosephi editiones ferè omnes, cum primis Germanica quædam, literis Hebraicis, quas
cur-

ha-
ate,
ere-

um
ccen-
Pon-
tifi-

currentes vocant, adornata,
cui annumeranda venit Ruf-
fini, Aquiliensis Presbyteri,
interpretatio operum Jose-
phi, quam originalem Medio-
lani, in sancti Ambrosii Fano
characteribus Longobardicis
asservari, Gesnerus scripsit.
Opera Bergomensis, Petri
Bizarri, Ariani, Pauli Jovii,
Æneæ Sylvii & Trithemii ma-
nuscripta possidere se Vir-
magnum nominis olim publicè
gloriabatur. Nos eadem &
quidem postremorum duo-
rum *Αὐτογραφα* in promptu
habere, res ipsa loquitur. Ad-
jicio opera Bruschi, manu ejus
ipsius ornata. Quin & per
magnum referre arbitror, ut Jo-
hannem Stellam, Scriptorem
Ve-

Venetum, ex hac Authorum
nube producam, qui, quòd
historiam verissimam de A-
lexandro III. Pontifice, pe-
dem Collo Friderici Impera-
toris imponente, ex veteri
memoria retulisset, in Anna-
libus Baronii Cardinalis in-
nocens vapulavit; Cui tamen
ut in hoc argumento sua cõ-
staret fides & authoritas, For-
tunatus Olmus Italus ex anti-
quissimis Monumentis & Ar-
chivis fide dignissimis, facti
veritatem nunc nuper de-
monstravit solidissimè, ut
miremur, inveniri potuisse,
qui tam præfractè, tantaque
verborum petulantia id ne-
garent.

Magna quoque hinc illos
inva-

invadet admiratio, qui videbunt Vaticinium, in membrana anno 1558. Mense Novembri scriptum de iis, quæ nunc demum, annis 1619. 20. 21. 22. 23. &c. 30. 31. 32. 33. 34. & seqq. in IMPERIO ROMANO gesta sunt: quod Folium Sibyllæ curâ summâ custodiendum putamus.

Alia Historicorum Scripta & Annales varios, non modio, quod dicitur, sed ipso horreo, admetiri possemus, quorum plarorumque Vos non usum solùm magno emeritis, sed & visum.

Facultatem *MEDICAM*, quæ superioribus vicina est, spectabilem reddunt, omnis generis Commentarii, obser-

fervationes, methodi, casti-
 gationes, Lexica, institutio-
 nes, Loci Communes, histo-
 riæ anatomica, præcipuè ma-
 nuscripta, Galeni multa, Cõ-
 filia Medica & Antidotarium
 Bartholomæi de Montinano,
 tractatus Principis de Haloa-
 liâgen de Medicina Avicen-
 næ, à Gerhardo Cremonense
 ex Italico in Latinum con-
 versus, Marsilius super Scri-
 pta Avicennæ, Jacobi de Fo-
 rolivio Commentarius in
 eundem, Apollonius de se-
 ctionibus Græcus, Synonyma
 de universis libris in Medici-
 na Simonis de Janua & id ge-
 nus plura, propter quæ Æscu-
 lapii nepotes vadimonium
 deserant.

Hic

R
 i vide-
 mem-
 se No-
 s, quæ
 19. 20.
 33. 34.
 O R O-
 quod
 ummâ
 us.
 Scri-
 non
 ed ipso
 semus,
 ue Vos
 gno e-
 ICAM,
 na est,
 omnis
 ii, ob-
 ser-

Hic quoque cernere est
 notas *αὐτογράφεσ* Doctoris
 Georgii Forsteri in Galenum,
 in Alexandrum Trallianum,
 in Museum, in Constantium
 Africanum, in Clementium
 Clementinum, in Arculani
 opera. Stupebitis quidem u-
 nius Viri *πολυαγνωσίαν*; sed
 credite nobis, palmam, &
 huic & aliis multis PALMA,
 Medicorum Eximius, prae-
 ruit.

Galenus equidem & Jo-
 annes Grammaticus cogno-
 men sibi à diligentia invene-
 runt, alter *Φιλόπον*, alter
Φιλοπονώτα dictus. Non abs-
 re tertium illis adjungimus,
 Palmam nostrum, apud quē,
 cūm domi fuit, nulla tempo-
 ris

ris hora lectione, meditatione nulla, nulla scriptione vacavit. Reliquit nobis voluminum suâ manu scriptorum copiosam segetem, tomos aliquot consiliorum Medicorum & observationum singularium, nondû editarum: praxin Medicinæ, ut eam Noribergæ per annos complures factitavit, Methodum curandi ex ore Casparis Peuceri Wittembergæ olim manu purissimâ exceptam, cum notis in Theophrasti Paracelsi & aliorum libros.

Quibus accedit *αὐτὸς ἔγραψεν* Nicolai Taurelli, methodo prædictionis Medicæ insertum. Accedunt Codices Botanicorum, cum duobus illis,

E

qui

qui florum Eistettensium ex vivo ductas, & colorib⁹ aptissimis expressas icones præ se ferunt.

Custodiuntur penes hanc Facultatem Monstrorum, quoq; vestigia quædam, animalium variorū anatomia, vasa aliquot à vanissima Gentilitate sacrificiis destinata, & humanorum Corporum lapides complures, ubi miræ magnitudinis calculos vesicales, ante biennium ex puella quinquenni & puero quatuordecim annos nato exemptos, (quorum sectioni ipse inter fui) cōspicietis, quæ omnine præteriisse viderer., factis habui, hîc attingere.

Nunc ad Amplissimum
Ju-

Jureconsultorum Ordinem,

de miseria Curialium, Bene-
ventani ordo judiciarius, Pe-
tri de Sanson distinctiones
& alia plurima, quæ recen-
E 2 sere

m ex
aptif-
oræ se
hanc
rum
n, ani-
omia,
a Gen-
nata, &
um la-
miræ
s vesi-
puella
quatu-
exem-
ipse in-
omnia
, facis
ssimum
Ju-

qui florum Eistettensium ex
 ... ..

N. 3.

Pagg. 85, 86.

ter fui) cōspicietis, quæ omnia
 ne præteriisse viderer., satis
 habui, hîc attingere.

Nunc ad Amplissimum
 Ju-

Jureconsultorum Ordinem,
 Oriētem versus, depropero,
 ubi è censu nobiliore pluri-
 ma exhiberi Vobis poterunt,
 maximè Manuscripta, Codex
 Juris Civilis, Bartolus & Bal-
 dus in tomos plures tributi,
 Antoninus de Butrio, Calde-
 rini repertorium ad Jus u-
 trumque, Paulus de Castro,
 Gotfridus de Grano, Hosti-
 ensis apparatus, Johannes de
 Lignavio, Clementina cum
 apparatu Andrea Bononien-
 sis, Bonifacii octo Decretalia,
 Martiniana tabula Decreti &
 Decretalium, Aeneas Sylvius
 de miseria Curialium, Bene-
 ventani ordo judiciarius, Pe-
 tri de Sanson distinctiones
 & alia plurima, quæ recen-

OR
 um ex

æ omnia
 er., facis
 olissimum
 Ju-

sere nimis longum, esset.

Venetis olim index prodiit omnium, ut est inscriptio, librorum in Jure tam Pontificio, quàm Casareo editorum, in quo non solum textus, verum etiam interpretationes, praxes, singularia, decisiones, consilia & alia omnia, ad Jurisprudentiam pertinētia, spectanda proponuntur, Authore Joh. Ziletto, Jureconsulto:

Sed ausim ego fide optimā affirmare, & cum Italis insigni quoque decertare pignore, quod Bibliotheca nostra si minus librorum numero, at certè authorum pondere, illis par sit.

Hoc verò peculiare videtur,

tur, quòd omnium Bibliothecam ad euntium oculos ad se convertat, rapiatq; Juris Civilis castigatissima editio, quam Haloander, Florentinâ, Pisanâ & cæteris pluribus inter se diligentissimè collatis, magno Jurisperitorum bono, in hac Urbe procuravit, dignissima sanè auro illo, quo tomi omnes & singuli fulgent.

Et memini, eximium quendam Juris Doctorem Alciatum quondam dicere, tantam Ordinis sui homines Haloandro debere gratiam, quantam à Theologis Arias Montanus, correctissimâ Bibliorum Hebraicorum editione, iniisset.

Non silebo hîc *αὐτὸς γὰρ*

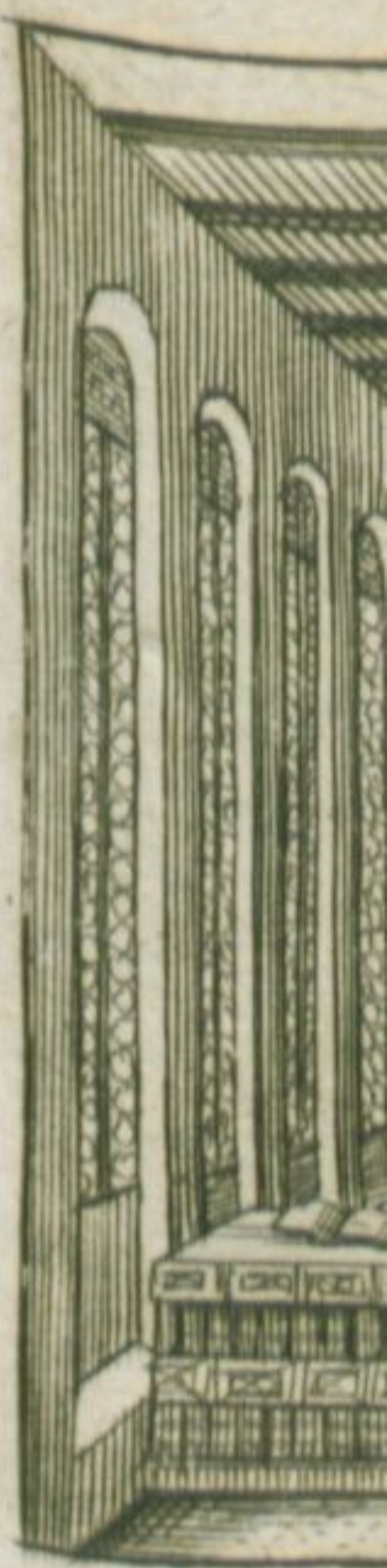
E 3

Fran-

Francisci Zoanetti & Valentini Forsteri, Jureconsultorum non è multis, quorum hic tres libros Historiæ Juris Civilis, iste tractatum de Romani Imperii Jurisdictione Senatui Nobilissimo nuncupavit.

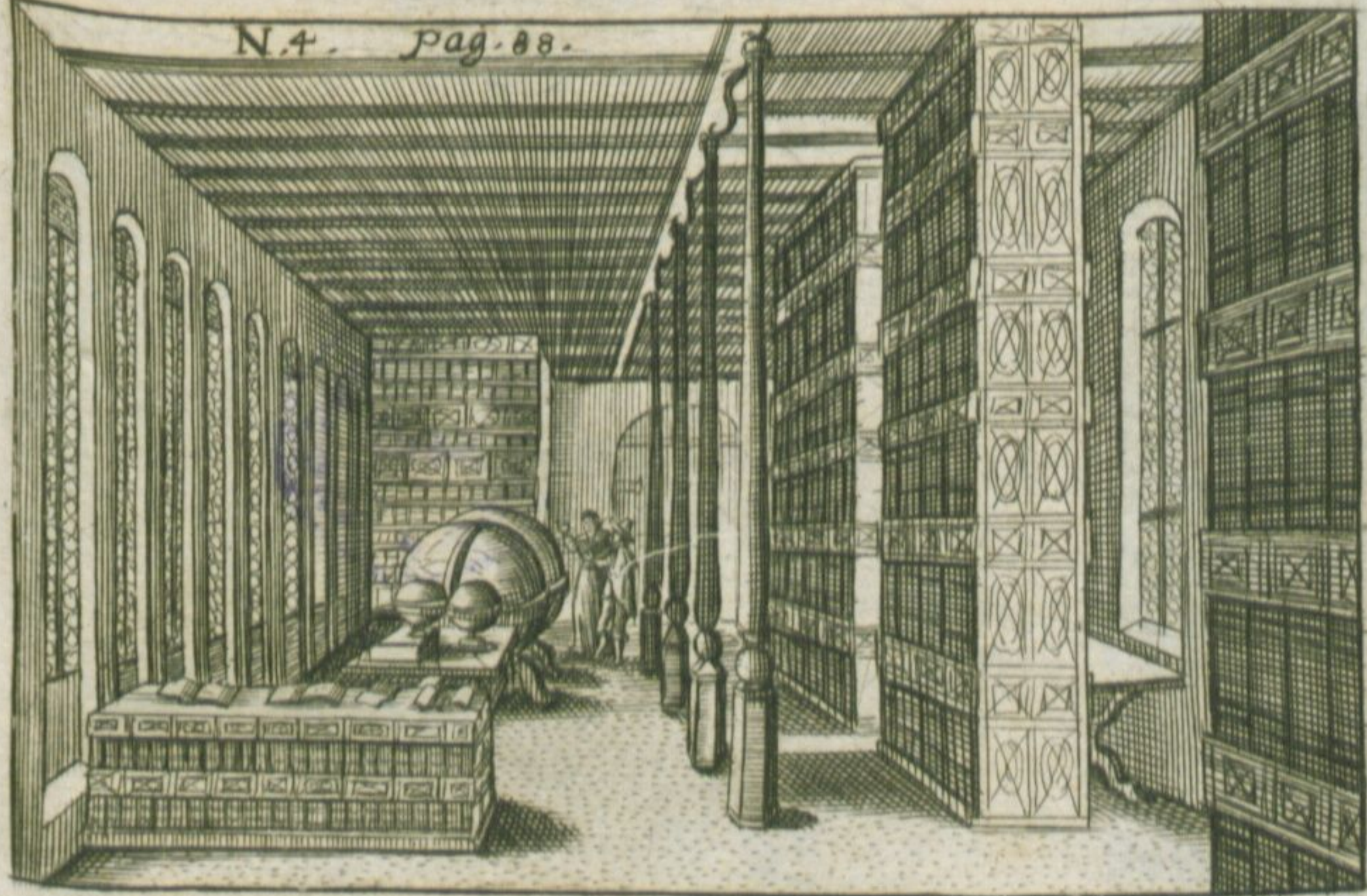
Ulterius autem, & Septentrionem versus, si gressus movebitis, ad Facultatem Theologicam venitur, cui Imperatrici omnes jam nominatæ fasces submitunt, quæq; & admiratione coli, & silentio prædicari mavult. Est enim admiratio præconium gloriæ, & silentium fidus Majestatis interpretis: Illud tamen dicam; quoquò Vos hîc vertentis, eximii aliquid occurret, quo reficiamini. Af-

quàm
possic
Greg
pluri
Prosp

N. 4. pag. 88.

maxime lectur, inane se eas,
 quàm Civitatem Parisiensem,
 possidere; Opera Bernhardi,
 Gregorii, Dionysii, Origenis
 plurima, Damasceni plæraq;
 Prosperi nonnulla, Nicolaus

E 4 de

Francisci Zooneri & Valen

admiratio præconium glo-
 riæ, & silentium fidus Majesta-
 tis interpres : Illud tamen di-
 cam ; quoquò Vos hîc verte-
 ritis, eximii aliquid occurret,
 quo reficiamini. Af-

Asservatur in hoc ordine
ingens & pene invidendus
librorum manu exaratorum
thesaurus, Codices Biblio-
rum plurimi, Græcorum Li-
turgia, tempore Apostolis
proximo (ut Majores nostri
judicârunt) scripta, Opera
Divi Hieronymi, Augustini
Opera, duodecim volumini-
bus comprehensa, Athanasii
paraphrasis in psalmos, inedi-
ta, Chrysoptomi homilia va-
ria, præcipuè in Matthæum,
de quibus Thomas Aquinas
dixisse fertur, malle se eas,
quàm Civitatem Parisiensem,
possidere; Opera Bernhardi,
Gregorii, Dionysii, Origenis
plurima, Damasceni plæraq;
Prosperi nonnulla, Nicolaus

... glo-
... ajesta-
... en di-
... verte-
... curret,
Af-

de Lyra in Vetus & Novum
Testamentum, Thomæ jam
dicti Opera, quindecim volu-
minibus distincta, Glossa or-
dinaria in sedecim volumini-
bus, Ecclesiastica historia tri-
partita multis tomis, Scripta
Nicolai Cusani, Varia quædã
Gerfonis, Opera Hugonis Car-
dinalis, Hugonis de Prato, Hu-
gonis de Senis, Haimo in Pro-
phetas minores, Innocentius
de contentu Mundi, Abbatis
Joachimi notæ in Apocaly-
psin tomis duobus, Iohannis
à Seus horologium Sapien-
tiæ, nondum typo cufum,
Alanus de sex alis Cherubim,
Petri Blesensis volumen con-
tra perfidiam Judæorum &
Commentarius in librum Jo-
bi, Liber Iohannis de Com-
baco,

baco, consolationes Theolo-
gicas complectens, Henrici
de Hassia observationes ad
Genesin, Ludolphi de Saro
Vita Christi, Commentarius
Jacobi Zigleri de conciliis
αὐτοῦ α φ θ, n. e. Samuelis cu-
jusdam epistolæ ad Judæos, &
hujusmodi propè infinita.

Quid verò, si quis vetusta
hæc esse dicat? fateor, esse, sed
manu tamen scripta, quæ nõ,
nisi à veræ Sapiëntiæ Candida-
tis, æstimantur. Manuscriptis
si consentiant, si à literatis
sint, multum debemus fidei,
quibus etiam, ceu spongiâ,
obscuritatum multarũ for-
des detergantur, ut ait Scali-
ger, Vir in miraculum, & ævi
nostri gloriam, natus. Et ha-

E s

bet

vum
e jam
olu-
a or-
mini-
a tri-
ripta
uædã
sCar-
o, Hu-
Pro-
entius
obatis
ocaly-
annis
pien-
sum,
ibim,
con-
m &
m Jo-
Com-
baco,

bet sanè sententiæ suæ fundos, subscriptoresq; Viros literatissimos, ut meritò nobis valeant illi, quibus palatum ad tam raræ vetustatis saporem obbrutuit.

Adest quoq; messis optima librorum Hebraicorum, Chaldaicorum, Syriacorum, Æthiopicorum, Dalmaticorum & reliquorum peregrini quoq; idiomatis. Adiunt ipsa etiam *αὐτόγραφα* Hebraica Münsteri, Eliæ Hutteri, Danielis Schvventeri, & aliorum multa. Nec desunt epistolæ manuscriptæ Virorum longè lateq; celebrium Principum, Comitum, Baronum, Pircameri, & Baumgartneri, Lutheri, Philippi, maximo
nu-

numero, Spalatini, Camera-
rii, Scheurelii, Hectoris Pō-
meri, Hornburgii, Casparis
Nüzeli, Ulrici Hutteni, Ge-
orgii Pesleri, Pauli Eberi, Viti
Theodori, Johannis Matthe-
sii, totis fascibus, Cratonis,
Lazari Spengleri, Andreæ
Osiandri, Bezæ, Rudolphi
Gualtheri, P. Melissi, Johan-
nis Sturmii, Flacii Illyrici, Sti-
geli, Frischlini, Francisci Ra-
phaëlis, Carlstadii, Iohann A-
gricolæ Islebiensis, Thomæ
Münzeri, Samuelis Huberi &
longè plurium:

Quæ omnia cùm non ita
pridem inspectiùs rimarer, &
suo quodque loco dispone-
rem, intervenit, ex Nari-
scorū agris, Rusticus ille, qui

in Hebræorum lingua, & ejus dialectis, non ἠμυαθῆς est, sed ad stivam & inter labores villicanos, ex fundamento tamen eas didicit, ut Hebraica, Syriaca, Arabica, Chaldaica legat, scribat, intelligat: qui, incertum, an magis librorum nostrorum copiam, quàm nos ingenium ipsius, & tam vile hospitium, animæ elegantis, mirati simus. Certè dignum judicavimus, qui ab aratro, si non ad Dictaturam cum Romano illo, in Scholam tamen publicam evocaretur.

Atque hætenus ambitioso nominum Catalogo Vobis, AUDITORES, obstrepere & vestrâ abuti patientiâ visus fortè sum: Sed deprecor à Vo-

à Vobis veniam opinioni officii, nec possum mihi temperare, quin unum & alterum, pace vestrà, subnectam.

Vixit hîc ante ducentos annos, in Dive Katharinæ Cœnobio, Monacha, *Margareta Cartheuserin*, quæ suâ manu octo volumina Choralis, quâ vocant, Musicæ conscripsit, & picturis. illustravit seculo illi convenientibus, ut videlicet extaret ad posteros inimitabilis industriæ testimonium, quod ex Bibliis quoq; Latinis, ab eâdem eleganter. descriptis, elucet. Et mirum est, quàm oculi intuentium raro hoc unius Virginis labore capiantur.

Nec sine voluptate nostræ

partis homines aspexerint, Lutheri tractatus, Witteberge excusos, nondum tamen sive Jenensibus, sive Wittebergenfibus Tomis insertos.

Picturas & effigies inter Bibliothecarum Ornamenta numerari, nemo inficias ibit, opinor. Cùm enim, Plinio teste, nulla major humanæ vitæ prerogativa sit, quàm unumquemq; scire cupere, qualis aliquãdo fuerit aliquis; facilè est conjicere, Bibliothecas benè constitutas non solum libris, animorum & ingeniorum monumentis, sed & picturis abundare debere, quæ corpora exprimant, & unà cum illis, affectiones, saltem sub nube, indicent.

Qua-

Quapropter, & nostro huic
 Apollinis atque Musarum
 Templo gratulamur, quod
 ex optimorum Artificum
 manibus effigies Homeri, E-
 rasmi, Lutheri, Philippi Zasii.
 Donelli, Palmæ, imò, quod
 prius dicendum erat, Augu-
 stissimorum Imperatorum,
 Regum, Principum, Comi-
 tum, & Baronum, possideat.

Utinam & superstitum,
 nobis aliquæ obtingerent su-
 perioribus attexendæ.

Nec enim probro sit cui-
 quam, in Bibliotheca publicâ
 videre seipsum. Nam gravi-
 ter Chioccus, quem laudavi-
 mus suprâ, Magnorum Viro-
 rum, inquit, Paleotti, Velse-
 ri, Pinelli, aliorumque con-
 fili-

filium probare non possum, qui se picturâ exprimi viventes deditâ operâ vetuerunt, quasi id vanitati ingenii & ambitioni adscribi deberet. Socrates, qui hoc unum se scire dixit, quòd nihil sciret, cum se in Bibliotheca amici magni & discipuli positum Cerneret: Cur ego, dicebat, in Bibliotheca ponor, cum nihil scripserim? Cui responsum: licet tu nihil scripseris, quod tamen alii scriberent, tu plene & abundè suppeditasti: atq; adeò hoc loco non indignus es. Idem de similibus esto iudicium.

Et verò Antiquitatum atq; elegantiarum Studiosis cognitissimum esse, arbitror.

Ægi-

Ægidium Sadelerum tomos duos Symbolorum Pontificum, Imperatorum, Regumq; ex Museo Octavii de Strada depromptorum, (ut in limine statim legitur) evulgasse: Sed sciant, Octavii de Strada ipsum τὸ πρῶτον in penetralibus nostris, quæ hæctenus commendari audivistis, repositum, & ab hoc ipso Sadeleri illa profecta. Opus est insignè & tripartitum, in quo Vir Clarissimus tum Symbola, tum effigies, suâ ipsius manu, summoq; artificio delineavit, præmissâ dedicatione ad Senatum Urbis hujus Amplissimum, affectus in eum, proluxissimo indice.

Haberem hîc dicere de Catalogo-

um,
ven-
ant,
ii &
ret.
m se
ciret,
amici
situm
ebat,
cùm
spon-
seris,
rent,
pedi-
o non
simili-
m atq;
sis co-
tror,
Ægi-

atalogis, quos' haut frustra Draudianorum Complémentum nomina vero: ubi incredibili industriâ connotatos Italorum, Gallorum & Hispanorum libros de variis materiis & argumentis videas', in illis CL. Draudii omisos.

Consultò præterimus alia, ne nimis longâ commemoratione defatigatæ aures, animiq; vestri vel obruantur, vel tædio afficiantur. Pauca verò illa de multis & propè innumerabilibus elegi, quæ dicerem.

Et ex illis ipsis videmini, jam vidisse Bibliothecam, in quâ necessitas, & gloria de principatu contendunt, vidisse Bibliothecam, ubi eruditionis Majorum, notæ, in-

dustriæ vestigia, monumen-
 ta Prudentiæ & vigiliarum,
 fructus apparent: Vidisse Bi-
 bliothecam, in quâ, si libri re-
 centiores subinde accesserint
 (ut in complendis Baronii,
 Aldrovandi, Esthii, Cornelii
 à Lapide, aliorumq; operibus
 initium factum) satis causæ
 nobis est, cur aliis in Germa-
 nia non admodum inuidea-
 mus: Vidisse Bibliothecam,
 cujus beneficio, in hac cæcâ
 bellorum nube, multiplicis
 scientiæ fulgor emicat, in
 densa telorum grandine Sa-
 pientiæ fulmen erumpit, in
 medio armorum, fragore,
 Theologorum, Jurisconsul-
 torum & Philosophorum vo-
 ces dominæ detonant: vidisse,
 inquam, Bibliothecam.

quam

*quam nec nostra silent, quam nec
ventura silebunt*

*tempora, quam studio tam inten-
to condidit olim*

*Majorum Pietas, & nostros stru-
xit in usus:*

Vidisse deniq; Bibliotheca-
cam, cujus mihi custodiam
Amplissimus Magistratus cre-
didit. Quod si igitur ad rem
aptè & appositè (quod vix pu-
to) dixi, nō exiguo ad Biblio-
thecam incrementa fuisse
videbitur oratio nostra; Sin,
quod maximè vereor, non
admodum accommodatè;
hoc ipsum fortasle non obe-
rit causæ nostræ.

Momus cūm Venerem
carpere non posset, sandaliū

ejus

ejus dicitur obtrectâsse: Eo-
dem modo qui locupletissi-
mam Bibliothecam nostram
contemnere non audent, il-
lud fortè culpabunt, quòd
cùm laudator tam inanis
ipsi obtigerit, injuria ei pro-
pemodum fiat.

Optârim fanè, Audito-
res, jampridem hoc, quod
tentavi, ab alio factum esse,
qui ingenio & eloquentiâ ne-
gocio ipsi satisfacisset; sed
eùm, quod sciam, id aggres-
sus nemo sit, manum admo-
vi, tum ut amicis gratificarer,
tum ut inde mihi ipsi aliquod
honestum animi laxamen-
tum compararem. Quid
etiam posthac polliceri ha-
beam, nescio. Hoc verò af-
fir.

firmare non reformido, me, etsi parum possim, tamen cum DEO, non minus studii ac laboris ad hanc Bibliothecam custodiendam & ornandam allaturum esse, quàm alios ante me attulisse intellexerim.

Erexit columnas Hercules, cursus sui terminos. At verò Incluto Magistratui nostro in hac Bibliotheca, veluti beneficiorum suorum Oceano, nō erit terminus munificentiae, sed splendidior rem subinde eam reddent, lucri loco ducturi, in rem tantam sumtus publicos facere, ex qua copiosam posteritas nostra frugem demetere possit.

Inter-

Interea omnes Bibliothecarum Ofores plorare, & cæpas edere jubeo. Sinamus illos, aurei velleris gratiâ, in barbaram Colchidem abire: Sinamus venustulos illos Parides suam Menelais Helenam rapere, ut iisdem, quibus ardent, libidinibus, familias inflamment, Patriamque funestent; Nos, præter Pietatis promovendæ studium, bonis etiam literis & disciplinis juvandis atque amplificandis excubabimus:

Idq; Te, opitulante, Rex Regum & dominantium,
 DOMINE, *Christe Servator.*
 Cave, quæsumus, tuâ benignitate, ne pessum eant apud nos honesta literarum studia,
 & quæ

OR
 o, me,
 amen.
 studii
 liothe-
 ornan-
 quàm
 intel-
 Hercu-
 s. At
 tui no-
 velu-
 am O-
 us mu-
 didio-
 ddent,
 n rem
 icos fa-
 n poste-
 emete-
 Inter-

& quæ ab iis in bonum publicum dependent. Ecce plurimis adhuc temporum difficultatibus obsepti circumagimur & fluctuamus, ut qui maximè. Guberna igitur nos inter hos fluctus, Naucle-re Summe, ut ad Pacis jamdiu desideratæ Portum appellamus.

Fac, Numinis tui afflatu, ut non tam ex Membranaceis & charteis illis, quæ recitavimus, discamus sapere, quàm in Te, Vivo nostræ Vitæ LIBRO, ad vitam veram proficiamus. Fac, ut nullâ æquè quàm tui lectione, desiderio & amore delectemur, cum asylum è fugâ nullum magis obvium, nullus è naufragio por-

portus tutior, nullum firmitus è ruina receptaculum, nulla tranquillior è tumultibus, quies, nullum deniq; ad vulnera medicamentum salubrius & efficacius Te ipso, & hac unâ Salutis nostræ Paginâ reperiri possit.

In Te igitur mentis oculos defigamus. In Te vires nostras omnes, ad pietatem & probitatem, exprimendam, exerceamus. Per Te, etiam sine aliorum sufflamine, à segnitate & pravitate, à malitia & nequitia abstinemus. Per Te ad Cœlestia enitamur semper, & demus operam, ut non palato gulæ, sed Cœli Palatio, non voluptati humanæ, sed Divinæ voluntati nostram tradamus.

F

Ex

Ex Te Patris Coelestis Mi-
 sericordia nobis illabatur. Ex
 Te Gratia ejus & Amor in in-
 timas animi medullas influat.
 Ex Te per abdita Pectoris pe-
 netralia serpat nova hæc
 mentis Conjux, gremiumq;
 cordis (ut ita loquar) mariter,
 & nexu vinciat tam arcto, ut
 neq; vitâ laxari, neque mor-
 te dissolvi possit: In quo no-
 stro & Divi Apostoli
 voto desinam.

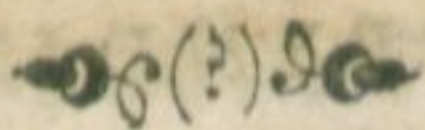
DIXI.

AP.

RIOR.
is Mi-
r. Ex
in in-
fluat.
ris pe-
hac
iumq;
ariter,
to, ut
mor-
uo no-
oli

APPENDIX

DE TYPOGRAPHIA.

Ad Pag. 59.

Salva tamen res est ex iis
fundamentis, &c.)

TEmerè à magnorum Vi-
rorum sententia disce-
dere nolim ; sed quia in hoc
argumento Christianæ Fidei
Articulus non agitur, nec
priscorum temporum con-
suetudo vetat, in libera Re-
pub. de rebus humanis liberè
loqui ; cumq; etiam in Biblio-
theca Inclutæ hujus Reip. Mo-
numenta nobis fide dignissi-
ma in rem præsentem suppe-
tant, sic omninò sentio : In-
ventorem Artis illius prima-

F 2

rium

AP.

rium IOH. FAUSTUM, proximum ab illo JOHANN. GUTTENBERGIUM fuisse, qui cum Fausto Hero, de initiis illis sollicitè cogitante, suas quoque cogitationes communicavit. Nam inter Famulos Fausti locum habuisse Gutenbergium, Aventinus affirmat, nec Codices nostri dissentiunt.

Primas, inquam, FAUSTO debemus, cui Inventoris nomen non solum *Maximilianus* primus, Imperator Augustiss. in Privilegio Nepoti concessit, sed & libri vetustissimi (nemine olim contradicente) tribuerunt; v. g.

Institutiones Imp. Justiniani, Moguntiaë, 1468.

Quar-

Quartum scriptum Thomæ de Aquino 1469.

Constitutiones Juris Clementis Papæ V. 1471.

Lib. 6. Decretal, Bonifacii Papæ VIII. 1473.

Opus sexti Decretal. 1473.

Institutiones Juris Justiniani cum notis Accursii 1476,

Decision. Dominorum Rotæ 1477. &c.

Accedit Erasmi Roterodami testimonium in præfatione ad Livii editionem (A. 1519.)

Si laudem, inquit, haut quamquam vulgarem meruerunt olim, qui Origeni & Hieronymo Notarios ac Membranas suppeditârunt; quantum laudis debe-

tur Typographorum Officinis, quæ
 nobis quotidie bonorum volumi-
 num effundunt examina, idq; mi-
 nimo precio? Si Ptolomæus ille
 Philadelphus memoriam, apud
 posteros sibi paravit immortalē,
 ob Bibliothecam Alexandria com-
 paratam, insignem quidem illam
 ac locupletem, sed tamen unam,
 quid præmii debetur iis, qui nobis
 quotidie totas Bibliothecas, totos-
 q; ut ita dixerim, librorum mun-
 dos, in omni genere lingua-
 rum, ac literarum, submini-
 strant? Atq; hujus quidem laudis
 præcipua portio debetur hujus, pe-
 ne Divini dixerim, opificii reper-
 toribus, quorum Princeps fuisse
 fertur, totius ævi memoriâ cele-
 brandus, IOHANNES FAUST,
 Avus ejus, (i. e. Johannis Scheffe-
 ri.)

ri.) cui Livium hunc tum au-
 etum duobus voluminibus, tum
 innumeris locis ex Codice vetu-
 stissimo castigatum, debemus &c.

Huic geminum est illud
 Nicolai Carbachii, quem i-
 dem Erasmus ab insigni eru-
 ditione & fide commendat,
 Livianæ illi editioni anne-
 xum: JOHANNES SCHEF-
 FER Chalcographus, à cuius Avo
 (IOHANNÉ FAUSTO) ars
 Chalcographica in hac primum
 Urbe inventa, exercitaq; est,
 quum ex Bibliotheca ædis Mo-
 guntinæ perquam vetustum na-
 ctus esset Codicem &c.

Tertius locus in Docu-
 mentis nostris PETRO SCHEF-
 FERÒ assignatur, quo de alibi
 plura diximus. Apparet ex

F 4

iisdem,

iisdem, non esse vero simile,
quod nonnulli de volumini-
bus ante annum 1459. excusis
referunt. Largimur quidem
hoc Dn. Henrico Sal-
muth (in notis ad Pancirol-
lum) ex Fausti & Schöfferi of-
ficina Bibliorum Codicem,
anno 1459. integrum prodiis-
se, sed editionis' tempus' &
Typographorum nomina si
quis dixerit subnotata, am-
plio, ego nondum liquet.
Nam ex collatione vetustissi-
morum Codicum colligi-
mus, ante annum sexagesi-
mū sextum in Typographia
Moguntina nondum moris
fuisse, sive auctoris, sive loci,
temporisve notā sub finem
apponere; postea demum
con-

consuetudinem eam inva-
luisse.

Biblia igitur anno 1459.
excusa illis caruisse notis, per-
suasissimus sum, quale exem-
plum mihi nuper videre cō-
tigit ab Amplissimo D. F. ex 80.
& pluribus Bibliorum editio-
nibus, quas omnes (quod mi-
reris) in Bibliothecam privatā
unus congeffit, Vir genuinā
probitate cōspicuus, & publi-
cæ famæ præconiis, cū pro-
pter alia multa, tum ob hanc
ipsam industriā, dignissim⁹.

Ut verò, quæ dixi, liquidi-
us constent, ecce Tibi, Lector,
Catalogum primarum edi-
tionum, quas Bibliotheca no-
stra publica plerasq; omnes
sibi vendicat!

Moguntia anno 1460. &
 seqq. ut ex typis colli-
 gere est,

Opuscula varia, quorum su-
 pra in RARIORIBVS no-
 stris mentio facta.

(NB. Quae ligno incisa sunt,
 huc non refero; v. g. Libellum
 fabularum & similitudinum, ubi
 sub finem rhythmos hos legeris:

Zu Bamberg diß Büchlein geendet
 ist/

nach der Geburt vnserß HErrn JE-
 su Christ/

da man zahlt tausend vnd vierhun-
 dert Jahr

vnd im ein vñ sechzigsten/dz ist waar:

An Sant Valentinus Tag:

Gott behüt vns vor seiner Plag.

Qualis est & D. Hartliebii li-
 bellus Germanicus, Itemq; Specu-
 lum morientium, Speculum Sa-
 lutis & id genus alia. Mo-

Mogunt. 1466.

Ciceronis Officia per Ioh. Faust / &
Petr: Gernsch.

Romæ 1467.

Ioh. de Turre cremata meditationes.

Mogunt. 1468.

Institutiones Iuris Imperat: Iustinia-
niper Petr: Schoiffer de Gernsch. in
membrana.

Reutlingæ 1469.

Biblia latina, per Iohannem de Au-
erbach.

Mogunt. 1469.

Thomæ de Aquino Quart: Script:
per Petr: Schoiffer de Gernsch.

Romæ 1469.

Lucanus de bello Civ: per Conr:
Schvveinheim & Arnoldū Pannarz.

ibid. 1469.

Ciceronis opuscula.

ibid. A. 1469.

M. T. Cic. in Brutum per Petrum
de Maximo.

ibid. ut est conjectura, 1470.

F 6

Ho-

Hostiensis Summa.

ibid. 1470.

*Ioh. Andreae Episcopi ad summum
Pontif. Paulum 2. Epistola.*

ibid. 1470.

*D. Hieron. Presbyt. epistolares ex-
positiones.*

Venet. 1470.

*Ciceronis Epistola ad Brutum, per
Nicolaum Ienson.*

Coloniae 1470.

Leonis I. Pontif. Romani Opera.

Norib. 1470.

*Franc. de Retza comestorium vi-
tiorum.*

Moguntiae 1471.

*Constitutiones Clementinae per Petr:
Schoiffer de Gernsch. in membrana.*

Romae 1471.

*Silius Italicus per Conr: Schvveinh. &
Arnold: Pannarz.*

1471.

Ciceronis Orationes.

Ro.

Romæ 1471.

Cic. de finibus bonorum & malor.
per Cör: Schyveinh. & Arnol. Pannarz.

August. 1471.

Pauli Orosii Chronographia per
Ioh. Schüsler.

Augustæ 1471.

Petri de Crescent. natal. comm. l.
12. per Eund.

Noribergæ 1471.

Ioh. Chrysofomi de Patia libri tres.

Augustæ 1471.

Speculum vitæ humanæ per Gun-
therum Zainer.

Augustæ 1471.

Liber vitæ humanæ ad B. Paulum
2. Pontif: Maximum à Roderico Ze-
marenfi.

Spiræ 1471.

Epistolæ Cypriani.

Paris 1471.

M. F. Quintilianus.

Ratisp. 1471.

Ser. vii Commentarius in Vergil.

F 7

Ar-

Ro.

Argent. 1471.

*Clementinae cum apparatu Ioh:
Andr. Argent.*

*Orationes aliquot Ciceronis, qua-
rum finis:*

*Hoc ingens Ciceronis opus, Causasq;
forenses,*

*quas inter Patres dixit & in populo:
Tu, quicumq; leges, Ambergæ natus
ahenis.*

*impresit formis ecce Magister Adã.
Augustæ 1472.*

*Historia tripartita ex Sozomeno
&c. per Ioh: Schüsler.*

1472.

*Isiodori Etymologia per Guntherum
Zainer ex Reütlingen progenitum, im-
pressa literis alienis. (Ita enim habent
ipsissima verba.)*

1472.

*Dominicus Bolanus de conceptione
Mariæ Virginis.*

Augustæ 1472.

*Iacobi de Theramo consolatio pec-
cator. per Ioh. Schüsler.   ibid.*

ibid. 1472.

Ioh: de Turre opera. Tomi 6.

ibid. 1472.

Ejusd: explanat: in Psalmum Au-
gust.

1472.

Leonhardi Aretini Epistola fami-
liares.

Noribergæ 1472.

Bonaventura breviloquium.

Noriberg. 1472.

Alb: de Eyb Margarita Poëtica,
Epistolaris, & Orat:

Noribergæ 1472.

Antonini de Virtutibus, per Anto-
nium Koburger.

Veronæ 1472.

Valturri liber de re militari.

1472.

Epitome Alcinoi in Disciplina Pla-
tonis.

Moguntia 1473.

Decretalium lib. 6 Bonifac. 8 per
Petr: Schoiffer de Gernsh. in membr.

Ro-

tu Ioh:

is, qua-

Causas qz

populo:

natus

ster Adã.

ozomeno

untherum

itum, im-

im habent

onceptione

platio pec-

ibid.

Romæ 1473.

Polybii historia Nicol. Perotti.

ibid. 1473.

Martialis Epigrammata, per Conrad; Schvveinh: & Arnol. Pannarz.

Norib. 1473.

Ein alt Theologischer Tractat / ohne Titul.

1473.

Ægidii Romani de regimine Principum.

Norib. 1473.

Boëtii liber de consolatione.

ibid. 1473.

Tractatus de sanguine Iesu Christi.

1473.

Euseb. Pamph. de preparatione Evangelica.

Augustæ 1473.

Roderici, Episcopi Lamorensis, Speculum vite humana.

Norib. 1473.

Manlii torquati Boëtii liber de consolatione Philosophica, carminicè translatus.

Pa-

Paris. 1473.

Ioh. Gerson super Magnificat.

Norib. 1473.

Kaineri Summa per Ioh. Senseschmid de Egra, & Henricum Koler de Moguntia.

1473.

Speculum Morale Vincentii, per Ioh. Mentelin.

Reutlingæ 1473.

Rationale Divinor. Officior. per Ioh. Zeiner.

Noribergæ 1473.

Boëtius de consolatione cum interpretatione germanica, & Comment. Thomæ de Aquino.

Venet. 1473.

Pomp. Mela Cosmographia, cum Comment: Cocchi.

August. 1473.

Augustini de Anconâ Summa, de summa potestate Ecclesiastica.

Paduæ. 1473.

Francisci de Platea, de restitutionib. usur, & excommunicat. Mo-

rotti.

per Con-
annarz.

tractat /

ine Prin-

e.

u Christi.

paratione

ensis, Spe-

liber de
arminicè
Pa-

Mogun' • 1473.

Corporis Iuris Canonici cum apparatu Tomus Secundus.

Romæ 1474.

Lactantius Firmianus per Udalricum Gallum, & Sim: Nicol. de Luca.

ibid. 1474.

Butrii de Ancha consil. per M. Adam: Roth, Clericum.

Norib. 1474.

Ein Theologischer Tractat/darinnen auch wider die Juden gehandelt wird/durch Fritz Creusner.

Norib. eod. t.

Psalmi Latini, mit grober Deutscher Schrift / per Frid: Creusner.

Mediol. 1474.

Cic. Officia, de Senect: Amicitia, & Parad: per Anton. Zorattum Parmensem.

1474.

Terentii Comœdia.

Norib. 1474.

Hieron. Cardinalis Liber in vitas Patrum.

Ul-

Ulmae 1474.

Iac. Carthuse sermones.

Romae 1474.

Lactantii divinar. institut: Libb. 7.

Mogunt. A. 1474.

Specul. Hist. Vincentii, per Ioh. Faust.

Norib. 1474.

Th. Aquinatis Quodlibeta 12. per
Andr. Frisner, & Ioh. Sensenschmid.

ibid. 1474.

EjUSD. in 4. Evangelistas, per Ant.
Koburger.

ibid. 1474.

Petri Lombardi libri sententiar.

Norib. 1474.

S. Petri Cardinal. tract: de sangv.
Christi.

Ulmae 1474. & Reutlingae eod. A.

Alvari Pelagii Summa de planctu
Ecclesiae Christianae.

Venet. 1474.

Pisani supplementum, per Francisc.
de Heilbrunn, & Nicol. de Franck-
forthia socios.

Co-

Colon. 1474.

Thomasini de Ferraria opus Quadragésimale, per Ioh. Koelhof.

1474.

De Turcarum presenti afflictione.

Romæ 1474.

Calderini Dominici nota in Iuvenalem.

Venet. 1474.

Nic. Perotti Rudiment: Grammatica.

Venet. 1474.

Andreae Barbathe Comment: super tit: Decretal. de offic. deleg.

Mogunt. 1474.

Decretales cum apparatu.

Romæ 1475.

Laurentii Valla elegantia latine lingue per Arnold. Pannarz.

A. 1475.

Libri Confessionis Augustini.

Eßlingen/ 1475.

Petri Nigri de Iudæorum perfidia tractatus, per Contr. Fyner de Gerhuse-

sen.

Neapol. 1475.

*Iuniani Maji de priscor. verborum
proprietate per Matth. Moranum.*

Venet. 1475.

Bartoli super Codice Iuris.

ibid. 1475.

*Ioh: de Imola in clement: constit: per
Iacob: de Rubeis, natione Galli.*

Augustæ 1475.

Catonis Magni Ethica.

Norib. 1475.

Biblia sacra, per Anthon. Koburger.

Ulmæ 1475.

*Biblia aurea, id est, introductio in
Biblia.*

1475.

*Lichtensteinensis Eremitæ mirabilis
visio, de iudicio Iovis.*

Basil. 1475.

Rob: de Licio opus Quadragesimale.

Mog. 1475.

Codex Iustiniani per Petr: Schöffler.

Venet. 1475.

Laërtii vita Philosophorum.

III.

Ulmae 1475.

Leonhardi de Utino sermones, Tō. 2.

Norib. 1476.

Boëtius de consolatione Philosophiae,
per Anth: Koburger.

Romæ 1476.

Ioh. Andreae Novella.

Venet. 1476.

Bartholi super ff. nov. per Ioh: de
Colonia, & Ioh: Menthelē & Gerrezē.

Argent. 1476.

Bona Venturae Speculum Mariae
Virginis.

Norib. 1476.

Elucidarius Scripturarum, per Frid:
Creusner.

ibid. 1476.

Confessionale Anton. de Florentia.

ibid. 1476.

Libellus, docens modum legendi ab-
breviaturas in utroq; Iure.

1476.

Ioh: Regiomontani Calendarium.

1476.

Baldus

Baldus de Perusio super lib: 1. & 2.
Decretal. Tom. 1.

Paris. 1476.

Franc: de Platea tract: Usurar. &
Excommunicat.

Augustæ 1476.

Ambrosius de Iohan. generatione
per Anthon. Sorg.

Noribergæ 1476.

I. Pars Repertorii, Andr. Frisneri.

Venet. 1476.

Sermones Michaelis de Mediola-
no, per Franciscum de Heilbrunn.

Venetiis 1477.

Bartholi lecturæ per Ioh: de Colo-
nia, ejusq; Socium Ioh: Menthelen, &
Gerrezem.

ibid. 1477.

Lucani Pharsalia.

Norib. 1477.

Laërtii libellus de vita, & moribus
Philosophorum, & Poëtarum.

Norib. 1477.

Ios. Opitii opusculum de Philoso-
phor. informi fide. ibid.

ibid. 1477.

Pantheologia Tom. 3.

ibid. 1477.

Reinerii de Pisis opus. T. 3.

Venet. 1477.

Scoti opera.

Norib. 1477.

Alb: Trotta de Ieiunio, & Missa.

ibid. 1477.

Ejusd: Summula.

Tarvisii 1477.

*Tortelli Aretini Comment: Gram-
mat: & dictionarium nominũ prior.*

Venet. 1477.

*Ciceronis Orationes cum Comment:
Pediani, & Luschi.*

ibid. 1477.

Dionysii de situ orbis.

ibid. 1477.

*Anton. Luschi inquisitio super O-
ration: Cic:*

Tarvis. 1477.

*Iunran: Maji de priscorum proprie-
tate verborum, sive Dictionar.*

Venet.

Venet. 1477.

Barth. de Bellentzinis Apostilla super Lectur. Abbatis, & Anton: de Butrio.

ibid. 1477.

Dominicus de StoGeminiano, super Sexto Decretal.

1477.

Hostiensis summa super V. Libros Decretal.

Basil. 1477.

Panormitanus, alias Abbas Siculus dictus, super V. libb. Decretal. Tom. 5.

Venet. 1477.

Idem super V. Libb. Decretal. Tom. 5.

Venet. 1477.

Super 2. sentent. Bonavent. per Theodor. de Rheinsburg & Roinaldo Noviomagio, socios.

Venet. 1477.

Digestor. opus per Nicolaum Ienson, Gallicum.

Basileæ 1477.

Bonifacii 8. Op. quod sextum Decre-

G

tali-

Venet.

taliū appellatur, per Mich. VVensler.

1477.

*Panormitani super Secundo Lib:
Decretal. Pars 1.*

Venet. 1477.

Corporis Iuris cum apparatu T. 1.

Norib. 1477.

*Petri Nigri tractatus contra Iudæos,
& alia.*

Venet. 1477.

*Petri Candidi de Civilibus Roma-
nor. Bellis ex Appiano Alexandrino.*

Eßling. 1477.

*Bruder Peters/Prediger Ordens/
Tractat/wider die Juden.*

Venetiis 1477.

Appiani Alexandrini Liber.

Venetiis 1477.

Thomæ de Aquino I. Pars summa.

Romæ 1478.

Bartoli, & Oldradi consilia.

Venet. 1478.

Horatii opera per Philip: Condam.

ibid, 1478.

Lact:

Lact. Firm: per M. Andr. Pas-
sphaltem & Boninum de Boninis.

Norib. 1478.

Biblia latina.

Augsburg 1478.

Das Buch der Natur bey Joh.
Baimler.

Mogunt. 1478.

Henrici Herph Speculum decem
praeceptorum.

Norib. 1478.

D. Hieron. Presbyt. Vita Patrum.

ibid. 1478.

Iac. Ianuensis legēda sanctor. omniū.

Venet. 1478.

Lactantius adversus gentes.

ibid. 1478.

Ejusd. divinar. institutionum Libri 7.

1478.

Conradi Leutenbach Dictionarium.

Argent. 1478.

Liberti Gericensis libellus.

Norib. 1478.

Petri Lombardi opera, Tom. 2.

G 2

ibid.

Lact:

ibid. 1478.

*Ejusd. in Davidis librum Hymnor.
per Andr. Frisner, de VVunsidel, &
Ioh. Sensenschmid.*

ibid. 1478.

Ludolphi Saxonis vita Christi.

ibid. 1478.

Vincentii vitæ Patrum.

Venet. 1478.

*Anth. Beccania in Dionysii tradu-
tionem de situ Orbis.*

Venet. 1478. per Renner.

Dionysii de situ Orbis.

Norib. 1478.

*Ant. Episcopi Florentini opera in
membrana.*

Tarvis. 1478.

Senecæ opera.

Norib. 1478.

*Leon. de Vtino sermones de San-
ctis, per Anton. Koburger.*

Mog. 1478.

*Ioh. de Turrecremata expositio
Psalmod. per Pet. Schoiffer de Gernsch.*

Tho.

A. 1478.

*Th. de Aquin. additionū pars ter-
tia per Ioh. de Polonia & Matthæum
de Gherezem.*

Basileæ 1478.

*Petrus de Pergamo super omnia
Thomæ Aquinatis opera per Bernb.
Richel.*

Venet. 1478.

Ioh. de Sacrobusto Sphæra.

Basil. 1478.

*Gvarini Dictionarium latinum,
Breviloquus vocabularius dictus.*

Venet. 1478.

Astenaxide Ast Summa de casibus.

Norib. 1478.

*Astensis Fratris Summa Magistru-
tia, seu Pisanella.*

Argent. 1478.

*Innocentii 4. Apparatus Decret:
cum Repertorio Baldi de Berusio.*

Basil. 1478.

Constitutiones Clementis Papæ V.

Spiræ 1478.

Vocabularium utriusq; Iuris. Me-

lymnor.
fidel, &

risti.

i tradu-

ner.

opera in

de San-

expositio
Gernsch.

Tho

Mediol. 1479.

Pauli Florentini Quadragesimalis.

Norib. 1479.

Alex: de Nevo contra Iudæos scenerantes. ibid. 1479.

Libellus de vita, & moribus Philosophor. & Poëtar. per Frid. Creusner.
Venet. 1479.

Q. Horatii Flacci Carmina.

Mediol. 1479.

Simoneta de rebus gestis Fr. Sfortia.
Vincent. 1479.

Tortetii Aretini Commentariorum Grammaticor. opus, per Steph. Koblinger, Viennensem.

Vincent. 1479.

Hubertini Clerici Cisterciensis in epist. Ciceronis Commentar. per Hermannum Lichtenstein.

1479.

Animæ lumen, Liber de rebus naturalibus.

Mantuae 1479.

Alberti M. libb. 26. de animalibus.

Ve-

Venet. 1479.

Bapt: Quarini regula Grammatices.

1479.

Promptuarium moralium rerum,
mixtim & Theologicarum.

Basileæ. 1479.

Franc: Accursii casus longi, super
V. libb: Decret. & casus Summarii
Sexti Decretal.

Bonon. 1479.

Joh. de Anania super Quinto Decre-
tal. per Henr. de Colonia.

Romæ. 1479.

Augustini de Ancona Summa.

Venet. 1479.

Corporis Juris Can: cum apparatu
Tomi 2.

Colon. 1479.

Fasciculus temporis, Carthusiensis.

Basil. 1479.

Mich: de Mediolano Sermones, &
aliud Quadragesimale: per Mich.
Vvensler.

Venet. 1479.

Mammorrectus, per Nic. Ienson.

Vicent. 1479.

Sermones Leonhardi de Vtino quadragésimales, per Stephanum Koblinger de Vienna.

Venet. 1479.

Secundus liber partis secundæ Thomæ de Aquino.

Parmæ 1480.

Titi Livii Decades, per Mich. Manzolinum.

Veneriis 1480.

Ciceronis quaestiones Tusc. per Phil. Petri.

Vicent. 1480.

Ovidii Opera per Hermann. Coloniensem Lichtenstem.

Argent. 1488.

Exceptiones, legesq; Romanor. cum tractatu actionum.

Genuæ 1480.

Ioh. Viterbiensis de futuris Triumphis contra Saracenos.

Bar-

1480.

Barthol. Anglicus de rerum proprie-
tatibus.

Colon. 1480.

Thomæ de Aquino pugnantium lo-
corum conciliationes.

Eod. Anno & loco.

Ejusd: Comment: in lib. 3. de Ani-
ma, & 8. acroas. Phys. Aristot:

Colon. 1480:

Petr: de Bergamo Concordantiæ.

Mediol. 1480.

M. Henr: de Hassia contra disceptio-
nes Frat: mendicantium.

Venet. 1480.

Martialis cum Commento.

Colon. 1480.

Gerardi de Monte Concordantiæ
dictor. Alberti M. & Thomæ Aquin:

Norib. 1480.

Opus Ioh. Herolti, discipuli de tem-
pore, & sanctis per Ant. Koburger.

Brixia 480.

Solinus de mirabilibus mundi.

G 5

Ve-

Bar-

Venet. 1480.

*Liber Secundus partis secunda Th. de
Aquino, per Ioh. Colon. Agrippinen-
sem, & Ioh. Mantheln.*

ibid. 1480.

*Speculum manuale sacerdotum
Herm: de Schildiz, in membrana.*

ibid. 1480.

*Lectura Bartoli de Saxo ferrato su-
per 1. parte Codicis, per Ioh. Colon. &
Ioh. Matheln.*

Venet. 1480.

Terentius cum Commentario.

Basil. 1480.

*Gvarini Dictionar. Lat: Breviloqvus
Vocabularius dictus.*

1480.

Hostiensis Summa.

Noribergæ 1481.

*S. Vincentii Ord: Prædicator. A.
1455. canonizati de fine mundi, per
Conrad: Zeninger.*

ibid. 1481.

Frat: Ord: Prædicator: de Turcis.

EO-

Eodem tempore.

Mensa Philosophica.

Signis 1481.

Fr: Hermanni Dialogus.

Noribergæ 1481.

Henr: Herphf Sermones de tempore,
& alia opera. Tom: 2.

ibid. 1481.

Platina de vitis Pontificum, Et de
vita Christi, per Ant. Koburger.

ibid. 1481.

Scoti super Quartum Sententiar. per
Ant: Koburger.

Venet. 1481.

Th. de Aquino super Quart. Sen-
tentiar. per Ioh. de Colonia, & Nic.
Ienson.

Norib. 1481.

Summa Alexandri de Ales, per
Ant. Koburg.

Spiræ 1481.

Parati Sermones de tempore, &
sanctis, per Petr. Drach.

Romæ 1481.

G 6

Ori-

Th. de
ippinen-

erdotum
na.

rrato su-
Colon. &

io.

vilogvus

tor. A.

ndi, per

Turcis.

Eo-

*Origenes contra Celsum, per Georg.
Herolt, de Bambergæ.*

Norib. 1481.

*Anton: de Rampegalis Senens: Re-
pertorium Bibliorum.*

Basil. 1481.

*Vincentii Belracensis ordinis Præ-
dicator: opera.*

Mediol. 1481.

*Orationes Francisci Philelfi, & alia
opera.*

Venet. 1481.

*Iuxta Alfarabii viam, Rhetorica
Aristotelis.*

Lovanii 1481.

Henr: de Comeren Dialogus Occam.

Parmæ 1481.

*Ioh: de Magistris quæstiones super
totam Philosophiam.*

Venet. 1481.

Pauli Pergolensis Logica.

Norib. 1481.

*Æneæ Sylvii tractatus de educatio-
ne liberorum.*

ibid.

ibid. 1481.

Vocabularius U. 7. per Ant. Koburg.

1481.

Archidiaconus (qui aliàs Guido de Buisio Archidiac: Bononiensis dictus est) super Decreto.

Bonon. 1481.

Franc: Aretinus super lib. 2. Decretalium.

1481.

Franc: Genuensis de Monelia E-mendat: Decretal.

Venet. 1481.

Innocentii 4. Apparatus Decretal.

1481.

Oldradi de Laude consilia, sive quaestiones.

Venet. 1481.

Fran: de Zabarellis super Clementinas, Tom. 4.

Basil. 1481.

Corpus Iuris Canon: cum Apparatu Tom. 3.

Colon. 1481.

Casarii Cistertiensis Monachi dialog. miraculorum.

G 7

Ve-

Georg.

ms: Re-

is Pra-

& alia

etorica

Occam.

es super

ucatio-

ibid.

Venet. 1482.

*Euclidis elementor. Geometricor. l:
15. per Erhard: Ratdolt, Augustesem.
Norib. 1482.*

*Petri de Aliaco tertia pars summa.
ibid. 1482.*

*Summa Alex. de Alesper per Ant:
Koburger.*

Mediol. 1482.

*Interrogatorium, sive Confessionale
Barthol. de Chaimis.*

Spiræ 1482.

*Homeliar. opus cū prefat: Caroli M.
Augsburg 1482.*

*Ioh. de Freiburg Summa/ Deutsch.
Venet. 1482.*

*Aristotelis de naturali Philosophia
interpretatio lat:*

ibid. 1482.

*Euclidis XV. libb: Elementorum.
ibid. 1482.*

*Idem cum Comment: Campani.
Florent. 1482.*

*Marcilii Ficini Platonica Philoso-
phia de immortalitate animorū. Ve-*

Venet. 1482.

Ioh: Hispalensis libellus ad Magistrum Iudicior. Astrolog.

Erfurt. 1482.

Lutrens de Anima.

1482.

Pomp: Melæ situs Orbis.

1482.

Virgilii Opus cum Comment. Servii.

Ulmæ 1482.

Cl. Ptolomæi tabula Cosmographia.

Venet. 1482.

Ioh: de Sacrobusto Sphæra.

ibid. 1482.

Laurent: Valle Lima.

Norib. 1482.

Vocabularius germanico-latinus.

ibid. 1482.

Astenaxi de Ast Summa de casibus.

per Anton. Koburger.

Papia 1482.

Fr. Curtii tractatus de Sequestris.

Argent. 1482.

Ioh. Geileri de Keisersberg Oratio in Synodo Argent. habita.

Ve-

tricolor. l:
ustēsem.

summa.

per Ant:

essionale

aroli M.

Deutsch.

philosophia

torum.

npani.

a Philoso-
rū. Ve-

Venet. 1482.

Nicolai Siculi Secunda pars Decretalium, per Nic: Ienson.

Basil. 1482.

Corporis Iur: cum apparatu Tom^o 2.

Norib. 1482.

Ejusd: Iuris Tomus 3.

ibid. 1483.

Anglici de proprietatibus rerum.

ibid. 1483.

Biblia Teutsch mit einer Vorred S. Hieron. an Paulinum, mit schlecht gemahlten Figuren / durch Anton. Koburger.

Brixia 1483.

Macrobiani Aurelii Theodosii Saturnalior. libb. per Boninum de Boninis, de Ragusio.

Spiræ 1483.

Ioh. Heroldt discipuli nuncupati sermones, & alia. T. 2.

Paris. 1483.

Lotarii Levitæ Liber de utilitate conditionis humana.

Ar.

Argent. 1483.

Scala Cœli.

Venet. 1483.

*Th: Aquinatis libb: 4. defensionum
Theologia.*

1483.

Alphonsi Regis tabula Astronomica.

Norib. 1483.

Vincentii Speculum naturale.

ibid. 1483.

Vita Patrum per Ant. Koburger.

Venet. 1483.

*Opus Ioh. de Ianua, per Herm: Lich-
tenstein, Coloniensem.*

1483.

Sermones de tempore.

Colonia 1483.

*Cordiale 4. Novissimorum, per Bar-
thol. de Vnckel.*

Venet. 1483.

Ioh. Angeli Comment. in univ: Scot.

Argent. 1483.

*Opus Postillar. & sermonum For-
dani, de tempore.*

No.

Decre-

om^o 2.

rum.

Borred
schlecht
Anton.

i Satur-
Boninis,

pari ser-

utilitate

Ar.

Norib. 1483.

Barth: Anglicus de rerum proprietatibus.

Colon. 1483.

Ejusd: de rer. propr. per Ioh. Koelhof.

Venet. 1483.

Averröis Comment: in Arist: T. 2.

Norib. 1483.

Boëtius de consolatione Philosophiae.

Vicent. 1483.

Ioh. Crastoni Carmelitæ Lex: Graeco-lat.

Venet. 1483.

Statii Thebaid. cum Comment: Placidi Lactantii.

ibid. 1483.

Caji Plinii Sec: Natural. hist. per Reinaldum de Novimagio.

Lavonii 1483.

Æneæ Sylvii epistola, & Orationes.

Papiæ 1483.

Pauli Veneti opus Logico-Metaphys.

Venet. 1483.

Petri de Anchorano super Clementis, &c.

ibid.

ibid. 1483.

Paulus de Castro super Septimo Codicis, per Herm: Lichtenstein.

Norib 1483.

Ioh. Bertachini de Frimo super Repertorium Iuris, per Ant. Koburger.

Papiæ 1483.

Ioh. Andreae super reg: Iuris.

Venet, 1483.

Panormitani disceptationes, & allegationes.

ibid. 1483.

Corporis Iuris Can: cum apparatu
1. & Tertius Tom.

1483.

Vocabularium Iuris utriusq;

Argent. 1484.

Martylogium der Heiligen / nach dem Calender / durch Joh. Preuss.

Venet. 1484.

Ioh. de Monte Regio Ephemerides ab A. 1488. ad 1506. per Erhard. Ratoldt, Augustensem.

Norib. 1484.

Ope-

proprie-

Koelhof.

St: T. 2.

losophia.

ex: Gra-

ent: Pla-

hist. per

rationes.

Metaphys.

Clemen-

ibid.

Opera Alexandri ab Alexandro.

Paris. 1484.

Ioh. Bachonis in lib. 1. sentent.

Norib. 1484.

Biblia sacra.

1484.

Tabula super totam summam Antonini Ioh. Molitoris.

1484.

Quadragesimale Iobi Gritsch.

1484.

Liber Sententiar. Pet: Lombardi, cum conclusionibus M. Henr. Gorichē.

Argent. 1484.

Martini Sermones.

ibid. 1484.

Messerti Sermones, seu hortulus Regina. T. 3.

ibid. 1484.

Ios. Opitii opus perutile serm: dominicalium totius anni.

ibid. 1484.

Sermonum thesaurus novus.

Reutl.

Reutl. 1484.

Simonis de Cremona Postilla.

Argent. 1484.

Socci sermones de tempore.

1484.

Iac. de Theramo Liber, qui dicitur

Beliad.

Arg. 1484.

Thesaurus novus cujusdam Doctoris,
sermonum de tempore.

Venet. 1484.

Tortelli Aretini Orthographia di-
ctionum è grecis tractarum, per Herm.
Lichtenstein.

ibid. 1484.

Angeli Aretini in Instit. Comment.:
per Ioh. de Herbort, de Silgenstat, &
Bernardinum de Tritino, ex Monte-
ferrato.

Argent. 1484.

Francisci Accursii casus longi super
V. Libb. Decretal.

ibid. 1484.

Decretum cum apparatu Barthol.
Brixienfis, per Ioh. Grüninger, Pa-

Papiae 1484.

August: de Ancona Novella super
V. & sexto Lib: Decret:

• ibid. A. 1484.

Ioh. Andrea ad Decretales, & su-
per Sexto Tomus 2.

Vener. 1485.

Alexan: de Imola super Codice, per
M. Ioh. Herbort, de Silgenstat.

Brixiae 1485.

Bergomatis Chronici Supplementū.

Heid: lb. 1485.

Fr: Gugonis de prato florido, Ord:
S. Dominici sermones de sanctis.

Argent. 1485.

Pauli Comestoris historia scholastica.

Venet. 1485.

Alberti M. Compendium Theolo-
gicae veritatis.

Argent. 1485.

Barlaam, & Iosaphat liber Theo-
logicus.

ibid. 1485.

Hugo de Sancto Victore, de Sacram:

Ba-

Basil. 1485.

Ioh. Eremita, Cassianus dictus, de institutis cœnobior.

Noribergæ 1485.

Concordantiarum liber.

ibid. 1485.

Fortalitium fidei contra adversarios, per Anton. Koburg.

Colon. 1485.

Th: Aquinatis Quodlibet.

ibid. 1485.

Speculū Exemplor. per Ioh. Koelhof.

ibid. 1485.

Vincentii Sermones.

Norib. 1485. & Venet. eod. anno, per Andr. de Bonettis.

Vbertini de Casali arbor vitæ, crucifixi Iesu.

ibid. 1485.

Liber Epistolar. D. Hieronymi.

Venet. 1485.

Orationes Æschinis per Leonh: Aretinum.

ibid. 1485.

In Alcabitium Abdilazi Commentaria Ioh. de Saxonia.

Cre-

vella super

les, & su-

codice, per
at.

plementū.

rido, Ord:
Etis.

cholastica.

n Theolo-

ber Theo-

Sacram:

Ba-

Cremonæ 1485.

Hermol. Barbari castigatio Plinii
nat: historia.

Augustæ 1485.

Catonis Ethica.

Venet. 1485.

Hygini Astronomicor. Poëticor. opus.

Brixia 1485.

Franc: Philelphi epistola.

Vincent. 1485.

Leon: Nagarolus de beatitudine.

Venet. 1485.

Prognosticon in mutationes aëris.

Augustæ 1485.

Iob. de Sacrobusto Sphæra.

Vener. 1485.

Iob. Saxonis super textu Alcabitii.

Norib. 1485.

Vincentii Speculum Morale, per
Anton. Koburger.

Argent. 1485.

Franc: Accursii casus breves super
sexto Decretal: & Clem:

Eod.

Eod. Anno & Norib.

*Panormitanus super V. Libb. Decretal. Tom. 3.**Dominici de sancto Geminiano prima pars super Sexto Decretal. per Andr. de Sociis.*

Venet. 1485.

Demosthenis Orationes per Leonb. Aretinum.

1485.

Stephani Flisci phrasés elegant: lat:

Venet. 1485.

Iac: Publicii ars Oratoria.

Augustæ 1485.

Georg: Purbachii Comment. utilissima in theoricis Planetar.

Venet. 1486.

Fr: Iac: Philip: Bergomensis omnimoda historia, Supplementum Chronicor. appellata, per Bernard: de Benatius, Bergomensem.

Papiæ 1486.

Abbatis super Decretales.

Eod.

H

No-

Norib. 1486.

*Anton: Episc: Florentini Opera in
membrana.*

ibid. 1486.

Pantheologiae pars I.

Bonon. 1486.

Concordantiae Biblior. & Canonum.

Venet. 1486.

Hervei Natalis Britonis Quodlibet.

Basil. 1486.

Petri Lombardi Opera. Tom. 2.

Norib. 1486.

Sanctorum viola.

ibid. 1486.

*Summae Antonini I. pars, per Ant.
Koburger.*

Venet. 1486.

*Th: Aquinatis Comment: in quatuor
Evangelist. per Andr. de Asula, & Th.
de Alexandr.*

Argent. 1486.

Postilla Quillerini.

Basil. 1486.

Alexander cum Commento.

Co-

Colon. 1486.

Chrysofostomi homilia in Iohannem,
apud S. Laurent.

1486.

Th. de Aquino in Lib: de Cælo, &
Mundo Aristot:

Argent. 1486.

Petri de Crescentiis opus Ruralium
commodor.

Brixia 1486.

Annaeus Luc: cum Comment: Omni-
boni Vicentii.

Venet. 1486.

Leon Nagarolus de mundi eternitate.

Noriberg. 1486.

Aeneæ Sylvii Epistola. ibid.

Vincentii Speculum doctrinale.

Memming. 1486.

Pauli Florentini Breviarium.

Argent. 1486.

Martini Fratr: Margarita Decreti,
seu tabula Martiniana.

Norib. 1486.

Decretal. liber Sextus, unà cum
Clement: & apparatu.

H 2

Pro-

Opera in

anonum.

quodlibet.

om. 2.

per Ant.

n quatuor

la, & Th.

ro.

Co-

1486.

Prosper de vita contemplatione.

Ulmae 1486.

*Cl. Ptolomae Cosmogr: cum indice,
& tab: antiquis.*

Venet. 1486.

Laurent: Vallæ opera de lat: lingua.

ibid. 1486.

Angeli Aretini tract: Testamentorū.

ibid. 1486.

*Codex Iustinianus, per Andr: de
Stan. his, de Valentia.*

Noribergæ 1486.

*Panormit: super V. Libb: Decretal.
Tom. 3.*

1487.

*Sabellici Decades 4. absq; loci men-
tione.*

1487.

D. Prosperi de vita contemplativa.

Norib. 1487.

*Ant: Episcopi Florentini Opera in
membrana.*

Noribergæ 1487.

*Thomæ de Kempis, de imitatione
Christi.*

Ve-

Venet 1487.

D. Ant: de Rosellis tract: de Mon-
arch: de potestate Imperat: & Papa.
Augustæ 1487.

Ruperti de victoria Verbi Dei. Lib: 13.
Reutlingæ 1487.

Idem.

ibid. 1487.

Ejusd. Summa rudium.
Argent. 1487.

Speculum Exemplorum.
ibid. 1487.

Cato moralissimus cum Comment:
Fratris Roberti de Euro modio.
Venet. 1487.

Cic: Tomi Operum posteriores, editi
à Beroaldo.

Colon. 1487.

Petr: Hispani tract. Logic. & par-
vor. Logical. secundum methodum
Thomæ.

ibid. 1487.

Collectarius per Ioh. Koelhof.
1487.

De Notariatus arte.

Ar-

one.

indice,

lingua.

entorū.

mir: de

ecretal.

ci men-

plativa.

Opera in

itatione

Ve-

Argent. 1487.

*Roberti de Euro modio Comment:
in Catonem.*

Venet. 1487.

*Anton: de Rosellis de Potestate Papa.
1487.*

*Ioh Versor super 7. Tractatum Lo-
gic. Petr: Hispani.*

Venet. 1487.

*Angeli de Clavasio summa Angelica
de casibus conscientie, per Georg. de
Rivabenis Mantuanum, aliàs Paren-
tez. ibid. 1487.*

*Mich. Mediolani Quadragesima-
le, per Nic. Franckfort.*

Bonon. 1487.

*Bernardi Parmensis Casus Longi
super Decretal.*

Basil. 1487.

Pauli Florentini Breviarium.

Papiæ 1487.

*Ioh. de Lignano tract: de Bello Re-
pressaliis, & Duello.*

Mediol. 1487.

Nicol.

Nicol: de Vbaldis tract: de Successionib: ab Intestato.

Romæ 1488.

Fasciculus temporum.

Eysted 1488.

Obsequiale, sive Benedictionale Eystetense, per Mich. Reiser.

1488.

Gersonis Operum T. 3. ohne Benennung des Orts.

Norib. 1488.

Gvillerini Postilla super Epist: Pauli, nec non Evangelia Dominicalia, unâ cum illis de sanctis, per Ant: Koberger.

ibid. 1488.

Angelici de Clavasio Angelica Summa de casibus conscientia, per Ant. Koburger.

Lugd. 1488.

Basiliensia Decreta, quæ pragmatica appellantur.

Norib. 1488.

Baptist: de Salis Summa.

Spiræ 1488.

Summa Baptistiniana.

ibid.

mmment:

te Papa.

um Lo-

Angelica

eorg. de

s Paren-

agesima-

is Longi

um.

Bello Re-

Nicol.

ibid. 1488.

*Antonini summa pars 3. per Petr.
Drach.*

Argent. 1488.

Vincentii Sermones. T. 2.

Venet. 1488.

*Ioh. Angelici Opus Astrolabii plani
in tabulis.*

ibid. 1488.

Arati Solensis Phœnom: fragmenta.

ibid. 1488.

*Sermones Ambrosii de floribus sa-
pientia, per Bonetum Cocatellum.*

Mediol. 1488.

*Albertus M. in Evang: Missus est
Angelus Gabriel &c. per Ulric. Scin-
zenzeler.*

Tübing. 1488.

Sacri Canonis Missæ expositio.

1488.

Cassandra Veneta Oratio.

Venet. 1488.

*Ciceronis fragmentum cum Com-
mento.*

ibid.

ibid. 1488.

Cic: Rhetorica, & epistola cum Com-
ment: Hubertini Clerici.

1488.

EjUSD: Topica cum Comment.

Venet. 1488.

Hygini Astronomicor. Poëticor. opus.

Florent. 1488.

Homerus græcè.

Heidelb. 1488.

Ioh. de Magistris quaestiones ve-
teris artis.

Venet. 1488.

Pomp: Mela Cosmogr. cum Com-
ment: Cocchi.

Brixia 1488.

Franc. Philelphi orationes funebres,
nuptiales.

1488.

Bernard: Parmensis casus longi su-
per Decret: & Clement:

Mediol. 1488.

Ant. de Butrio super primo Libb:
Decretal.

H 5

Ba-

ibid.

Basil. 1488.

Panormit: super dictis V. Libror.
Decretal. Tom. 3.

1488.

Helicæ Regnieri casus longi Sexti, &
Clementini.

Papiæ 1489.

Frat: Baptista Rosella casuum.

Argent. 1489.

Th. Dornberg compendium Theo-
logicae veritatis. Et: Raimondi Con-
templationes.

Paris. 1489.

Opera Ioh. de Gerson.

Heidelb. 1489.

Hen: de Hassia secreta Sacerdotum.

Reutlingæ 1489.

Rob. Holkot in lib. Sapientia Commēt.

Eod. anno, & loco.

Ejusd. de Studio S. Scripturae.

Heidelb. 1489.

Iodoci Galli Tetrastichon.

Augustæ 1489.

Ioh. Monsch de horis Canonicis.

Ve-

Venet. 1489.

Richard: in Quart: opus sententiar.
Theol. Petri Lombardi.

ibid. 1489.

Bapt: Gvarini Regulae Grammatices.

1489.

Sequentiar. textus cum Commento.

Reutl. 1489.

Summa Rudium.

Argent. 1489.

Bonaventurae libri, & tractatus
quamplurimi, per Mart. Flach.

Norib. 1489.

Mammotrectus per Georg. Fluchs
de Sulzbach.

Venet. 1489.

I. Pars sermonum Roberti Caracoli
de Licio, per Georg. Arrivabenum.

Augustæ 1489.

De laudibus Sanctor. Roberti Cara-
zoli de Licio, per Erhard. Ratdolt.

Basileæ 1489.

Barthol. Brixienfis casus Decretor.

Senis. 1489.

Clausulae epistolae Cicer:

H 6

Ve-

Venet. 1489.

Ioh. Esehuid Summa Astrolog. Iudicialis de accidentibus mundi.

Heidelb. 1489.

Petr: Gvarinus de mundo, & ordine discendi.

Lips. 1489.

Vlricus Molitor de Lamiis.

ibid. 1489.

EjUSD: de Constantia.

Augustæ 1489.

Leopoldi compilatio de astrorum scientia.

Mediol. 1489.

Marii Philelphi Epistolare.

Lips. 1489.

Rechnung auff alle Rauffmannschafften / durch Conr. Kachelofen.

Venet. 1489.

Ægidii Rom: de regimine Principū.

1489.

Ioh. Buridani quæst: super X. Libb. Aristot: ad Nicomach.

Venet. 1489.

Ioh. Anareæ ad Decret: & super Sexto. Tom. 1.

Ar-

Argent. 1489.

Angeli de Clavasio Summa.

Spitæ 1489.

*Franc: de Platea de Restitutionib.**Vsurar. & Excommunicat:*

Piscia 1489.

*Laur. de Rodulphis Repetitiones, &**Disputatio.*

Basil. 1489.

D. Aug: explicatio Psalmor. Da-
vidis, per M. Ioh. de Ammerbach.

ibid. 1489.

Augustinus de Civ. Dei, per Ioh.
Amerbachium.

Ibid. eod Anno, & impressore:

Ejusd. de Trinitate.

Nugspurg 1489.

Val: Max Römische Geschichte
durch Ant: Sorg.

Venet. 1490.

Saliceti Practica Medica.

Argent. 1490.

Speculum Exemplorum.

H 7

ibid.

log. Ju-

Theol

ordi-

2

2

rorum

9.

mant-

lofen.

incipi.

Libb.

super

Ar-

ibid. 1490.

*Canones Augustini, per Mart.
Schott.*

Mantuae 1490.

*Matthæi Bossi Epistola, per Vin-
cent, Bertochum, Regiensem.*

Argent. 1490.

*Discipulus de Eruditione Christi fi-
delium, per Ioh. Pris.*

ibid. 1490.

Codex Decretor. Patrum.

Augsburg 1490.

*Das Buch von dem Leben / und
Sitten der Heidnischen Meister.*

Spiræ 1490.

*Bern: de Breydenbach peregrinatio
transmarina ad sepulchr. Dominic. in
Hierus. per Petr. Drach.*

Genevæ 1490.

*Frankösisch Passionale Christi, mit
Zerstörung Jerusal. mit Figuren/
Iacques Arnollet.*

Genuæ 1490.

*Les 7. Sages de Rome, imprime à Ge-
neve.*

Ar-

Argent. 1490.

Petr. de Aliaco super Libr sentent.

Venet. 1490.

Roberti de Licio Opera. Tom. 3.

ibid. 1490.

Franc. de Majoranis Quadragesimalis.

ibid. 1490.

Ægid. Rom. Opera. Tom. 8.

ibid. 1490.

Th. Aquinatis Opera.

Romæ 1490.

Petri de Albano tractatus de venenis.

Norib. 1490.

Beda Presb. Repertorium.

Mediol. 1490.

Cicer. Scripta Rhetorica, & Philosophica.

Venet. 1490.

Ioh. de Sacrobusto Sphæra.

1490.

De interpretat. Moguntinor. modernor. exercitationes.

Papiæ 1490.

Iason super Tit. Inst. de Actionib.

Me-

Memming. 1490.

Henr: de Oldendorf repetit: cap.
omnis, utriusq; sexus, de pœnit: & remiss.

Lugd. 1490.

Præpositus, aliàs Cardinal. Alex-
andr. Præpositus S. Ambrosii dictus,
super Decreti, & Decretal. part. Tom.
primus & tert.

1490.

Salzburgensia Statuta Provincialia.

Venet. 1491.

Concordantie discordantium Canon:
per Andr. de Calabria.

Norib. 1491.

Dionys. vom himlischen Fürstent-
thumb/durch Ant. Koberger.

Augsburg 1491.

Versetzung des Leibs.

Hispal. 1491.

Alphonsi Tostati Opera.

Norib. 1491.

Ansel: Carthusiani Episcopi Opera.

ibid. 1491.

Ordo missalis Patris Andreae, ordinis
Augustini. Ba-

Basil. 1491.

Cassiodori expositio Psalterii.

Argent. 1491.

Rob: Holkot Opera. Tom. 3.

Venet. 1491.

Merc: Trismegistus liber de potestate, & Sapientia Dei è graeco in lat: traductus à Marsilio Ficino.

ibid. 1491.

Sermones Francisci Mayronis, per Bernhardinum de Novaria.

1491. apud Hispalim.

Floreti 1. pars in Matth. per Paulum de Colonia, & Ioh. de Nurnberga.

ibid. 1491.

EjUSD. 2. pars, per Paul. Colon. & Ioh. Pagnizer, & Magnum, & Thomam Allemanos.

Argent. 1491.

Ockam tract: de Sacramentis.

August. 1491.

Statuta Provincialia.

Venetiis 1491.

Boëtii opera.

Au-

August. 1491.

Gvidonis Bonati Astronomica.

1491.

Abrahami Lescheri Rhetorica.

Lipsiæ 1491.

Albertani Gausidici tractatus de doctrina loquendi, & tacendi.

Venet. 1491.

Platon. Opera latine, Marsil. Ficino editore.

Colon. 1491.

Ioh. Versor. questiones super libb. Ethicor. Aristot.

Papiæ 1491.

Ioh. Andr. questiones Mercurial. super Reg. iuris.

Venet. 1491.

Bartol. tract. de rebellionibus.

ibid. 1491.

Divini tract. Prescriptionum.

ibid. 1491.

Galvani de Bononia differentia Legum, & Canon.

ibid.

ibid. 1491.

Goffredi Summa super Titul. Decretal.

ibid. 1491.

Innocent: tract. exceptionum.

ibid. 1491.

Ioh. Monachi Defensorium Iuris.

ibid. 1491.

Petr. Jac. de Montepeselano de Arbitris & Arbitratoribus.

ibid. 1491.

Panormit: super cap. Ecclesie S. Mariae de Constitutione, & cap. si quis contra Cleric. de for. comp.

Colon. 1491.

Haringi Sifr. Sinnama de Hagi Frisia expositiones Tit. V. 7.

1491.

Parisiensis Ecclesie, & Universitatis Appellationes ab impositione Decimar. ad Concilium Generale.

Argent. 1492.

Lombardica historia.

Ba.

ibid.

Basil. 1492.

Ambrosii Opera.

ibid. 1492.

*Th. de Aquino ad Hannibal. super
4. libb. sentent. per Nic. Kesler.*

Memming. 1492.

Repertorium Nicol. de Lyra.

Venet. 1492.

*Summa Angelica per Georg. de Ar-
rivabenis.*

Basileæ 1492.

*Liber sententiar. Petr. Lombardi
cum conclusionibus M. Henr. Gori-
chen, per Nic. Kesler.*

Augustæ 1492.

Conscientie lavacrum.

Tarvis. 1492.

Hedus de generibus amoris.

Coloniæ 1492.

Novissima tria.

Norib. 1492.

Alexandri prima pars doctrinalis.

Venet. 1492.

Alphonsi Regis tabula Astronomica.

No.

Norib. 1492.

Bart: Anglicus de rerum proprietatibus, per Ant. Koburger.

Lugd. 1492.

Ascensii interpretationes in silvas morales.

Ferrariæ 1492.

M. Menghi Faventini de primo, & ultimo instanti.

Ingolst. 1492.

Porphyrii Isagoge.

Augustæ 1492.

Ioh. Regiomontani Calendarium.

Venet. 1492.

Senecæ Opera.

ibid. 1492.

Fr: Serpi Libell. Grammat.

Norib. 1492.

Virg. cum Comment: Servii, Donati, Landini, Calderini.

Venet. 1492.

Urbani Averroistæ exposit. Comment: Averrois in lib. Arist. de physico auditu.

Me-

Mediol. 1492.

*Ioh. de Anania Comment: super
Sexto Decretal.*

Argent. 1492.

*Bern: Parmensis casus longi super
Decretal.*

Spiræ 1492.

*Codex Decretalium Epistolar. cum
apparatu Bernhardi, per Petr. Drach.*

Romæ 1493.

Gellii Noctes Atticæ.

Norib. 1493.

*S. Bern: ord: Min: de festivitatis:
Virgin: gloriosa per Frid: Creusner.*

ibid. 1493.

*Hartmann Schedels Chron: durch
Anton: Koburger.*

Norib. 1493.

*Regimen sanitatis, von der Ord-
nung der Gesundheit / auß Arist:
Avicen. Almansor &c. durch Frid: Kreusner.*

Florent. 1493.

Henr. de Hassia secreta sacerdotum.

Ha-

Hagenoæ 1493.

D. Hieron: Presb: hymnor: expositio.

ibid. 1493.

Hymnor. expositio cum notabili Com-
mento.

Basil. 1493.

Lombard: historia, seu Passionale
sanctor.

Argent. 1439.

Alb: M. Corona B. Virginis. Et de
ejusd. laudibus.

Venet. 1493.

Franc: de Majoranis sermones.

ibid. 1493.

Ejusd. de laudibus sanctor. per Peregr.
de Pasqualibus, Bononicum.

Norib. 1493.

Parati sermones.

Venet. 1493.

Petr: de Palude Scriptum in Quart.
Libr. sentent.

Colon. 1493.

Rabbi Samuel: de erroribus Iudæo-
rum.

Ar-

ent: super

ongi super

olar. cum

tr. Drach

stivitatib:

eufner.

on: durch

der Ord

uß Arist

h Frider.

erdorum:

Ha-

Argent. 1493.

Sermones dormi secure.

Romæ 1493.

Bart. Sibyllæ quæstiones peregrinæ.
ibid. 1493.

*Lectura super Distinctionibus Ioh.
Andrea Mediolani.*

1493.

*Spiegel der waaren Rhetoric, auß
M. Tull. Cic. vnd andern gedeutcht.*

Venet. 1493.

Almansoris 150. Propositiones.

Colon. 1493.

*Boëth. de disciplina scholar. cum
Comment. Thomæ.*

Venet. 1493.

*Cic. Epist. familiar. cum Comment.
Vbertini Philetici, Merula.*

1493.

Ægid: Rom: tract: de esse & essentia.

Venet. 1493.

*Messehelach de repetitionib: Pla-
netar: & alia.*

Fr:

1493.

Fr: Petrarchæ de remedio utriusq;
fortuna.

Venet. 1493.

M. F. Quintil: cum Commento.

Mediol. 1493.

Sidonii Apollinar. Poëmata, &
Epistola.

1493.

Scoti Elenchi.

Venet. 1493.

Syllius Italicus, cum Comm: Petri
Marfi.

1493.

Ioh. Versor. quæstiones super lib. de
Cælo, & Mundo Arist.

Papia 1493.

Felinus Sanderus super Pr: & Sec:
Libro Decretal.

Argent. 1493.

Mart. Fr. tabula Martiniana.

Papia 1493.

F. de Puteo tract. de Syndicatu.

Venet. 1493.

Præpositus, aliàs Card. Alexandr. Præpositus S. Ambrosii dictus, super distinct: & causas Decreti. Item super Quarto Lib. Decretal. Tom. 2.

Romæ 1493.

Idem super iisdem Decreti, & Decretal. partibus. Tomus Pr: & Tert:

Norib. 1493.

Corp. Iuris cum appar. Ioh. Bern. Ioh. Andr. & Zenzelini Tom. 1. & 2.

Vicent. 1493.

Perr: de Natalib. de Venet. Catalogus Senator. & gestor. eor.

Florent. 1494.

Opera Ioh. Ferrariensis.

ibid. 1494.

Ejusd. Liber de cœlesti vita.

Norib. 1494.

Fortalitium fidei contra adversarios.

Basileæ 1494.

Homelia Doctorum.

Norib. 1494.

Eadem de tempore & sanctis.

No-

Norib. 1494.

*Thoma de Kempis Opera, per Cassp.
Hochfeder. ibid. 1494.**Brunonis Psalterium, per Anton.
Koburger.*

Davent. 1494.

Novissima quatuor.

Basil. 1494.

Patrum deslorationes.

Venet. 1494.

Prædicator, breviarium.

Basil. 1494.

*Ioh. Trithemii liber de Scriptoribus
Ecclesiasticis.*

Basileæ 1494.

Vitæ & morum reformatorium.

ibid. 1494.

Augustini liber 50. Homiliar.

Tubing. 1494.

*Tractatus Bipartitus Conradi Sam-
menhart de Calvo.*

Venet. 1494.

*Alb. M. Logicalia, seu interpreta-
tio universi Organi Aristot.*

l 2

ib id

No-

ibid. 1494.

Ejusd. in Phys. gen. & special. Aristot.

Basil. 1494.

Nic. Borbelli Logica.

1494.

Sebast. Brand: navis stultifera.

Colon. 1494.

Cato cum glossa, & moralisatione.

Parmæ 1494.

*Conr. Celtis de urbis Norib. moribus,
ac institutis.*

Colon. 1494.

*Copulata super lib. de anima Arist:
juxta doctrinam Thomæ de Aquino.*

Vener. 1494.

Aulus Gellius.

ibid. 1494.

Horat. Flacci Opera cum 4. Comment.

Mediol. 1494.

Logica Isagoge ad doctrinam Scoti.

Venet. 1494.

Mutagnata Opera in Logica.

1494.

*Fel. Malleoli Dialog. de Nobilit.
& Rusticitate, & de Actis Helveticis.*

Norib. 1494.

Gvilh. Minatensis Rationale divi-
nor. officiorum.

Venet. 1494.

Iuv: Satyræ cum Comment. Georg.
Valla, & Mancinelli.

Venet. 1494.

Ioh. Fr. Nigrus de modo epistolandi.

ibid. 1494.

Pers: Sat: cum Comment. Ioh. Bri-
tannici, & Bart: Foncii.

1494.

Ioh. Reuchlini de verbo mirifico.

Venet. 1494.

Speculum finalis retributionis.

ibid. 1494.

Strabonis de situ Orbis.

ibid. 1494.

Terent. cum Comment. Donati, &
Gvidonis.

Lips. 1494.

Tract: de appositione nugatoria.

Venet. 1494.

Val: Max: cum Comment. Oliverii
Arzignavensis. I 3 ibid.

ibid. 1494.

Virg. cum Comment. Servii, Landini, Mancinelli, Donat. Domit.

ibid. 1494.

Gualteri Burlei Scriptum super Libb: posterior. Aristot:

Basil. 1495.

Biblia lat. in 8°. per Ioh. Froben, de Hamelburg, civem Basileens.

ibid. 1495.

Augustini Sermones de sanctis.

1495.

Galensis Summa.

Venet. 1495.

Carmelit. Breviarium.

Norb. 1495.

Dionys. Prioris Speculum beate vite.

ibid. 1495.

Ejusd. Speculum humane vite.

Venet. 1495.

Bapt: de Finaria trialogus de contemptu mundi.

ibid. 1495.

Anton. Episcopi Florentini Dialog. seu disputatio Christi.

Co.

Colon. 1495.

*Ioh. de Lapide resolutiones dubior.
Missa.*

Lips. 1495.

Vlric. Molitor de Lamiis.

1495.

Fr. Peregrini Sermones.

1495.

*Thesaur. Mag. sententiar. cum ple-
nis sent. in ord: alphab: redactus.*

Lugd. 1495.

Leon: de Vitino serm: T. 2.

ibid. 1495.

*VVilb. Episc. Parisiensis tabula su-
per libr. 4. sentent.*

Mediol. 1495.

*Alberti Proseni in theorias Plane-
tarum.*

Venet. 1495.

Apollonii de constructionib. libb. 4.

ibid. 1495.

Bapt: Troamatta Rosella casuum.

Venet. 1495.

Aristotelis Organum græcè.

I 4

Ba.

Basil. 1495.

*Petr. de Bergamo tabula omnium
Operum Th. Aquin.*

ibid. 1495.

*Th. de Aquino super Pauli Episto-
las explanatio, per Michaël Fürther.*

1495.

Epistolare Marii Philelphi.

Argent. 1495.

Bonaventura Operum pars 1. 2.

Venet. 1495.

*Blanchini Canones, & tabula Astro-
nomica.*

Norib. 1495. per Corb.

*Boët. de consolatione Philosophiae,
cum Comment. Th. de Aquino.*

1495.

Nic. Ferreti de componend. epistolis.

Venet. 1495.

Marsilii Ficini epistola.

ibid. 1495.

Herodianus de Numeris graecè.

ibid. 1495.

M. Manilii de generat: & corrupt.

ibid.

ibid. 1495.

Philostratis Phocyl. præcepta.

ibid. 1495.

Georg. Purbachii Theoriæ Plane-
tar. & in has Alb. Proseni Comment:

Mediol. 1495.

Eædem.

Colon. 1495.

Theobaldi Ecloga.

Venet. 1495.

Pauli Veneti expositiones in libb.
posterior. Arist:

Colon. 1495.

Rajimundi summa.

1495.

Bap: Trovamala Summa.

Venet. 1495.

Ephemerides, seu Almanach perpe-
tuum.

Norib. 1496.

Malleus malleficar. per Ant. Ko-
berger.

ibid. 1496.

Postilla Nicol. de Lyra.

15

Bri.

e omnium

uli Episto-
Fürther.

hi.

ars 1. 2.

ule Astro-

b.

osophia,

ino.

l. epistolis

acè.

orrupt.

ibid.

Brixia 1496.

Cath. Senensis Dialogus, & alia.

Venet. 1496.

Roberti de Licio sermones declamatorii.

Basil. 1496.

Ioh. Locher, Philomusi Theologica emphasis.

Argent. 1496.

Raimondi Theologia naturalis.

ibid. 1496.

Summa Antonini pars I. per Ioh. Grüninger.

Noribergæ 1496.

Summa quedam, quæ destructorum vitior. nominatur.

August. 1496.

Sanctor. viola.

Argent. 1496.

Gvil. Textoris sermones de Passione Christi.

Norib. 1496.

Th. Aquinatis Opera. Tom. 17.

Venet. 1496.

Ioh.

*Ioh. Vallensis summa de regimine
vitæ humanæ.*

Davent. 1496.

Æsopus moralisatus cum Commento.

Venet. 1496.

Alberti M. Physica.

ibid. 1496.

EjUSD: Philosophia.

ibid. 1496.

*Ant. Androæ scriptum in arte vete-
ri, & divisionibus Boëtii.*

ibid. 1496.

Aristot. Ethicor. Liber.

ibid. 1496.

*EjUSD. Opera latina è varior. inter-
pretatione.*

ibid. 1496.

*EjUSD: Opera lat. interprete Argyro-
pilo, & aliis, per Gregor. de Gregoriis.*

ibid. 1496.

Averrois Comment. in Aristot: Phys.

Bonon. 1496.

*Phil. Beroaldi Comment: quæst: Tu-
scularar.*

Venet. 1496.

*Cornu copia. sive Thesaurus graecæ
linguæ è variis Auctoribus.*

ibid. 1496.

Diodorus Siculus.

ibid. 1496.

*Dominici de Flandria quaestiones in
12. libb. Metaph.*

ibid. 1496.

*Æg. Rom: Comment. in libb. Phy-
sicor. Arist. & quaest. de medio.*

Paris. 1496.

Nest. Novaniensis Vocabulista.

Venet. 1496.

*Apollinaris Offredi exposit. in lib.
de Anima.*

ibid. 1496.

Papias Vocabulista.

Basil. 1496.

Fr. Petrarca Opera.

ibid. 1496.

*Moralia Gregorii Papæ per Nicol.
Kessler.*

Venet. 1496.

Francis. Philelphi Orationes.

Se-

1496.

Seneca.

Venet. 1496.

Sylvestri de Prierio Compend. Dialect.

Norib. 1496.

Aeneae Sylvii Epistola.

Venet. 1496.

*Alex. de Antilla Repetit: super cap.
Tibi, qui de rescript. in Sexto.*

ibid. 1496.

*Rosell. de Aretio Repetit. super Auth.
ingressi C. de S. S. Eccles.*

ibid. 1496.

*Azonis Repetitiones super aliquot
CC. Iur. Can.*

Papiæ 1496.

*Andr. Barbatia Repet. cap. Reinal-
dus extr. de Testam.*

Venet. 1496.

*Boniconti tract: de Appellat: in cau-
sis beneficialib. unà cum tract: de accu-
sationib. & inquisitionibus.*

ibid. 1496.

*Ioh. & Cass. Calderini super aliquot
capp. Iur. Can. repetit.*

ibid.

græcæ

ones in

b. Phy-

sta.

in lib.

r Nicol.

Se-

ibid. 1496.

Ioh. Cald. tract. super materia interditi Ecclesiastici.

ibid. 1496.

Gvilh. Durandi Repertor. super Corp: Iur: Can:

ibid. 1496.

Paul. de Liazaris repetit. super aliquot capp. Libr. Decretal. cum questionibus in I. Pontificio.

ibid. 1496.

Ægid. de Mandelbertis Quæstiones Iur. Pontificii.

ibid. 1496.

Ioh. Franc. de Pavinis tract. de offic. & potest: capituli sede vac.

ibid. 1496.

Frid: de Senis tract: permutationum beneficior.

ibid. 1496.

Arnald. de Solerio Repetit: super cap. Si Pater filiū de Testam. in Sexto.

ibid. 1496.

Franc. de Zabarellis repet: super cap. Ut animar. de constit. in Sexto.

Norib. 1496.

Vocabularium I. V.

Venetiis 1497.

Petr. de Largelata Chirurgia.

ibid. 1497.

Ioh. Serapionis Practica Medica, &
Platearia Practica.

Norib. 1497.

Iuvenalis Satyra.

Augustæ 1497.

Chronicor. liber cum figuris.

Ferrariæ 1497.

De claris mulieribus.

Lips. 1497.

Annae genetricis Mariæ Legenda.

Hagen. 1497.

Bigæ sermones de sanctis, per Ioh.
Ryman. & Henr. Gran.

Argent. 1497.

Hier. Baldani Aphorismi Theolo-
gicales. ibid. 1497.

Roberti de Liceo Quadragesimale

ibid. 1497.

Gilberti super Cant. Canticor. ser-
mones, per Mart. Flach. ibid.

ibid. 1497.

*Idem in S. Bernh. Abbatis Clare-
vallensis sermones.*

Norib. 1497.

*Præcepta divinæ legis Gottschalci
Hollen. per Ant: Koburger.*

Basil. 1497.

Felicis Hemmerlin varia scripta.

Romæ 1497.

*D. Hier: Presb: Epistolares expo-
sitiones.*

Lugd. 1497.

*Rob: Holkot in 4. libb. Sententiar.
& in eosd. quæstiones.*

ibid. 1497.

*Quæstiones D. Augustini, per Ioh.
Treschel.*

Venet. 1497.

Lactant: adversus gentes.

Noribergæ 1497.

*Libellus de vita, & morib. Philoso-
phor. & Poëtar.*

Basileæ 1497.

Ludolphi de Bebenburg script: de

ve-

Veterum Germania Principum vita & zelo.

Hagan. 1497.

Marsil. super Tert. Sententiar.

Mogunt. 1497.

Ioh. Paleonidor tract. de Carmelitis.

Basil. 1497.

Gvil. Peraldi Summa virtutum, & vitiorum.

1497.

Franc. Philelphi Oda.

Basil. 1497.

Quadragesimale.

ibid. 1497.

Aurel. Augustini prima Quinquagena.

Paris. 1497.

Barth. Sibylla quest. peregrina.

Crema. 1497.

Sylvestri Prieritatis additiones in Ioh. Capreolam.

Tubing. 1447.

Conr. Summenbart de Decimis.

Venet. 1497.

Abumeron Abynzoar.

Co-

- Colon. 1497.
- Iac. Amsdorf Comment. in libb. Perigeneos Arist: Idem in Libr. Meteoror. ejusd.*   *ibid.* 1497.
- Ioh. Versor super libb. novæ Logicæ, per Henr. Quentell.*
Venet. 1497.
- Apollinaris in posterior. Analyticor. lib.*   Coloniae 1497.
- In Arist: libr: de Cælo, Mundo, Generat: & Corrupt: Meteorisq; comment. juxta viam Alb. M.*
Venet. 1497.
- Averroës Colligel.*
ibid. 1497.
- Hermol. Barbari castigatio Plinii natural. histor.*
ibid. 1497.
- Ioh. Boccacii Genealogia.*
Colon. 1497.
- Boëtius prorsus.*
Venet. 1497.
- Scoti Opera.*
Venet. 1497.
- Diog. Laërtius.*   *ibid.*

ibid. 1497.

Ephemerides Almanach perpetuum.

Noribergæ 1497.

Marsilii Ficini Epistole.

Brixia 1497.

Hom: Ilias L. Valla interprete.

Florent. 1497.

Angeli Politani Opera omnia.

Venet. 1497.

Scotus in Metaphys.

Colon. 1497.

Th. de Aquino in Boët: Comment.

Venet. 1497.

*Virg. cum Comment: Serv: Landi-
ni, Mancin: Don: Domitii.*

Colon. 1497.

De Essentia, & Ente.

Mediol. 1497.

*Ioh. de Anania Comment: super
Quint: Libr: Decret:*

Mediol. 1497.

*Ioh. & Cass. Cardel. Concil. super
rubr. Decret.*

ibid. 1497.

Dominici de Sto Conc: super Rubric:

Decretal.

Ve-

ibid.

Venet. 1497.

*Præpositus, aliàs Cardin. Alexan-
drinus, Præpositus S. Ambrosii dictus,
super Tit: de Appellationibus.*

ibid. 1497.

*Gualteri Burlei scriptum super libr.
posterior. Aristot.*

ibid. 1498.

*Hieron. Opera per Ioh. & Gregor.
de Gregoriis.*

ibid. 1498.

Sabellici Enneades 7.

Colon. 1498.

*Alb. M. Paradisus Anima, per
Henric. Quentell.*

Noribergæ 1498.

Anima trilogium.

Florent. 1498.

*Liber Luc: Bellantii de Astrolog.
contra Ioh. Picum. Mirand.*

Basil. 1498.

Chrysof: de compunctione cordis.

Venet. 1498.

*F. Fortunatus, & alii de monte pie-
tatis.*

Ba-

Basil. 1498.

Homiliae Decretalium.

Venet. 1498.

Felinus Sandcrus super V. Libb. Decretal. Tom. 2.

Colon. 1498.

Ioh. de Lapide resolutiones dubior.

Missæ. Basil. 1498.

Franc. Maronis sermones.

ibid. 1498.

Ejusd. scriptum, quod conflatū dicitur.

Paris. 1498.

Iac. Perez de Valent: expositio in Cant: Cantico.

Venet. 1498.

Ioh. Pici varia Opera.

Colon. 1498.

Raim: de mysteriis Sacramentor.

Colon. 1498.

Ejusd: Summula.

Venet. 1498.

Rosarium sermonum prædicabil. ad facilior. prædicantium commod. nov. compilat, & in 2. part. distinct.

No.

Alexan-
i dictus,

per libr.

Gregor.

ma, per

strolog.

rdis.

nte pie-

Ba-

Norib. 1498.

*Rab. Samuel: epist: de Messia, Et
ad Rab. Isaac.*

Argent. 1498.

*Petri Schotti lucubratiuncula or-
natissima.*

Tubing. 1498.

*Pauli Scriptoris lectura in Magistr.
sententiar.*

Norib. 1498.

Sermones dormi secure.

Argent. 1498.

Tractat: contra vitia.

Venet. 1498.

Anton. Trombetta contra Averroistas.

ibid. 1498.

Ejusd. de animar. pluralitate.

Hagan. 1498.

*VVilb. Episcopi Parisiens. tract. su-
per passion. Christi.*

Venet. 1498.

Almanach perpetuū, sive Ephemerid.

ibid. 1498.

Aristoph. Comædiæ IX.

ibid.

ibid. 1498.

Alb. M. 1. pars de coæquævis, 2. de homine.

ibid. 1498.

Ejusd. Metaphysica.

Bononiæ 1498.

Phil. Beroaldi discussio sentiar. septem Sapientum.

1498.

Th. de Aquin. de disciplina scholar. cum Comment.

Argent. 1498.

Horat: cum annotationibus.

Venet. 1498.

Marnuta, & Galetani Senecæ Tragediæ.

ibid. 1498.

Martial. cum Commento.

Mediol. 1498.

Sidonii Apollinaris Poëmata, & Epistola.

Venet. 1498.

Mich. Psellus de victu humano.

ibid. 1498.

M. VARRO.

ibid.

ibid. 1498.

Ejusd. de lingua Venet.

Colon. 1498.

*Ioh. Versor super 8. lib. Physicor.
Aristot:*

ibid. 1498.

*Theses in libb. Physicos, & de anima
Aristot: juxta processum Magistror.*

Mantuae 1498.

Matth. Bossi Epistola, & secunda.

Lugd. 1498.

Henr. Bouhic super V. Libb. Decretal.

Venet. 1498.

Dinus de Reg. Juris.

ibid. 1498.

Hostiensis Summa.

ibid. 1499.

*Gvid: de Cauliaco Chirurg. de bal-
neis porrectaneis, Chirurg: Bruni,
Theod: Rolandi, Rogeri Lansfranci,
Bertapalia, Iesuttali de Oculis, & Co-
namusali de Balda de Oculis.*

Strasburg 1499.

Historia der Zerstörungeyon.

Ba-

Basil. 1499.

*Petr. Reginaldetti specul. final. re-
tributionis, per M. Iac. de Pforzen.*

Lips. 1499.

*Massei Vegii de conflictu veritatis
Iac. VVimphelingii elegantiar. medul-
la.*

Bambergæ 1499.

Liber Missale, ap. Ioh. Pfeil.

ibid. 1498.

Breviarium Romanum, apud eund.

Paris. 1499.

BEDA.

Venet. 1499.

Basilii Magni epist. græcæ.

Norib. 1499.

Bonaventura Commentar.

Lugd. 1499.

Floretum virtutum, & vitiorum.

Paris. 1499.

*Iac. de Lenda sermones quadrage-
simal.*

Tubing. 1499.

*Sermones VVilb. Parisiensis, per
Frid. Meinberger, & Ioh. Ottmair.*

K

Ba-

Basil. 1499.

B. Mantuani de Patient: libb. 3.

Frib. 1499.

Th. Murmer de Phyt. contractu.

Venet. 1499.

*D. Anton. de Rosellis tract: de
Monarch.*

Argent. 1499.

De Sacramentor. administrat: tract:

Hagen. 1499.

*De Sanctis sermones cujusd. Fr.
Hungari.*

Argent. 1499.

Barthol. Sibyllæ quæstion. peregrinæ.

1499.

*Iac. V. Sletstatinus de Nuncio An-
gelico.*

Romæ 1499.

*Stephani de Nottis Lib. de remiss.
culpæ, & pœnæ.*

Hagan. 1499.

Pauli VV an sermones de tempore.

Lipsiæ 1499.

Alani parabola, sive proverb.

Ve-

Venet. 1499.

Hermol. Barbarii castigatio Plinii
Natur. hist.

Norib. 1499.

Petr. Bercharii Dictionar. Morale,
T. 3.

Bonon. 1499.

Phil. Beroaldi Oratio Proverbialis.

ibid. 1499.

EjUSD: Declamatio Ebriofis, Scorta-
toris.

Venet. 1499.

Ioh. Buridæ Compend. totius Log.
cum exposit. Ioh. Dorp.

Vicent. 1499.

Mar. Capellæ Opera.

Venet. 1499.

Cic: Oration: accusationum in Ver:
& alia.

Mant. 1499.

Ioh. Craſtoni Carmelitæ Lexicon
græc-lat.

Lips. 1499.

Diaſynthetica ex eruditiff. Gram-
mat. Professor. extracta.

K 2

Venet.

Venet. 1499.

Æg. Rom. Comment. in libb. Phisicor. Arist. & quæst. de medio.

ibid. 1499.

Cicli Efeulani Comment. in Sphæra mundi.

ibid. 1499.

Dominic. de Flandr. quæst. super 12. libb. Metaph.

ibid. 1499.

Gabr. Claus Ciceron. Sent.

ibid. 1499.

Grammat. speculativa, seu de modis significandi.

Argent. 1499.

Petr. Helic Grammat. hexametris conscripta, cum Comment. Ioan. Sommerfeld.

Venet. 1499.

C. Iul. Cas. Comment.

ibid. 1499.

M. Manilii Astronomicor. lib. 5.

Venet. 1499.

Bapt. Mantuani de calamitatibus temporum libb. 3.

ibid.

ibid. 1499.

Ejusd. Parthenia.

1499.

Ejusd. Panegyricus in Rob. Sanseverinatam.

ibid. 1499.

P. Ovidii libb. tristium cum Comment. Bart. Merula.

Ulmæ 1499.

Iac. Pflaumen Almanach, & Ephemerides.

ibid. 1499.

Plauti Comæd. XX. cum Comment. Petr. Valla, & Bernh. Saraceni.

ibid. 1499.

Procli Sphæra græcè, & latinè.

ibid. 1499.

Ejusd. Sphæra Th. Linacro interprete.

Augustæ 1499.

Vocabularium ex quo.

Basileæ 1499.

Seb. Brant: decreta Concilii Basil:

Venet 1499.

Ioh. Campezi tract: de dote.

K 3

Lips.

libb. Phy-
edio.

in Sphæra.

uest: super

seu de mo-

hexametris

Ioan. Som-

cor. lib. 5.

laminatib.

ibid.

Lips. 1499.

*Ioh. Cerasiani de Monte Regio Re-
petit. cap. sententiam extr. Necler,
vel Monach.*

Venet. 1499.

*Phil. Frenchus, super Tit: de Reg:
Jur: in Sexto.*

ibid. 1499.

*Ioh. An. aurea Novella Opus super
Sexto Decretal. per Phil. Pincium.*

1499.

*Ivonis Panormia, sive Liber De-
cretorum.*

Venet. 1499.

Nic. de Milis Receptorium.

Argent. 1499.

*Ioh. de Urbach Processus Iuris, cum
aliis tractatib.*

ibid. 1499.

Compendium Iuris Canonici, &c.

Atq;

Atque sic habet Syllabus
 ex Bibliotheca Reip. hujus
 confectus. Hunc legisse, ma-
 gnoperè juvabit, si quis nobis-
 cum negat, ante annum Æræ
 Christianæ 1459. voluminum
 aliquid typis excusum. Qui
 vetustiora jactant, monstrent
 nobis ea, promptissimis sanè &
 paratissimis, huic ipsi Catalo-
 go, cum maxima gratiarum
 actione, inferere; sed mon-
 strent ἀξιότητως, sine errore,
 sine æquivocatione. Nam pa-
 rum abfuit, quin & nobis duo
 Codices imposuissent, quo-
 rum alteri hæc est Coronis :
Opus perfectum A. 1453. quod
 tandem non de Typographiæ
 laborib⁹, sed de Authoris me-
 ditatione & scriptione intelli-
 gen-

Regio Re-
Necler,

de Reg.

Opus super
ncium.

Liber De-

uris, cum

ici, &c.

gendum esse, deprehēdimus.

Alter sic terminatur : *Impressum Venetiis Anno 1419*: Idque manifesto typographi errore, pro 1519.

In promptu quoq; sunt duo alii. Inscriptio est:

Dialogus eloquentissimi atq; Reverendi Patris, Domini Æneæ Sylvii, Poëtæ Laureati & Episcopi Senensis, postea Pii Papæ secundi, contra Bohemos & Thaboritas, de sacra comunionē Corporis Christi.

Vocabularius variorum terminorum, ex Poëtis & Historiographis congestus.

In hoc quidē extrema verba sunt: *Impressus per industrium Virum, Iohannem Pruss, Civē Argētinensem, A.M. CCCCLXVIII, Kal. Februarii. quod*

men-

mendum esse, nemo negabit, nisi vitio mentis ipse captus.

Ille verò ita clauditur: *Quando fata volent, veniemus ad te. Ex nova civitate. XII. Kal. Septembris, sub anno Domini millesimo quadringentesimo primo. Ubi non vulgationis, sed scriptionis tempus designari, ipsa series docet; ut & in Leonhardi Aretini Codice, cui epistolâ suâ Magistratus Senensis colophonem, addidit: Datum Senis die vicesimâ octavâ Decemb. A. 1438. quos libri numeros ante aliquot años nō nemo pro Typographiæ natalib⁹ effreni audaciâ veditavit.*

Præterea non mediocriter Catalogus ille conducet ad demonstrandam earum Provinciarū & Urbium laudem, quæ,

ēdimus.
ur: Im-
419: Id-
ographi
ant duo
ntissimi
Domi-
Laurea-
postea
tra Bo-
de sacra
Christi.
um ter-
& Histo-
ma ver-
industri-
Pruss, Ci-
CCCCII,
i. quod
men-

quæ, annis ab Artis inventio-
ne proximis, locum ipsi dede-
runt. In isto enim literarum
promovendarum studio in-
ter Germanos Moguntino-
rum, Argentoratensium, No-
ribergensium & Augustano-
rum Respub. primarias me-
ruisse partes, perspicuū erit.

Equidem prima annorum
Decas clarè ostendit, lentè la-
bores illos tum processisse, &
opus fuisse longo tempore ad
librum vel unicum producē-
dum; Nec levis conjectura
est, Prælum Moguntinum ali-
quandiu esse feriatum, dum
in ordinem redigerentur me-
liorem, quæ adhuc necessariò
requirebantur; deinde verò
novum seculum nova incre-
menta attulisse, atq; adeo A.

1500. &

1500. & sequentibus ex diversis
 Officinis libros numero in-
 numero prodiisse, Evangelici-
 cæ Doctrinæ nõ exiguum lu-
 men foenerantes: pro quo im-
 mēso beneficio pauci gratias
 Deo agunt, quas debent. Ego,
 ante annos aliquam multos,
 ne fronti nostrorū nota hæc
 ingratitude merito inuri
 posset, cavere volui editione
 Scripti Germanici D. Coele-
 stini de Typographis, de Bi-
 bliopolis, & Bibliopegis. Lon-
 gè verò validiùs hoc egit, con-
 cionibus doctissimis, D. IOH.
 SCHMID, Præses Conventus
 Ecclesiastici apud Argentora-
 tenses meritis. quo Consul-
 tore & illud hominū genus &
 aliorū ordinum alii cōscien-
 tiis suis rectissimè consulent.

Cæte-

ventio-
 si dede-
 rarum
 dio in-
 antino-
 m, No-
 ustano-
 as me-
 ū erit.
 norum
 entè la-
 sisse, &
 pore ad
 oducē-
 ectura
 um ali-
 , dum
 tur me-
 cessariò
 de verò
 a incre-
 deo A.
 1500. &

Cætera, quæ de Typo-
graphiæ inventoribus dici
possent, occasione futuræ re-
servo: Et per me sanè cuivis
liceat, aliter sentire: neq; lu-
bitum est, verbis mordacib⁹
cum quoquam de hac lite li-
tigare.

Πάντα ἡμῶν ἐν τῇ ἀγάπῃ γινέσθω
ἡμῶν

Errata Typographica sic emendentur.

pag. 10. lin. 2. πόθος. pag. 11. lin.
1. Hildesheimenses. pag. 42. lin. 3.
labore. pag. 49. lin. 9. spectatores
plaudimus. pag. 67. lin. 16. tota. pag.
69. lin. 20. audiat is. pag. 103. lin.
2. modo.

F I N I S.

GRAPHIA.

e Typo-
us dicitur
turae re-
ne cuius
neq; lu-
ordacib⁹
c lite li-

η γινέσθαι

mendentur.

pag. 11. lin.

42. lin. 3.

spectatores

6. tota. pag.

g. 103. lin.

3.

no dicitur

no dicitur

no dicitur

Quia quae de Typographia
inventoribus et
proleto, occasione futuris
seruo i. Et per me late cupit
licet, aliter ferre: non ha
bitum est, verum moraliter
sunt quae in hunc hunc
ligare.

Nota quod si quis dicitur
quodammodo

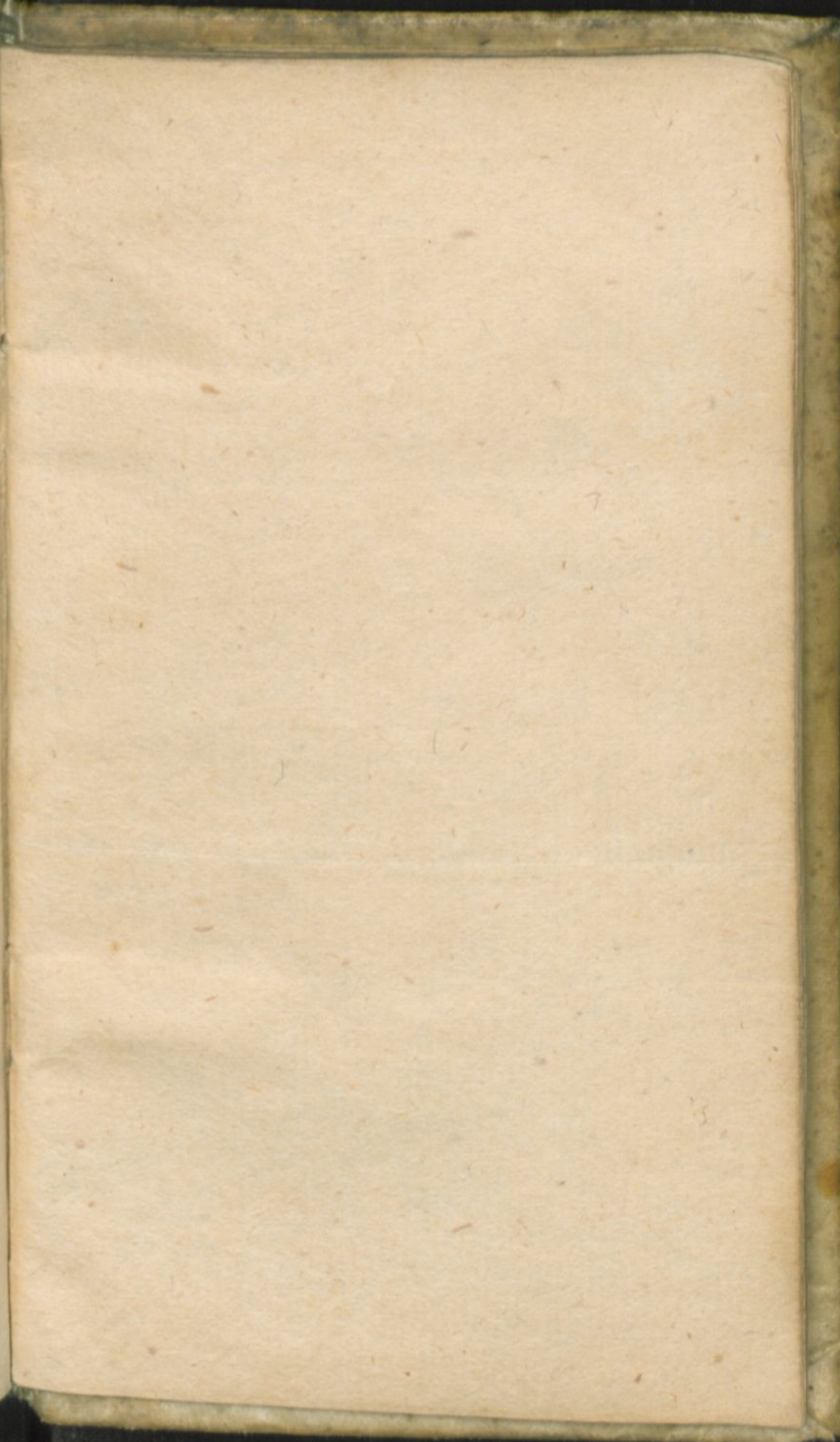
Errata Typographia se emendat
p. 10. lin. 2. ubi dicitur, h
x. Hebraeorum pag. 47. i. c. 1
p. 10. pag. 49. lin. 5. ubi dicitur
p. 10. pag. 51. lin. 1. ubi dicitur
p. 10. pag. 52. lin. 10. ubi dicitur
7. modo.

F I N I S

Faint, illegible text visible on the left page of the manuscript, likely bleed-through from the reverse side.

Ta 117

ULB Halle

3

002 274 124

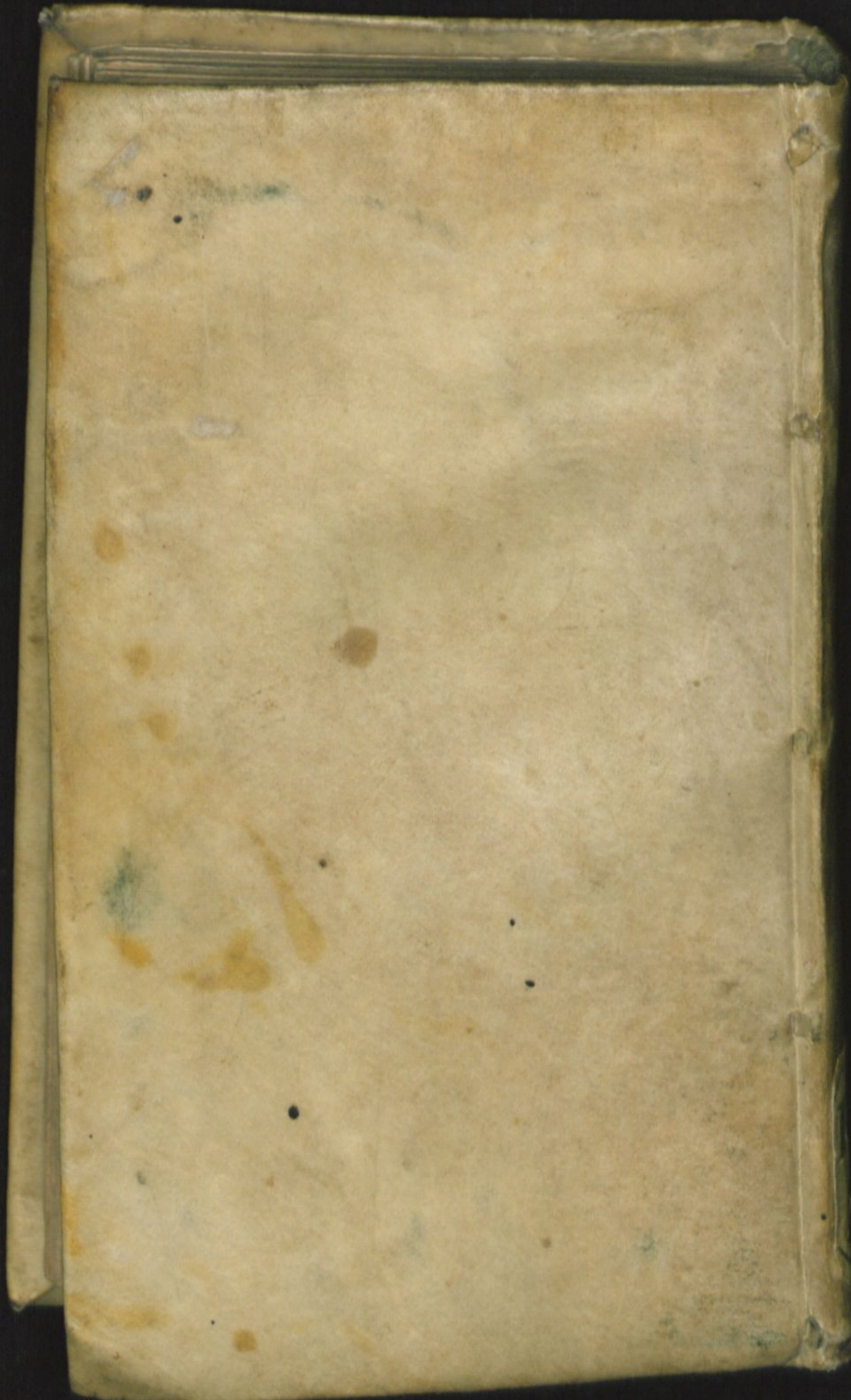

Pol. dig.

Wom

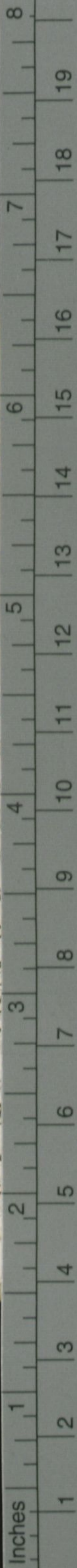
ne

rat: in
nemini
super
RU
quam
compe
nere
cum
ment
re, qu
biscu
stram
Princ
Brun
DO
TIS
sero.
fore A
super
diis à

Kodak
LICENSED PRODUCT

KODAK Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2000

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

